โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน

นางสาวจุฬาลักษณ์ โสระพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A CAUSAL MODEL OF USING THE TARGETING LIFE SKILLS MODEL ON STUDENT QUALITIES

Miss Chulalak Sorapan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education Program in Educational Research

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน
โดย	นางสาวจุฬาลักษณ์ โสระพันธ์
สาขาวิชา	วิจัยการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณี แกมเกตุ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์)

จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์ : โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน.(A CAUSAL MODEL OF USING THE TARGETING LIFE SKILLS MODEL ON STUDENT QUALITIES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ดร.อวยพร เรืองตระกูล, 198 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข 3) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน และ 4) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 715 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 4 ตัว คือ การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต คุณภาพนักเรียน ปัจจัยภายในตัวนักเรียน และปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 14 ตัว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้น การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันด้วยโปรแกรม SPSS และการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL 8.72) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข พบว่า ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทุกด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ ตามลำดับ ส่วนระดับคุณภาพนักเรียนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยคุณลักษณะด้านมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะด้านดี และคุณลักษณะด้านเก่ง ตามลำดับ

2.ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อคุณภาพนักเรียน คือ ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน และตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต คือ ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน ตามลำดับ และตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อปัจจัยภายในตัวนักเรียน คือ ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ตามลำดับ

3.โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (χ^2 = 75.63, df = 59, p .071, GFI = 0.99, AGFI = 0.97, RMR = 0.006) ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพนักเรียนได้ร้อยละ 94

ภาควิชา...วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2551.....

5083324427 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEYWORDS : TARGETING LIFE SKILLS MODEL / STUDENT QUALITIES / CAUSAL MODEL

CHULALAK SORAPAN : A CAUSAL MODEL OF USING THE TARGETING LIFE SKILLS MODEL ON STUDENT QUALITIES .THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.AUYPORN RUENGTRAKUL, Ph.D., 198 pp.

The purpose of this research were 1) to study the level of use of the targeting life skills model for developing students qualities and to study the level of students qualities, 2) to study the factors that affect using the targeting life skills model and to study the factors that affect students qualities, 3) to develop a causal model of using the targeting life skills model on student qualities, and 4) to examine the goodness of fit of the model with empirical data. The research samples consisted of 715 students in grad 10-12 from 6 parts of Thailand. The instrument were measured on five-point Likert scales. Data consisted of 4 latent variables: targeting life skills model, students qualities, factors within the students and factors outside the students; fourteen observed variables. The data obtained were analyzed by descriptive statistic, pearson's product moment correlation by SPSS and the analysis of structural equation model and model invariance by LISREL program version 8.72 . The research findings were as follow:

1.The level of use of the targeting life skills model for developing students qualities in all four parts are quite high. The part of hand : development work and good citizen and the part of health : development of living and self care have the highest average. And The level of students qualities all 3 parts are quite high. The part of happy has the highest average.

2.The factors that affect students qualities are factors outside the students, factors within the students and the using targeting life skills model, respectively. The factors that affect using the targeting life skills model are factors within the students and factors outside the students, respectively. The factors that affect factors within the students are factors outside the students and using the targeting life skills model, respectively.

3.The causal model fitted with empirical data. Indicated by The Chi-square = 75.63, df = 59, GFI = .99, AGFI = .97 and RMR = .006 . The model accounted for 94% of variance in the students qualities.

Department::.Educational Research and Psychology..Student's Signature……..

Field of Study:……Educational Research……Advisor's Signature……..

Academic Year:……2008……...

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความรู้และคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนได้เสียสละเวลาให้คำชี้แนะและคอยเป็นกำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณี แกมเกตุ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญและมีคุณค่ายิ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐภรณ์ หลาวทอง ดร.วีรพล แสงปัญญา ดร.พรทิพย์ อินทิวโรทัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น.ท.หญิง ดร.งามลมัย ผิวเหลือง ดร.ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป จินงี่ และ ดร.สกล วรเจริญศรี ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อการปรับปรุงเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอย่างสูงที่มอบทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการทุกโรงเรียนที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลวิจัยในการศึกษา และขอขอบคุณน้องๆนักเรียนทุกคนที่สละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณพี่ๆเพื่อนๆภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและให้คำแนะนำ รวมทั้งคอยช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณพี่อัครเดช เกตุฉ่ำ ที่ช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณนายวัชรพันธ์ ผาสุข นางสาวกุลนรี ถนอมสุข และนางสาวประภาศิริ โสระพันธ์ ที่เป็นกำลังใจ คอยช่วยเหลือ ดูแลซึ่งกันและกันตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อทองปัญญา โสระพันธ์ คุณแม่วาสนา โสระพันธ์ และญาติมิตรทุกคน ที่เป็นกำลังใจที่ดีและคอยช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา สิ่งดีงามที่ผู้วิจัยได้รับจากทุกท่านที่กล่าวมา จะประทับอยู่ในใจผู้วิจัยตลอดไป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ
กิตติกรรมประกาศ.....ฉ
สารบัญ.....ช
สารบัญตาราง.....ฌ
สารบัญภาพ.....ฎ
บทที่
1 บทนำ.....1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1
คำถามการวิจัย.....6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....6
ขอบเขตการวิจัย.....7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....9
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....12
ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพนักเรียน.....12
ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต.....23
ตอนที่ 3 มโนทัศน์เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะชีวิต.....31
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนและรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต.52
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสเรล.....69
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....78
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....79
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....79
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....83
ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....84
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....98
การวิเคราะห์ข้อมูล.....100

บทที่ หน้า

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....102
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....104
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย.....109
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....125
สรุปผลการวิจัย..... 127
อภิปรายผลการวิจัย..... 129
ข้อเสนอแนะ..... 133
รายการอ้างอิง..... 135
ภาคผนวก..... 144
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....145
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....147
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....161
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมาย
ทักษะชีวิต ด้วยโปรแกรมลิสเรล 8.72.....171
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....198

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

2.1 องค์ประกอบและแนวทางการดำเนินงานของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต.....28
2.2 การสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียนจากการศึกษางานวิจัย.....66
2.3 การเปรียบเทียบลักษณะของการวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิมกับโมเดลลิสเรล.....71
3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค.....80
3.2 เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเกี่ยวกับแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน.....84
3.3 ตารางโครงสร้างเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม.....86
3.4 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....87
3.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต.....90
3.6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต.....91
3.7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ของคุณภาพนักเรียน.....92
3.8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดคุณภาพนักเรียน.....93
3.9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียน.....94
3.10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยภายในตัวนักเรียน.....95
3.11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ของปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน.....97
3.12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน.....98
3.13 จำนวนกลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในแต่ละภูมิภาคของโรงเรียน.....99
3.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และระดับความสัมพันธ์.....101
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น คะแนนเฉลี่ยสะสม และภูมิภาค.....105
4.2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ (n = 715) 109
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข.....110
4.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย (n = 715) 117

ตารางที่ หน้า

4.5 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์แยกค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีต่อคุณภาพนักเรียน.....123

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

2.1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมตามแนวคิดของแบนดูรา....14
2.2 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามองค์ประกอบหลักของระบบ.....24
2.3 องค์ประกอบของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต.....30
2.4 โมเดลการวัดขององค์ประกอบปัจจัยภายในตัวนักเรียน.....67
2.5 โมเดลการวัดขององค์ประกอบปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน.....67
2.6 โมเดลใหญ่ในโปรแกรมลิสเรล.....72
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....77
3.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการใช้รูปแบบเป้าหมาย ทักษะชีวิต.....90
3.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดคุณภาพนักเรียน.....92
3.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยภายในตัวนักเรียน.....94
3.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน.....97
4.1 กราฟเส้นแสดงค่าเฉลี่ยระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน.....110
4.2 กราฟเส้นแสดงค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพนักเรียน.....111
4.3 โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต.....123

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้เป็นสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ เทคโนโลยี การสื่อสาร และเศรษฐกิจ ทำให้วิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรมบางอย่างของสังคมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ส่งผลให้คนในสังคมต้องดิ้นรนแข่งขันเพื่อการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์, 2538) ท่ามกลางสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงและกำลังพัฒนานั้น สิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ก็คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจาก “คน” เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาด้านต่างๆไปสู่เป้าหมาย จึงจำเป็นต้องพัฒนาคนในทุกๆด้านอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และความสามารถ เพื่อให้เป็นคนที่สมบูรณ์เพียบพร้อมทั้งความรู้และคุณธรรม ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือการพัฒนาคนจึงนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคน โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่การเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาคนและสังคมไทยให้ครอบคลุม 3 เรื่องหลัก ได้แก่ (1) การพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมนำความรู้ มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะ สร้างและพัฒนากำลังคนที่เป็นเลิศ โดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (2) การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ เน้นการพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร และ (3) การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมบนฐานของความมีเหตุมีผล ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) จึงนับได้ว่าการศึกษาถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ อีกทั้งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2545 มาตรา 23 ระบุว่า การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา โดยเน้นให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและสังคม เรียนรู้ทักษะต่างๆไม่ว่าจะเป็นทักษะทางวิชาการ ทักษะทางวิชาชีพและทักษะในการดำรงชีวิต เป้าหมายของการจัดการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และเป็นคนที่มีความสุข แต่จากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันพบว่าเด็กและเยาวชนไทยต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาการตกงาน นอกจากนี้ยังมีปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ปัญหาในการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน อีกทั้งปัญหาในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาในทางที่ผิด เช่น ปัญหาการฆ่าตัวตายจากความเครียด ซึ่งปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของไทยยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่จะทำให้เด็กและเยาวชนไทยเป็นคนเก่ง คนดีและเป็นคนที่มีความสุข ดังนั้น จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่เด็กและเยาวชนไทยควรได้รับการพัฒนาไปสู่การเป็นคนที่มีคุณภาพ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2541) ได้กำหนดคุณลักษณะของเด็กไทยที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนา ได้แก่ คุณลักษณะด้านเก่ง คุณลักษณะด้านดี และคุณลักษณะด้านมีความสุข โดยคุณลักษณะด้านเก่ง คือ การที่นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งต้องพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีทักษะด้านการคิด ไม่ว่าจะเป็นคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ หรือทักษะการแก้ปัญหาต่างๆ รวมทั้งทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านดี คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของความมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย ซึ่งต้องพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ สนใจใฝ่รู้ รู้จักควบคุมตนเอง มีเหตุผล ซื่อสัตย์ และขยัน รวมทั้งเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพสิทธิและป้องกันสิทธิของตนเอง และคุณลักษณะด้านมีความสุข คือ นักเรียนมีความสุขกายและสุขใจ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งต้องพัฒนาให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย พักผ่อนอย่างเพียงพอ รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ อีกทั้งควรส่งเสริมให้มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ มีอารมณ์แจ่มใส มีจิตใจมั่นคง และไม่มีความวิตกกังวล ซึ่งในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายนั้น Bandura ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีปัญญาทางสังคม (social cognitive theory) ไว้ว่า พฤติกรรมที่คนแสดงออกมา (behavior) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยทางปัญญาและปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ (personal factor) และ

2) ปัจจัยอิทธิพลของสภาพแวดล้อม (environmental influences) นอกจากนี้ Gagne ได้เสนอแนวความคิดซึ่งเป็นพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้นไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ คือ 1) ผู้เรียน (learner) มีระบบสัมผัสและระบบประสาทในการรับรู้ 2) สิ่งเร้า(stimulus) คือ สถานการณ์ต่างๆที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น สื่อการสอนของครู รูปแบบการสอน 3) การตอบสนอง (response) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และจากแนวคิดดังกล่าวได้มีผู้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนไว้ ดังนี้ ความสนใจในการเรียน (Schieffele & Csikszentmihalyi, 1995 อ้างถึงใน วราภรณ์ วิหคโต, 2536; สุนันทา ประไพตระกูล, 2535; รัตนา เมืองขวา, 2536) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Schieffele & Csikszentmihalyi, 1995 อ้างถึงใน วราภรณ์ วิหคโต, 2536; สุนันทา ประไพตระกูล, 2535; วราภรณ์ วิหคโต, 2536; นริศรา อุปกูล, 2538; กรวิภา สวนบุรี, 2546; สุบิน ยุระรัช, 2547; พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์, 2548; อนุศักดิ์ จินดา, 2548) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว (สุนันทา ประไพตระกูล, 2535; จตุพร ศิลาเดช, 2543; พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์, 2548) การสนับสนุนของครอบครัว (สุนันทา ประไพตระกูล, 2535; รัตนา เมืองขวา, 2536; สุบิน ยุระรัช, 2547) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน (รัตนา เมืองขวา, 2536; จตุพร ศิลาเดช, 2543; พระมหาเสรี ยีพระบาง, 2547; สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย, 2547; พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์, 2548; อนุศักดิ์ จินดา, 2548; วรรัตน์ กัจฉมาภรณ์และคณะ, 2549) เจตคติต่อการเรียน (สุนันทา ประไพตระกูล, 2535; วราภรณ์ วิหคโต, 2536; นริศรา อุปกูล, 2538; จิราภรณ์ กุณสิทธิ์, 2541; กรวิภา สวนบุรี, 2546; สุบิน ยุระรัช, 2547; พิชิต ธรรมรักษ์, 2549)การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู (พระมหาเสรี ยีพระบาง, 2547; สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย, 2547; พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์, 2548) สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน (Mangeloja & Hirvonen, 2007; ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ, 2541) และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ (Mangeloja & Hirvonen, 2007)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย งานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกามีการเริ่มต้นขึ้นอย่างจริงจังครั้งแรกเมื่อหนึ่งร้อยปีที่ผ่านมา โดยมหาวิทยาลัยไอโอวา (Iowa State University) ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนขึ้น เรียกว่า Targeting Life Skills Model หรือรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ต่อมารูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตนี้ได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนโดยมีหลักสำคัญ 4 ประการ ที่เรียกว่า 4H Clover ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ(head) 2) การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น(heart) 3) การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี(hand) และ 4) การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง(health) (Baker, 2006) จากนั้นได้มีการนำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

มาพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการป้องกันการมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น การเสพยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์ของวัยรุ่น (The National Research Council and Institute of Medicine, 2002) นอกจากนี้ยังพบว่าในต่างประเทศได้มีการนำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตมาใช้ในการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการวางแผนและการจัดการ เป็นต้น (Boyd et al., 1992; Garst and Bruce, 2003; Forsythe et al., 2004) และผลที่ได้จากการนำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตไปใช้จะทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการพัฒนาในทักษะต่างๆ ได้แก่ 1) head จะทำให้เด็กและเยาวชนมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการให้บริการ ทักษะการวิพากษ์ทางความคิด ทักษะการกำหนดจุดมุ่งหมาย ทักษะการวางแผนและการจัดการ ทักษะการใช้ทรัพยากร ทักษะการเก็บบันทึก และทักษะการยืดหยุ่น 2) heart จะทำให้เด็กและเยาวชนมีทักษะการสื่อสาร ทักษะการร่วมมือร่วมใจ ทักษะทางสังคม ทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง ทักษะการยอมรับความแตกต่าง ทักษะการใส่ใจผู้อื่น ทักษะการเห็นอกเห็นใจ ทักษะการแบ่งปันความรู้สึก และทักษะการสร้างสัมพันธภาพ 3) hand จะทำให้เด็กและเยาวชนมีทักษะการเป็นอาสาสมัครบริการในชุมชน ทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการให้แก่กลุ่ม ทักษะทางการตลาด ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการสร้างแรงจูงใจในตนเอง 4) health เป็นทักษะการสร้างทางเลือกในการดำเนินชีวิตเพื่อสุขภาพ ทักษะการจัดการกับความเครียด ทักษะการป้องกันโรค ทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคล การเห็นคุณค่าของตนเอง การรับผิดชอบต่อตนเอง ลักษณะและบทบาทของตนเอง การจัดการกับความรู้สึก และการมีวินัยในตนเอง ซึ่งทักษะต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กและเยาวชนเป็นคนที่มีคุณภาพ เนื่องจากการนำทักษะเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันนั้นจะช่วยให้เด็กและเยาวชนรู้จักและเข้าใจตนเอง รับรู้และเข้าใจผู้อื่น รับรู้เกี่ยวกับความสามารถแห่งตน (self-efficacy) มีความเชื่อมั่นในตนเอง (self-confidence) และการเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) นอกจากนี้ยังทำให้เด็กและเยาวชนรู้จักการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และมีความสามารถในการตัดสินใจและเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งยังทำให้เป็นคนที่มีสุขภาพจิตดี สนับสนุนหรือจูงใจที่จะทำให้สามารถดูแลตนเองและบุคคลอื่น รวมทั้งป้องกันโรคทางจิตและปัญหาทางพฤติกรรมสุขภาพต่างๆได้ (กองสุขศึกษา, 2549)

การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาเด็กและเยาวชน มีการศึกษาและรวบรวมไว้โดย Search Institute (1997) พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการใช้

รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาเด็กและเยาวชน มี 2 ตัวแปรหลัก ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายใน มี 20 ตัว ประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กฎระเบียบของโรงเรียน การทำการบ้าน ความผูกพันต่อโรงเรียน ความพึงพอใจในการอ่าน ความสนใจเอาใจใส่ การวางตัวเสมอภาคและเท่าเทียม การยึดถือหลักคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความยับยั้งชั่งใจ การวางแผนและการตัดสินใจ การมีมนุษยสัมพันธ์ ความเข้าใจในวัฒนธรรม ความอดทน การแก้ไขความขัดแย้ง อำนาจในตน การเห็นคุณค่าในตนเอง การวางเป้าหมายชีวิต และการมองอนาคตในแง่บวก สำหรับตัวแปรปัจจัยภายนอก มี 20 ตัว ประกอบด้วย การสนับสนุนของครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว สัมพันธภาพกับพ่อแม่และครู การดูแลเอาใจใส่เพื่อน การดูแลสภาพแวดล้อมโรงเรียน ความร่วมมือของผู้ปกครองต่อโรงเรียน คุณค่าในสังคม การทำประโยชน์ให้สังคม การบริการสังคม ความปลอดภัย กฎในครอบครัว กฎระเบียบโรงเรียน ข้อตกลงระหว่างเพื่อน แบบอย่างของพ่อแม่และครู อิทธิพลจากเพื่อน ระดับความคาดหวัง การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ การทำกิจกรรมที่สนใจ การทำกิจกรรมทางศาสนา และการใช้เวลาส่วนตัว เมื่อผู้วิจัยนำตัวแปรปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียนและการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์ พบว่า ปัจจัยร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนและการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิต มีปัจจัยร่วม 7 ตัว ได้แก่ ปัจจัยภายใน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน และปัจจัยภายนอก 4 ตัวแปร ประกอบด้วย แรงสนับสนุนของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และการอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชน โดยในต่างประเทศได้มีการนำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตมาพัฒนาทักษะต่างๆของเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งผลที่ได้ทำให้เด็กและเยาวชนมีการพัฒนาทางด้านทักษะทางอารมณ์ ความคิด ทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน แต่สำหรับในประเทศไทยการนำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะต่างๆของเด็กและเยาวชนมีเพียงแค่นำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตมาประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้สารเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (วารสารเพื่อนวิทยากร, 2550) และนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมและโมเดลในการพัฒนาทักษะชีวิต (สกล วรเจริญศรี, 2550; สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก และคณะ, 2550) แต่ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตยังไม่มีผู้ศึกษาในประเทศไทย และผู้วิจัยเลือกศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเนื่องจากในการ

พัฒนาทักษะชีวิตนั้น ช่วงวัยที่มีความเหมาะสมมากที่สุดจะอยู่ระหว่าง 16-19 ปี เนื่องจากเป็นวัยที่ต้องเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ (Carter, 2006) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน เพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

คำถามการวิจัย

1.ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขอยู่ในระดับใด

2.ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนานักเรียน และคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข

3.โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร

4.โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข

2.เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข

3.เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน

4.เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ใช้แนวคิดของลินด์แมน (Lindman, 1980 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ที่ได้เสนอว่าการกำหนดว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมไม่ควรต่ำกว่า 5 หน่วยต่อ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์สำหรับโมเดลสมการโครงสร้างที่ตัวแปรมีการแจกแจงแบบปกติ โมเดลการวิจัยที่พัฒนาขึ้นมีการประมาณค่าพารามิเตอร์ทั้งหมด 35 ค่า ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในอัตราส่วนของจำนวนตัวแปรที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ต่อขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 1 ต่อ 10 ดังนั้น จะได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 350 คน แต่เนื่องจากจำนวนประชากรซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 6 ภูมิภาคของประเทศไทยมีจำนวนมากและอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในการวิจัยโดยเฉลี่ยมีค่าประมาณร้อยละ 80 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 อ้างถึงใน จรัญ ศรีบัวนำ, 2550) ดังนั้น เพื่อความเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มตัวอย่างและเพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างให้เป็น 720 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน มีดังนี้

2.1 ตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่

1. คุณภาพนักเรียน วัดได้จากตัวบ่งชี้คุณภาพนักเรียน ดังต่อไปนี้

1.1 คุณลักษณะด้านเก่ง มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม (2) ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

และคิดไตร่ตรอง (3) ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ (4) ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งรอบๆตัว (5) ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ (6) ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ และสื่อต่างๆทั่งภายในและภายนอกสถานศึกษา (7) ผู้เรียนสามารถวางแผน ทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (8) ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ และ(9) ผู้เรียนมีความรู้สึกที่มีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

1.2 คุณลักษณะด้านดี มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ (2) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต (3) ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที (4) ผู้เรียนมีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื่อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว (5) ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ (6) ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.3 คุณลักษณะด้านมีความสุข มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่ำเสมอ (2) ผู้เรียนมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ (3) ผู้เรียนไม่เสพหรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาทางเพศ (4) ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น (5) ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น (6) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ (7) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/นาฏศิลป์ โดยไม่ขัดหลักศาสนา (8) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬา/นันทนาการ และ (9) ผู้เรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นและของไทย

2. การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ (1) การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ(head) (2) การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น(heart) (3) การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี(hand) และ (4) การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง(health)

3. ปัจจัยภายในตัวนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ (1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (2) ความสนใจในการเรียน และ (3) เจตคติต่อการเรียน

2.2 ตัวแปรแฝงภายนอก ประกอบด้วย

1.ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ (1) แรงสนับสนุนของครอบครัว (2) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว (3) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และ (4) การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต** หมายถึง การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน เพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ โดยใช้หลักการพัฒนาที่สำคัญ 4 ประการ ที่เรียกว่า 4H Clover ได้แก่

1) การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ (head) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมหรือจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างถูกต้อง มีความคิดสร้างสรรค์ มีการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนของตนเองและรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

2) การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (heart) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมหรือจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถสื่อสารกับผู้อื่นด้วยความเข้าใจ ให้ความร่วมมือในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ สามารถแก้ไขความขัดแย้งกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

3) การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี (hand) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมหรือจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบ สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และเป็นอาสาสมัครทำงานหรือกิจกรรมในชุมชน

4) การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง (health) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมหรือจัดกระบวน การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีวิธีการจัดการความเครียดอย่างเหมาะสม รู้จักดูแลและรักษาสุขภาพตนเอง และเห็นคุณค่าของตนเอง

2. **คุณภาพนักเรียน** หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1) คุณลักษณะด้านเก่ง มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม (2) ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดไตร่ตรอง (3) ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ (4) ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งรอบๆตัว (5) ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ (6) ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ และสื่อต่างๆทั้งภายในและ

ภายนอกสถานศึกษา (7) ผู้เรียนสามารถวางแผน ทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (8) ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ และ(9) ผู้เรียนมีความรู้สึกที่มีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

2) คุณลักษณะด้านดี มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ (2) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต (3) ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที (4) ผู้เรียนมีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว (5) ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ (6) ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

3) คุณลักษณะด้านมีความสุข มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่ำเสมอ (2) ผู้เรียนมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ (3) ผู้เรียนไม่เสพหรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาทางเพศ (4) ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น (5) ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น (6) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ (7) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/นาฏศิลป์ โดยไม่ขัดหลักศาสนา (8) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬา/นันทนาการ และ (9) ผู้เรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นและของไทย

3. **แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์** หมายถึง การที่นักเรียนมีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย โดยที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความพยายามอย่างเต็มที่ รวมทั้งคิดหาวิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ ซึ่งวัดได้จากระดับคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. **ความสนใจในการเรียน** หมายถึง การที่นักเรียนเอาใจใส่และตั้งใจเรียนในขณะที่ครูกำลังสอน มีการซักถามครูเมื่อเกิดความไม่เข้าใจ มีการค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่เรียน และมีการตรวจทานงานหรือการบ้านที่ได้รับมอบหมายหลังจากทำเสร็จ ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. **เจตคติต่อการเรียน** หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนต่อการเรียน การเห็นคุณค่าของการเรียน รวมทั้งเห็นประโยชน์ของการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. **แรงสนับสนุนของครอบครัว** หมายถึง การให้การสนับสนุนแก่นักเรียนในทุกๆด้านของบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน หรือการทำกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. **สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว** หมายถึง การแสดงพฤติกรรมในลักษณะของการเป็นมิตรที่ดี มีความรัก มีความผูกพัน มีความไว้วางใจกัน มีการสื่อสารที่เข้าใจกัน และมีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียน บิดามารดาและบุคคลในครอบครัว ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. **สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน** หมายถึง การแสดงพฤติกรรมในลักษณะของการเป็นมิตรที่ดี มีความรัก มีความผูกพัน มีความไว้วางใจกัน มีการสื่อสารที่เข้าใจกัน และมีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียนและเพื่อน ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9. **การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู** หมายถึง ความตั้งใจของครูในการถ่ายทอดความรู้และอบรมบ่มนิสัยนักเรียน รวมทั้งให้ความรัก สร้างความไว้วางใจ และสนใจนักเรียนทั้งในด้านการเรียนและปัญหาส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่จะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิต ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ระดับคุณภาพของนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตในการพัฒนานักเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข รวมทั้งโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตที่พัฒนาขึ้น ซึ่งสารสนเทศเหล่านี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะต่างๆให้กับนักเรียนและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

2. ครูสามารถใช้เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาโปรแกรมหรือหลักสูตรเพื่ออบรมสั่งสอนและพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนจัดการศึกษา เช่น ในการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในระดับอื่นๆต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข 3) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน และ 4) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวความคิด ทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาสาระที่สำคัญเป็น 6 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพนักเรียน

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะชีวิต

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนและรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสเรล

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอรายละเอียดในแต่ละตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพนักเรียน

1.1 ความหมายของคุณภาพนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้ให้ความหมายของ คุณภาพนักเรียน ไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่ระบุไว้ในมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินภายนอก ซึ่งเป็นมาตรฐานของชาติจำนวน 7 มาตรฐาน ได้แก่ 1)คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ 2)ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 3)ทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถร่วมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ 4)ความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 5)สุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิต

ที่ดี 6)สุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา 7)ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543) ได้ให้ความหมายของคุณภาพนักเรียนไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่มีการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก มีความสามารถในการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ มีภาวะผู้นำ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา รวมไปถึงบุคคลที่มีสุขภาพดีทั้งทางกายและจิตใจ มีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

กองวิจัยทางการศึกษา (2544) ได้ให้ความหมายของคุณภาพนักเรียนไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่มีคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย มีค่านิยมประชาธิปไตย มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงบุคคลที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

สุบิน ยุระรัช (2547) ได้ให้ความหมายของคุณภาพนักเรียนไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านต่างๆที่นักเรียนควรจะมีเพื่อบ่งชี้ว่าเป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ ซึ่งจะประกอบไปด้วย 2 คุณลักษณะ ได้แก่ คุณลักษณะด้านวิชาการ (พุทธิพิสัย) และด้านที่ไม่ใช่วิชาการ (จิตพิสัยและทักษะทางกาย)

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า คุณภาพนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนซึ่งแสดงออกถึงความมีคุณธรรมจริยธรรม มีความกระตือรือร้นและมีความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ มีสุนทรียภาพ รวมไปถึงการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพนักเรียน

1.2.1 ทฤษฎีปัญญาทางสังคม (social cognitive theory) ของแบนดูรา(Bandura, 1997) โดยมีแนวคิดพื้นฐาน 3 ประการ ดังนี้

1) แบนดูรามีทัศนะว่า พฤติกรรม (behavior หรือ B) ของมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยหลักอีก 2 ปัจจัย คือ

(1) ปัจจัยทางปัญญาและปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ (personal factor หรือ P)

(2) อิทธิพลของสภาพแวดล้อม (environmental influences หรือ E) ดังภาพที่ 2.1

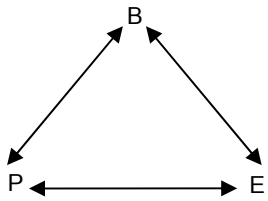

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม ตามแนวคิดของแบนดูรา

จากรูปจะเห็นว่า B P และ E ล้วนแต่มีลูกศรชี้เข้าหากันและกัน ซึ่งหมายถึงต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น นักศึกษาที่เข้าไปเรียนในชั้นเรียนซึ่งเพื่อนนักศึกษาส่วนมากขยันตั้งใจเรียน ฉะนั้นเมื่อสภาพแวดล้อม(E) เป็นเช่นนี้ก็ส่งผลให้นักศึกษาเชื่อว่า(P) ความขยันและการตั้งใจเรียนเป็นบรรทัดฐานของกลุ่มนี้ ซึ่งมีผลให้นักศึกษามีพฤติกรรม(B) ที่แสดงถึงความขยันและตั้งใจเรียนไปด้วย และพฤติกรรมที่แสดงความขยันและตั้งใจเรียนของนักศึกษาก็ทำหน้าที่เป็นสภาพแวดล้อม(E) ให้กับนักศึกษาคนอื่นๆด้วยเช่นกัน

2) แบนดูราได้ให้ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ (learning) กับการกระทำ(performance) ซึ่งสำคัญมาก เพราะคนเราอาจจะเรียนรู้อะไรหลายอย่างแต่ไม่จำเป็นต้องแสดงออกทุกอย่าง เช่น เราอาจจะเรียนรู้วิธีการทุจริตในการสอบว่าต้องทำอย่างไรบ้าง แต่ถึงเวลาสอบจริงเราอาจจะไม่ทุจริตก็ได้ หรือเราเรียนรู้ว่าการพูดจาและแสดงกริยาอ่อนหวานกับพ่อแม่เป็นสิ่งดีแต่เราอาจจะไม่เคยทำกริยาดังกล่าวเลยก็ได้

3) แบนดูราเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (observational learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (modeling) สำหรับตัวแบบไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจจะเป็นตัวแบบสัญลักษณ์ เช่น ตัวแบบที่เห็นในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เกมส์คอมพิวเตอร์ หรืออาจจะเป็นรูปภาพ การ์ตูน หนังสือ นอกจากนี้ คำบอกเล่าด้วยคำพูดหรือข้อมูลที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรก็เป็นตัวแบบได้

จากแนวความคิดของแบนดูรา สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติต่อการเรียน ความสนใจเอาใจใส่ต่อการเรียน เป็นต้น และปัจจัยที่เป็นสภาพแวดล้อม เช่น เพื่อน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ การเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้จากตัวแบบถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียน ได้แก่ เพื่อน ครู และพ่อแม่ จะเป็นตัวแบบที่สำคัญของนักเรียน

1.2.2 **ทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้น ของกาเย่** (Gagne, 1965)

กาเย่ (Gagne) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้น ดังต่อไปนี้

1) การจูงใจ (motivation phase) การคาดหวังของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้

2) การรับรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้(apprehending phase) ผู้เรียนจะรับรู้สิ่งที่สอดคล้องกับความตั้งใจ

3) การปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (acquisition phase) เพื่อให้เกิดความจำระยะสั้นและระยะยาว

4) ความสามารถในการจำ (retention phase)

5) ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว (recall phase)

6) การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว (generalization phase)

7) การแสดงออกพฤติกรรมที่เรียนรู้ (performance phase)

8) การแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน(feedback phase) ผู้เรียนได้รับทราบผลเร็วจะทำให้มีผลดีและประสิทธิภาพสูง

องค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามแนวคิดของกาเย่ (Gagne) คือ

1) ผู้เรียน(learner) มีระบบสัมผัสและ ระบบประสาทในการรับรู้

2) สิ่งเร้า(stimulus) คือ สถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3) การตอบสนอง(response) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้

จากแนวความคิดของกาเย่ สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัย คือ 1)ตัวนักเรียน ต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ และความสามารถในการเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ 2)สิ่งกระตุ้น ต้องมีประสิทธิภาพเพียงพอเพื่อให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ เช่น รูปแบบการสอนของครู แบบอย่างจากเพื่อนสนิท หรือแบบอย่างจากครู รวมทั้งสื่อการสอนด้วย และ 3)พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

1.3 **คุณลักษณะของคุณภาพนักเรียน**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กำหนดเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งคุณภาพนักเรียนจะพิจารณาจากมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินภายนอกรอบแรก จำนวน 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ โดยเป็นการพิจารณาทั้งในด้านพุทธิพิสัย (ด้านวิชาการ) และด้านที่ไม่ใช่พุทธิพิสัย ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ทักษะในการแสวงหาความรู้ ทักษะในการทำงาน ความรู้และทักษะที่จะเป็นตามหลักสูตร สุขนิสัย

สุขภาพกายและสุขภาพจิต สุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา และความสามารถในการคิด ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านเก่ง คุณลักษณะด้านดี และคุณลักษณะด้านมีสุข ดังนี้

1.คุณลักษณะด้านเก่ง แบ่งตามมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินภายนอกได้ 4 มาตรฐาน ได้แก่

1.1 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล (2)รักการอ่าน สามารถใช้แหล่งความรู้ต่างๆเพื่อการแสวงหาความรู้ได้เป็นอย่างดี (3)สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง

1.2 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ โดยมีตัวบ่งชี้ได้แก่ (1)สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานที่ได้มีประสิทธิภาพ (2)ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานได้อย่างมีความสุข และมีความภูมิใจในผลงานของตนเอง (3)สามารถทำงานเป็นทีมได้ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น และร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม (4)มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

1.3 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์และกลุ่มวิชาหมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (2)มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

1.4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ โดยมีตัวบ่งชี้ได้แก่ (1)มีความสามารถในการจำแนกข้อมูล เปรียบเทียบ และมีความคิดรวบยอด (2)สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล พิจารณาข้อดี ข้อเสีย เลือกวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ไขปัญหา ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (3)มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้

2.คุณลักษณะด้านดี แบ่งตามมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินภายนอกได้ 1 มาตรฐาน คือ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบ และหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา (2)ซื่อสัตย์สุจริต (3)มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม (4)ประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3.คุณลักษณะด้านมีความสุข แบ่งตามมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินภายนอกได้ 2 มาตรฐาน ได้แก่

3.1 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)มีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน (2)มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน (3)ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป (4)รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติภัย (5)มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา

3.2 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา โดยมีตัวบ่งชี้ คือ การมีความชื่นชมและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2548) ได้กำหนดเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า คุณภาพนักเรียนพิจารณาได้จากมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินภายนอกรอบสอง จำนวน 7 มาตรฐาน 32 ตัวบ่งชี้ โดยสามารถจำแนกตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3 ด้านของนักเรียนได้ดังนี้

1.คุณลักษณะด้านเก่ง แบ่งตามมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินภายนอกได้ 4 มาตรฐาน ได้แก่

1.1 มาตรฐานที่ 4 คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม (2)ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดไตร่ตรอง (3)ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

1.2 มาตรฐานที่ 5 คือ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)ร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติไม่ต่ำกว่าระดับดี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 (2)ร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติไม่ต่ำกว่าระดับดี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 (3)ร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติไม่ต่ำกว่าระดับดี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 (4)ร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติไม่ต่ำกว่าระดับดี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 (5)ร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติไม่ต่ำกว่าระดับดี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 (6)ร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติไม่ต่ำกว่าระดับดี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3และ ม.6 (7)ร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติไม่ต่ำกว่าระดับดีในกลุ่ม

สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 (8)ร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติไม่ต่ำกว่าระดับดี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6

1.3 มาตรฐานที่ 6 คือ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งรอบๆตัว (2)ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและ (3)ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ และสื่อต่างๆทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.4 มาตรฐานที่ 7 คือ ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)ผู้เรียนสามารถวางแผนทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2)ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ และ (3)ผู้เรียนมีความรู้สึกที่มีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

2.คุณลักษณะด้านดี แบ่งตามมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินภายนอกได้ 1 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คือ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ (2)ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต (3)ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที (4)ผู้เรียนมีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว (5)ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (6)ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

3.คุณลักษณะด้านมีความสุข แบ่งตามมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินภายนอกได้ 2 มาตรฐาน ได้แก่

3.1 มาตรฐานที่ 2 คือ ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่ำเสมอ (2)ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ (3)ผู้เรียนไม่เสพหรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาทางเพศ (4)ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น และ (5)ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

3.2 มาตรฐานที่ 3 คือ ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1)ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ (2)ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/นาฏศิลป์ โดยไม่ขัดหลักศาสนา (3)ผู้เรียนมีความสนใจและเข้า

ร่วมกิจกรรมด้านกีฬา/นันทนาการ (4)ผู้เรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นและของไทย

สุมน อมรวิวัฒน์ (2542) กล่าวไว้ว่า คุณภาพนักเรียนจะประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านเก่ง คุณลักษณะด้านดี และคุณลักษณะด้านมีสุข

1.คุณลักษณะด้านเก่ง คือ การที่นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษา มีตรรกะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีทักษะทางดนตรีและจังหวะการเคลื่อนไหว มีทักษะด้านการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

2.คุณลักษณะด้านดี แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1)การมีวินัย ประกอบด้วย ความสนใจใฝ่รู้ มีสติควบคุมตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และขยัน 2)มีค่านิยมประชาธิปไตย ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพกติกาของสังคม และสามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้

3.คุณลักษณะด้านสุข คือ การรู้จักแบ่งปัน ประพฤติชอบ ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของสิ่งต่างๆและไม่เบียดเบียนผู้อื่น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542) กล่าวถึงคุณลักษณะคนเก่ง คนดี และคนมีความสุข ดังนี้

1.คุณลักษณะคนเก่ง ต้องมีความสามารถด้านภาษา คณิตศาสตร์ ดนตรี การเคลื่อนไหว มิติสัมพันธ์ การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความลึกซึ้งภายในจิตใจ และมีความรู้ความสามารถในด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.คุณลักษณะคนดี มีคุณลักษณะ 2 ด้าน คือ 1)มีวินัย ได้แก่ มีความสนใจใฝ่รู้ การควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล ซื่อสัตย์ ขยัน และมีการตั้งเป้าหมายในอนาคต 2)มีค่านิยมประชาธิปไตย ได้แก่ เห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติหน้าที่ตนเองอย่างสมบูรณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น เคารพกติกาของสังคม มีเหตุผล เสียสละ และมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.คุณลักษณะคนมีความสุข คือ บุคคลที่มีความใฝ่รู้ ตอบสนองการกระทำอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการบริโภคด้วยปัญญาและความคิด

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2541) ได้กำหนดคุณลักษณะของเด็กไทยที่จะเป็นเป้าหมายในการพัฒนา ได้แก่ คุณลักษณะด้านเก่ง คุณลักษณะด้านดี และคุณลักษณะด้านมีความสุข โดยสรุปได้ดังนี้

1.คุณลักษณะด้านเก่ง คือ บุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งประกอบไปด้วย การเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

1.1 การเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง กระทำได้โดยการพัฒนาทักษะด้านการคิด (วิเคราะห์ สังเคราะห์ จำแนก จัดลำดับความสำคัญ) และทักษะการแก้ปัญหา โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ มีวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย ประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้ มีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล สรุปความ แปลความ จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล กำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ นำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีในการแก้ปัญหาได้

1.2 การเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น กระทำได้โดยการพัฒนาทักษะการจัดการ ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง การพัฒนาความเข้าใจและความรู้สึกของผู้อื่น แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ทักษะการจัดการ โดยมีตัวบ่งชี้ได้แก่ มีความสามารถในการวางแผน วิเคราะห์งาน กำหนดขั้นตอนในการทำงาน ความสามารถในการปฏิบัติงาน การประสานงาน บริหารเวลาและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ติดตามงานอย่างเป็นระบบ ประเมินผลและปรับปรุงงาน เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ 2)ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง มีพฤติกรรมบ่งชี้ได้แก่ มองเห็นจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง มีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกและอารมณ์ตนเอง เห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง และการรู้จักประมาณตน และ 3)รู้จักเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น และรู้จักการรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

2.คุณลักษณะด้านดี คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของความมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย

2.1 ความมีวินัย คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมตนเอง และปฏิบัติตนตามระเบียบ กฎกติกาของสังคม เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ การสนใจใฝ่รู้ ควบคุมตนเอง รับผิดชอบ มีเหตุผล ซื่อสัตย์ ขยัน ตรงต่อเวลา เชื่อมั่นในตนเอง อดทน และมีความเป็นผู้นำ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เคารพสิทธิของผู้อื่น ช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง ยอมรับการกระทำของตน รู้จักเสียสละและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม ปฏิบัติตามข้อตกลง มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น และการมีวินัยในการเรียนรู้

2.2 ค่านิยมประชาธิปไตย คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลที่เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น เคารพสิทธิและป้องกันสิทธิของตนเองและผู้อื่น เคารพการตัดสินใจของคนในกลุ่ม โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ การเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็น

ของผู้อื่น เคารพสิทธิและป้องกันสิทธิของตนเอง มีเหตุผล มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเสียสละ มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น และมีความเป็นประชาธิปไตย

3.คุณลักษณะด้านมีความสุข คือ บุคคลที่มีความสุขกายและสุขใจ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

3.1 สุขภาพกายดี คือ การที่บุคคลปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ โดยมีตัวบ่งชี้ได้แก่ การเห็นคุณค่าต่อการออกกำลังกาย พักผ่อนอย่างเพียงพอ รู้จักรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ รักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ รู้จักป้องกันอันตรายจากอุบัติภัยต่างๆ และการละเว้นจากสิ่งเสพติด

3.2 สุขภาพจิตดี คือ การที่บุคคลรู้จักตนเองเป็นอย่างดี รับรู้ถึงจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง มีอารมณ์แจ่มใส จิตใจมั่นคง ไม่มีความวิตกกังวล มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตนให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งสามารถหาความสุขจากสิ่งแวดล้อมรอบตนเองได้ โดยมีตัวบ่งชี้ได้แก่ การมีความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเองได้อย่างดี ไม่มีความขัดแย้งในจิตใจ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆได้ ปราศจากความเจ็บป่วยทั้งด้านร่ายกายและจิตใจ มีความพึงพอใจในการกระทำของตนเอง รู้จักตนและเข้าใจตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไว้วางใจผู้อื่น และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

มานะ สินธุวงษานนท์ (2550) กล่าวถึงองค์ประกอบคุณภาพนักเรียนว่าประกอบด้วย ความเก่ง ความดี และ การมีความสุข ได้แก่

1.ความเก่ง วัดจากความสามารถใน 3 ด้าน คือ 1)ความสามารถในการเรียนรู้ และ 2)ความสามารถในการวางแผนการทำงาน และ 3) ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

2.ความดี วัดจากพฤติกรรมใน 3 ด้าน คือ 1)การควบคุมตนเอง 2)การเห็นใจผู้อื่น และ 3)ความรับผิดชอบ

3.การมีความสุข วัดจากสภาพความพึงพอใจใน 3 ด้าน คือ 1)ความภูมิใจในตนเอง 2)ความพอใจในชีวิต และ 3)ความสุขสงบทางใจ

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของคุณภาพนักเรียน คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือเป็นเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน 3 ด้าน ได้แก่

1.คุณลักษณะด้านเก่ง คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

อย่างต่อเนื่อง และผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

2.คุณลักษณะด้านดี คือ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

3.คุณลักษณะด้านมีความสุข คือ ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพนักเรียน ดังต่อไปนี้

1) คุณลักษณะด้านเก่ง มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม (2) ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดไตร่ตรอง (3) ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ (4) ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งรอบๆตัว (5) ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ (6) ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ และสื่อต่างๆทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (7) ผู้เรียนสามารถวางแผน ทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (8) ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ และ(9) ผู้เรียนมีความรู้สึกที่มีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

2) คุณลักษณะด้านดี มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ (2) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต (3) ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที (4) ผู้เรียนมีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว (5) ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ (6) ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

3) คุณลักษณะด้านมีความสุข มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่ำเสมอ (2) ผู้เรียนมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ (3) ผู้เรียนไม่เสพหรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาทางเพศ (4) ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น (5) ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น (6) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ (7) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/นาฏศิลป์ โดยไม่ขัดหลักศาสนา (8) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬา/นันทนาการ และ (9) ผู้เรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นและของไทย

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

2.1 ความหมายของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

Wessel (1982) กล่าวว่า รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต (targeting life skills model) หรือ 4 H เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ของเยาวชนประเทศสหรัฐอเมริกาที่เรียนรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำ ความเป็นพลเมืองที่ดี และทักษะชีวิต

Hendricks (1996) ได้ให้ความหมายของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต (targeting life skills model) ไว้ว่า เป็นการพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิต โดยมีเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาทักษะต่างๆของเด็กและเยาวชน 4 ด้าน คือ 1)ด้านการจัดการและด้านการคิด 2)ด้านความสัมพันธ์และด้านการดูแลเอาใจใส่ 3)ด้านการให้และด้านการทำงาน และ 4)ด้านการเป็นอยู่และด้านการดำรงชีวิต

Barker (2006) กล่าวว่า รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต (targeting life skills model) คือ การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชน 4 ด้าน ได้แก่ head heart hand และhealth

Carter (2006) ให้ความหมายของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต (targeting life skills model)ว่าเป็นแนวทางและเป้าหมายสูงสุดในการจัดโปรแกรมเข้าค่ายเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชน

วารสารเพื่อนวิทยากร (2549) กล่าวว่า รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต (targeting life skills model) คือ การพัฒนาบุคคลใน 4 องค์ประกอบ คือ head เป็นศักยภาพด้านความรู้ heart เป็นศักยภาพด้านบุคคลหรือสังคม hand เป็นศักยภาพด้านอาชีพและการทำหน้าที่พลเมืองของสังคม และhealth เป็นศักยภาพด้านกายภาพและสุขภาพร่างกาย

สรุปได้ว่า รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต หมายถึง การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะด้านต่างๆของเด็กและเยาวชน 4 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านความรู้ ความคิด (head) 2)ด้านสัมพันธภาพ กับผู้อื่น (heart) 3)ด้านการช่วยเหลือสังคม (hand) และ 4)ด้านการดูแลสุขภาพและการพัฒนาตนเอง (health)

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

เนื่องจากรูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตเป็นการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะต่างๆของเด็กและเยาวชน 4 ด้าน ประกอบด้วย (1)ด้านความรู้ ความคิด (2)ด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น

(3)ด้านการช่วยเหลือสังคม และ (4)ด้านการดูแลสุขภาพและการพัฒนาตนเอง ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาคนหรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้

1. Baumel ได้เสนอแนวคิดว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบโดยเริ่มจาก 1)ความต้องการสิ่งใหม่/โครงการใหม่ (ให้คนเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม โครงการใหม่เพื่อให้คนทำงานเพิ่มขึ้น) โดยการเปลี่ยนทัศนคติมี 2 แนวทาง ได้แก่ (1)เชิงบังคับ ทำตาม-ให้รางวัล ไม่ทำตาม-ลงโทษ (2)เปลี่ยนทันที ใช้ roll play บทบาทสมมติ, case study, รู้เขารู้เรา, ประชุมกลุ่ม, สังเกต 2)มีการการศึกษา/อบรม(การเพิ่มพูนความรู้) 3)การปรับเปลี่ยนสภาพของบุคคล (เลื่อนตำแหน่งจากการศึกษา) และ 4)ความเท่าเทียม/เสมอภาคในโอกาสในการทำงาน (จากการปรับสถานภาพ ทำให้มีโอกาส เสมอภาค ความก้าวหน้าในระบบคุณธรรม)

จากแนวความคิดของ Baumel สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพนักเรียนเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบแบบแผน โดยเริ่มจาก 1)นักเรียนควรมีทัศนคติหรือเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ 2)ครูถ่ายทอดความรู้หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน 3)ทำให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ มีพฤติกรรมที่ดี และ 4)นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นคนที่มีคุณภาพ

2. Easton ได้เสนอการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามทฤษฎีระบบไว้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นไปตามองค์ประกอบหลักของระบบ ดังภาพที่ 2.2

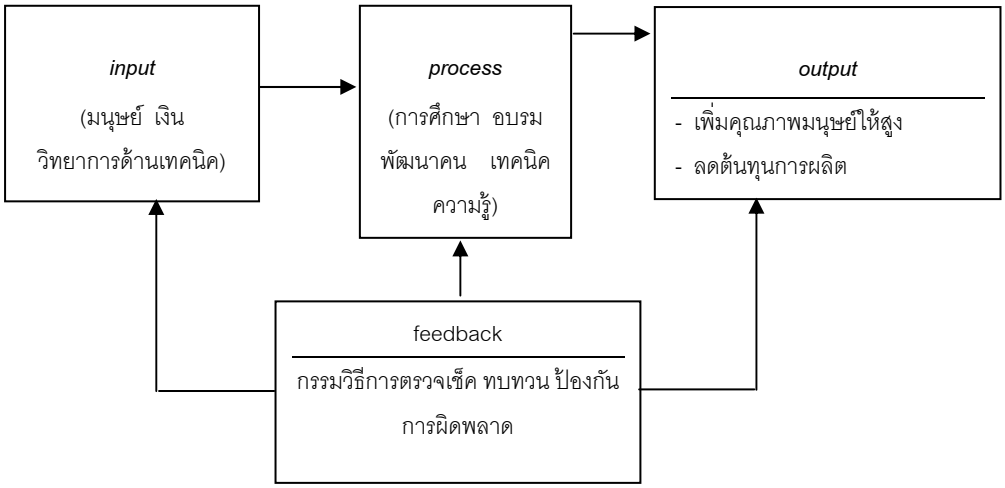

ภาพที่ 2.2 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามองค์ประกอบหลักของระบบ

จากแนวความคิดของ Easton สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพนักเรียนเป็นไปตามองค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1)กำหนดให้นักเรียนเป็นบุคคลที่ต้องการพัฒนา 2)กระบวนการศึกษา

การอบรมและการทำกิจกรรม เป็นกระบวนที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน 3)ทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพ และ 4)มีการติดตามผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3 องค์ประกอบของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

Hendricks (1996) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเป้าหมายของโมเดลในการพัฒนาทักษะชีวิต (targeting life skills model) แบ่งโมเดลทักษะชีวิตเป็นประเภทต่างๆ ซึ่งใช้คำย่อว่า 4H ประกอบด้วย

1) H1 คือ head ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการจัดการ (managing) แบ่งเป็น (1) ด้านการฟื้นฟูกลับสู่สภาวะจิตใจที่สมดุล (resiliency) (2)ด้านความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ (wise use of resource) (3)ด้านความสามารถในการจัดการและการวางแผน(planning and organizing) (4)ด้านความสามารถในการตั้งเป้าหมาย (goal setting) และด้านการคิด (thinking) แบ่งเป็น (1)ด้านความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ(critical thinking) (2)ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา(problem solving) (3)ด้านความสามารถในการตัดสินใจ (decision making) และ (4)ด้านความสามารถการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ(learning to learn)

2) H2 คือ heart ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ (relating) แบ่งเป็น (1)ทักษะด้านการสื่อสาร (communication skill) (2)ทักษะด้านความร่วมมือ (cooperation skill) (3)ทักษะด้านสังคม (social skill) (5)ทักษะด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง(conflict resolution skill) และ (6)ทักษะด้านการยอมรับความแตกต่าง(accepting differences skill) ด้านการดูแลเอาใจใส่ (caring) แบ่งเป็น (1)ทักษะด้านการห่วงใยผู้อื่น (concern for others skill) (2)ทักษะด้านความเห็นอกเห็นใจ (empathy skill) (3)ทักษะด้านการแบ่งปัน ช่วยเหลือ (sharing skill) และ (4)ทักษะด้านการรักษามิตรภาพ (nurturing relationships skill)

3) H3 คือ hands ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการให้ (giving) แบ่งเป็น (1)การอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน (community service volunteering) (2)การมีภาวะผู้นำ (leaderships) และ (3)การสนับสนุนเสียสละในกลุ่ม (contributions to group effort) และด้านการทำงาน (working) แบ่งเป็น (1)ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (teamwork skill) และ(2)ทักษะด้านการจูงใจตนเอง (self–motivation skill)

4) H4 คือ health ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการเป็นอยู่(being) แบ่งเป็น (1)ความภาคภูมิใจในตนเอง (self–esteem) (2)ความรับผิดชอบในตนเอง(self–responsibility) (3)การจัดการความรู้สึกตนเอง (managing feeling) และ (4)ความมีระเบียบวินัย

ในตนเอง (self–discipline) และด้านการดำรงชีวิต (living) แบ่งเป็น (1)การเลือกรูปแบบในการดำเนินชีวิตที่ดี และเหมาะสม(healthy lifestyle choices) (2)การบริหารจัดการความเครียด (stress management) (3)การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ (disease prevention) และ (4)ความปลอดภัยส่วนบุคคลในเรื่องของการดูแลทรัพย์สินตนเอง(personal safety)

Kress and others (2002 อ้างถึงใน สกล วรเจริญศรี, 2550) ได้แบ่งองค์ประกอบของรูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิต (targeting life skills model) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. head คือความต้องการที่จะเป็นอิสระ(the need to be independent) เด็กต้องการรู้ว่าตนเองสามารถมีอิทธิพลต่อบุคคลและสถานการณ์ผ่านการตัดสินใจและการกระทำ ดังนั้น กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กควรส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในตนเองและให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเองได้ดียิ่งขึ้น

2. heart คือ ความต้องการที่จะเป็นสมาชิก(the need to be belong) เด็กต้องการที่จะรู้ว่าตนเองนั้นได้รับการดูแลและมีคนเป็นห่วง ต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นในกลุ่ม ดังนั้น กิจกรรมที่จัดให้เด็กควรให้เด็กรู้สึกถึงความปลอดภัยทางกายภาพและทางอารมณ์ในขณะที่ทำงานกลุ่ม

3. hand คือ ความต้องการที่จะเป็นผู้มีน้ำใจ(the need to be generous) เด็กต้องการรู้ว่าตนเองมีความหมายและมีจุดมุ่งหมาย ดังนั้น กิจกรรมที่จัดให้เด็กควรให้เด็กได้ทำตนเป็นประโยชน์ซึ่งช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะตอบแทนสังคม

4. health คือ ความต้องการที่จะเชี่ยวชาญ(the need to be master) การที่เด็กรู้และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและประสบการณ์ที่จะแก้ปัญหาได้สำเร็จ และได้พบสิ่งท้าทายที่จะพัฒนาความมั่นใจของตนเอง ดังนั้น กิจกรรมที่จัดให้เด็กควรส่งเสริมให้เด็กควบคุมการทำงานของทักษะต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและสร้างทางเลือกให้กับชีวิต

วารสารเพื่อนวิทยากร (2549) กล่าวว่า แนวคิดการดำเนินงาน 4H หรือ targeting life skills model คือ การพัฒนาบุคคลใน 4 องค์ประกอบ (ตาม H แต่ละตัว) ได้แก่

1. head หมายถึง ศักยภาพทางด้านความรู้ การใช้เหตุผล และความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่

1.1 ความคิด (thinking) คือ การใช้ความคิดแบบผสมผสานเพื่อนำไปสู่การออกแบบแนวคิด การตัดสินใจ การจินตนาการ การตรวจสอบความคิดนั้นๆอย่างรอบคอบ และการพิจารณาโดยใช้เหตุผลอย่างระมัดระวัง ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการให้บริการ และทักษะการวิพากษ์ทางความคิด

1.2 การจัดการ (managing) คือ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มี เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ประกอบด้วย ทักษะการกำหนดจุดมุ่งหมาย ทักษะการวางแผนและการจัดการ ทักษะการใช้ทรัพยากร ทักษะการเก็บบันทึก และทักษะการยืดหยุ่น

2. heart หมายถึง ศักยภาพด้านบุคคลหรือสังคม ได้แก่

2.1 ความสัมพันธ์ (relating) คือ การตอบแทนซึ่งกันและกันของบุคคลสองคนที่ต่างมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การเกิดสิ่งที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการร่วมมือร่วมใจ ทักษะทางสังคม ทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง และทักษะการยอมรับความแตกต่าง

2.2 การดูแล (caring) คือ การแสดงออกซึ่งความเข้าใจ ความเมตตากรุณา ความห่วงใยในผลที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลอื่นๆ ประกอบด้วย ทักษะการใส่ใจผู้อื่น ทักษะการเห็นอกเห็นใจ ทักษะการแบ่งปันความรู้สึก และทักษะการสร้างความสัมพันธ์

3. hand หมายถึง ศักยภาพทางด้านอาชีพ และการทำหน้าที่พลเมืองของสังคม ได้แก่

3.1 การให้ (giving) คือ การจัดหาหรือการสนับสนุน ประกอบด้วย ทักษะการเป็นอาสาสมัครบริการในชุมชน ทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะความรับผิดชอบ และทักษะการให้แก่กลุ่ม

3.2 การทำงาน (working) คือ การทำบางสิ่งบางอย่างให้สำเร็จหรือการหารายได้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย ทักษะทางการตลาด ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการสร้างแรงจูงใจในตนเอง

4. health หมายถึง ศักยภาพทางด้านกายภาพ และสุขภาพร่างกาย ได้แก่

4.1 การดำเนินชีวิต (living) คือ การแสดงพฤติกรรม หรือลักษณะท่าทางที่แสดงออกในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย ทักษะการสร้างทางเลือกในการดำเนินชีวิตเพื่อสุขภาพ ทักษะการจัดการกับความเครียด ทักษะการป้องกันโรค และทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคล

4.2 การดำรงชีวิต (being) คือ การมีชีวิตอยู่โดยอาศัยหลักธรรมชาติเพื่อพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าของตนเอง การรับผิดชอบต่อตนเอง ลักษณะและบทบาทของตนเอง การจัดการกับความรู้สึก และการมีวินัยในตนเอง

จากทั้ง 4 องค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปสาระสำคัญและแนวทางในแต่ละองค์ประกอบ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบและแนวทางการดำเนินงานของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

H-1 head	H-2 heart	H-3 Hand	H-4 health
ความคิด -ทักษะการเรียนรู้ -ทักษะการตัดสินใจ -ทักษะการแก้ไขปัญหา -ทักษะการให้บริการ -ทักษะการวิพากษ์ทางความคิด	**ความสัมพันธ์** -ทักษะการสื่อสาร -ทักษะการร่วมมือร่วมใจ -ทักษะทางสังคม -ทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง -ทักษะการยอมรับความแตกต่าง	**การให้** -ทักษะการเป็นอาสาสมัครบริการในชุมชน -ทักษะความเป็นผู้นำ -ทักษะความรับผิดชอบ -ทักษะการให้แก่กลุ่ม	**การดำเนินชีวิต** -ทักษะการสร้างทางเลือกในการดำเนินชีวิตเพื่อสุขภาพ -ทักษะการจัดการกับความเครียด -ทักษะการป้องกันโรค -ทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคล
การจัดการ -ทักษะการกำหนดจุดมุ่งหมาย -ทักษะการวางแผนและการจัดการ -ทักษะการใช้ทรัพยากร -ทักษะการเก็บบันทึก -ทักษะการยืดหยุ่น	**การดูแล** -ทักษะการใส่ใจผู้อื่น -ทักษะการเห็นอกเห็นใจ -ทักษะการแบ่งปันความรู้สึก -ทักษะการสร้างความสัมพันธ์	**การทำงาน** -ทักษะทางการตลาด -ทักษะการทำงานเป็นทีม -ทักษะการสร้างแรงจูงใจในตนเอง	**การดำรงชีวิต** -การเห็นคุณค่าของตนเอง -การรับผิดชอบต่อตนเอง -ลักษณะและบทบาทของตนเอง -การจัดการกับความรู้สึก -การมีวินัยในตนเอง

มหาวิทยาลัยไอโอวา ประเทศสหรัฐอเมริกา (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก และคณะ, 2550) ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนที่เรียกว่า targeting life skills (TLS) model ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนโดยใช้หลักการสำคัญ 4 ประการที่เรียกย่อๆว่า 4H Clover แบ่งได้ดังนี้

1. สมอง (head) ด้านการจัดการและการคิดวิเคราะห์
2. หัวใจ (heart) การพัฒนาทักษะความสัมพันธ์และทักษะความใส่ใจ

3. มือ (hand) การพัฒนาทักษะการหยิบยื่น การให้ และทักษะการทำงาน

4. สุขภาพ (health) การพัฒนาทักษะแบบแผนการใช้ชีวิต และการพัฒนาตัวตน

สรุปได้ว่า การแบ่งองค์ประกอบของรูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตสามารถแบ่งได้ 4 ด้านหลักๆ และแต่ละด้านประกอบด้วยด้านย่อยๆ 2 ด้าน ดังนี้

1. head หมายถึง ศักยภาพทางด้านความรู้และความคิด ได้แก่ 1)ความคิด (thinking) คือ การใช้ความคิดแบบผสมผสาน เพื่อนำไปสู่การออกแบบความคิด การตัดสินใจ การจินตนาการและการตรวจสอบความคิดอย่างรอบคอบ ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการให้บริการ และทักษะการวิพากษ์ทางความคิด 2) การจัดการ (managing) คือ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ประกอบด้วย ทักษะการกำหนดจุดมุ่งหมาย ทักษะการวางแผนและการจัดการ ทักษะการใช้ทรัพยากร ทักษะการเก็บบันทึก และทักษะการยืดหยุ่น

2. heart หมายถึง ศักยภาพด้านการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในสังคม ได้แก่ 1)ความสัมพันธ์ (relating) คือ การตอบแทนซึ่งกันและกันของบุคคลในสังคม อันจะนำไปสู่การเกิดสิ่งที่ดีหรือเกิดสัมพันธภาพที่ดี ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการร่วมมือร่วมใจ ทักษะทางสังคม ทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง และทักษะการยอมรับความแตกต่าง 2)การดูแล (caring) คือ การแสดงออกซึ่งความเข้าอกเข้าใจ ความเมตตากรุณา ความห่วงใยสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลอื่นๆ ประกอบด้วย ทักษะการใส่ใจผู้อื่น ทักษะการเห็นอกเห็นใจ ทักษะการแบ่งปันความรู้สึก และทักษะการสร้างสัมพันธภาพ

3. hand หมายถึง ศักยภาพทางด้านการทำงาน และการทำหน้าที่พลเมืองของสังคม ได้แก่ 1)การให้ (giving) คือ การจัดหาหรือการสนับสนุนต่างๆ ประกอบด้วย ทักษะการเป็นอาสาสมัครบริการในชุมชน ทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะความรับผิดชอบ และทักษะการให้แก่กลุ่ม 2)การทำงาน (working) คือ การทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จด้วยตนเองรวมไปถึงการหารายได้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย ทักษะทางการตลาด ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการสร้างแรงจูงใจในตนเอง

4. health หมายถึง ศักยภาพทางด้านการใช้ชีวิตและการพัฒนาตนเอง ได้แก่ 1)การดำเนินชีวิต (living) คือ การแสดงพฤติกรรมหรือลักษณะท่าทางที่แสดงออกในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย ทักษะการสร้างทางเลือกในการดำเนินชีวิตเพื่อสุขภาพ ทักษะการจัดการกับความเครียด ทักษะการป้องกันโรค และทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคล 2)การดำรงชีวิต (being) คือ การใช้ชีวิตโดยอาศัยหลักธรรมชาติในการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าของ

ตนเอง การรับผิดชอบต่อตนเอง ลักษณะและบทบาทของตนเอง การจัดการกับความรู้สึก และการมีวินัยในตนเอง

จากองค์ประกอบของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต (targeting life skills model) แสดงได้ดังภาพที่ 2.3

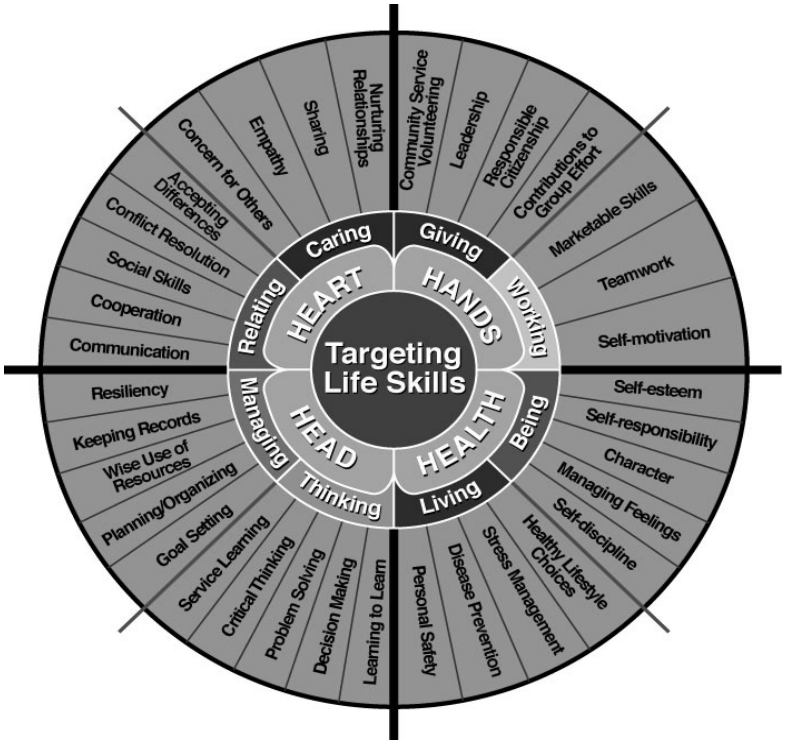

ภาพที่ 2.3 องค์ประกอบของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

2.4 ข้อจำกัดและการนำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตไปใช้ประโยชน์

วารสารเพื่อนวิทยากร, 2550 ได้เสนอแนะเกี่ยวกับข้อจำกัดและการนำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตไปใช้ประโยชน์ไว้ว่า เนื่องจากยังไม่พบรายงานว่ามีการดำเนินงานใดๆในประเทศไทยที่นำหลัก 4-H Life Skills หรือ targeting life skills มาใช้ในการดำเนินงานโดยตรง ดังนั้น การนำมาใช้ส่วนใหญ่จึงเป็นการใช้ทางอ้อม แต่จากแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยของต่างประเทศที่ได้นำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตไปใช้ พบว่า มีผลสัมฤทธิ์เป็นอย่างมากในการดำเนินงานด้านการพัฒนาลักษณะทางอารมณ์ ความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมของเยาวชนได้ ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จำเป็นจะต้องทราบพื้นฐานความต้องการของบุคคลและดำเนินการพัฒนาไปตามส่วนที่บุคคลนั้นยังขาดศักยภาพ ซึ่งการพัฒนาในลักษณะนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาได้มากกว่าการพัฒนาทุกหลักสูตรหรือทุกทักษะ

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะชีวิต

เนื่องจากรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต (targeting life skills model) เป็นเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของการพัฒนาทักษะชีวิต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต ดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายของทักษะชีวิต

นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายทักษะชีวิตไว้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1994) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตว่าเป็นความสามารถทางสังคม ความคิดวิเคราะห์ ความพยายามเพิ่มพูนปฏิสัมพันธ์ของตนกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมให้ประสบความสำเร็จเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาสถานการณ์วิกฤติที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ตลอดจนเป็นความสามารถที่จะส่งเสริมสุขภาพของบุคคลและชุมชนด้วย

กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม และสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (2539) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตร่วมกันว่า ทักษะชีวิต (life skill) หมายถึง ความสามารถประกอบด้วย ความรู้ เจตคติและทักษะที่จะจัดการกับปัญหารอบๆตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศสารเสพติด บทบาทชายหญิง ชีวิตครอบครัว สุขภาพ อิทธิพลสื่อ สิ่งแวดล้อม จริยธรรมปัญหาสังคม เป็นต้น

ทองคูณ หงส์พันธุ์ (2543) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิต หมายถึง ทักษะภายในที่ช่วยให้สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เทพ สงวนกิตติพันธ์ (2545) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิต หมายถึง ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ที่จะช่วยให้ความเป็นอยู่หรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย สังคมและจิตใจ ของบุคคลให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต

จากความหมายทักษะชีวิตที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะ ที่จะจัดการกับปัญหารอบๆตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต เพื่อที่จะสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1997) ได้สรุปองค์ประกอบของทักษะชีวิตพื้นฐานหรือทักษะชีวิตหลัก (core life skills) ที่ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพและการมีสุขภาพที่ดีของเด็กและวัยรุ่นทั้ง 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ทักษะการตัดสินใจ(dicision making) หมายถึง ทักษะที่จะช่วยให้บุคคลมีการตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่างๆ ในชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้หลักของเหตุผลคือมีการประเมินทางเลือก และประเมินผลของการตัดสินใจเลือกทางนั้นๆ

2. ทักษะการแก้ปัญหา(problem solving) หมายถึง ทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต และส่งผลทำให้เกิดภาวะตึงเครียดทั้งร่างกายและจิตใจของเขา

3. การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์(creative thinking) เป็นส่วนที่จะสนับสนุนการตัดสินใจและแก้ปัญหาจากการค้นหาทางเลือกต่าง ๆ และผลที่เกิดขึ้นในแต่ละทางเลือกโดยสามารถนำเอาประสบการณ์มาใช้ในการปรับตัวในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม แม้ว่าบางครั้งจะยังไม่มีการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาก็ตาม ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้

4. การมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ(critical thinking) เป็นความสามารถของบุคคลในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะข้อมูลข่าวสารและประเมินปัจจัยต่างๆ จากปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเรา และปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลจากสื่อชนิดต่างๆที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล

5. ทักษะการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ(effective communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูด ท่าทาง เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและสถานการณ์ต่างๆ โดยสามารถที่จะแสดงความคิดเห็น ความต้องการ การขอร้อง การตักเตือน การช่วยเหลือและการปฏิเสธอีกทั้งสามารถรับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่ายได้ด้วย

6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล(interpersonal relationship skills) เป็นความสามารถของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม สามารถที่จะรักษาเพื่อให้ดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุขและรวมถึงแรงสนับสนุนทางสังคมที่ได้จากการรักษาสัมพันธภาพที่ดีของบุคคลในครอบครัว

7. ความสามารถที่จะตระหนักรู้ในตนเอง(self awareness) เป็นความสามารถของบุคคลในการเข้าใจจุดดี จุดด้อยของตนเอง อะไรที่ตนเองต้องการและอะไรที่ตนเองไม่ต้องการและเข้าใจ

ในความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะในแง่ของความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษาหรืออาชีพนอกจากนี้ยังส่งผลต่อการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอีกด้วย

8. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น(empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจถึงความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ถึงแม้จะไม่คุ้นเคยก็จะช่วยให้เราเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่น ไม่ว่าในแง่ของความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา เป็นต้น โดยเฉพาะบุคคลที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือและการดูแลเป็นพิเศษจากสังคม

9. การจัดการเกี่ยวกับภาวะอารมณ์(coping with emotions) เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ การรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น อีกทั้งรู้วิธีการจัดการอารมณ์ซึ่งจะทำให้สามารถตอบสนองและแสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

10. การจัดการเกี่ยวกับความเครียด(coping with stress) เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ถึงสาเหตุและรู้วิธีการผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียดเพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อการลดปัญหาต่างๆ

กรมวิชาการ (2543) ได้สรุปทักษะชีวิตที่จำเป็นในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของเด็กและเยาวชน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. การรู้จักตนเองเข้าใจตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง
2. การรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดสร้างสรรค์
3. การรู้จักตัดสินใจและแก้ไขปัญหา
4. การรู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลความรู้
5. การสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น
6. การจัดการภาวะอารมณ์และความเครียด
7. การปรับตัวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและริเริ่มสิ่งใหม่
8. การตั้งเป้าหมาย การวางแผนและการดำเนินการตามแผน
9. ความเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อสังคมและในสิ่งที่ดีงามรอบตัว

กรมอนามัย (2539) ได้จัดกลุ่มทักษะชีวิตที่เป็นแกนใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านและสับสนในด้านเจตคติและค่านิยม เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาวิธีการสอนของครู โดยจัดความคิดสร้างสรรค์ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์เป็นองค์ประกอบร่วมและเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบจัดความตระหนักรู้ในตนและความเห็นใจผู้อื่นเป็นด้านจิตพิสัย คือความภูมิใจในตนเองและความ

รับผิดชอบต่อสังคมส่วนที่เหลืออีก 3 คู่ เป็นด้านทักษะพิสัย ด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.องค์ประกอบด้านพุทธิพิสัยที่เป็นองค์ประกอบร่วม ได้แก่

1.1 ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking) หมายถึง ความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว

1.2 ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ

2.ด้านจิตพิสัยประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 คู่ คือ

2.1 คู่ที่ 1 ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตน (self awareness) เป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจในจุดดี จุดด้อย ของตนเอง และความแตกต่างที่ตนเองมีกับบุคคลอื่นไม่ว่าจะในแง่ของความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ และความเห็นใจผู้อื่น เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและเห็นอกเห็นใจ บุคคลที่แตกต่างกับเรา ไม่ว่าจะในด้านเพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ

2.2 คู่ที่ 2 ได้แก่ ความภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เช่นความมีน้ำใจ รู้จักให้รู้จักรับ ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่างๆ (สังคม ดนตรี กีฬา ศิลปะ)ของตนเอง โดยมิได้มุ่งสนใจอยู่แต่ในเรื่องรูปร่างหน้าตา เสน่ห์ การเรียนเก่งเท่านั้น และความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) หมายถึง ความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนรับผิดชอบในความเจริญหรือเสื่อมของสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความภูมิใจในตน เพราะหากคนเรามีความภูมิใจในตน คนเหล่านี้ก็มีแรงจูงใจที่จะทำดีกับผู้อื่นและสังคม

3.ด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 คู่ คือ

3.1 คู่ที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสาร (interpersonal relationship and communication skill) เป็นความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และความสามารถในการับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย ไม่ว่าในการแสดงความต้องการความชื่นชม การปฏิเสธ การสร้างสัมพันธภาพ

3.2 คู่ที่ 2 การตัดสินใจและการแก้ปัญหา (decision making and problem solving skill)เป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือก วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก ประเมินทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม และลงมือแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3.3 คู่ที่ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด (coping with emotion and stress skill) เป็นความสามารถในการประเมินอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตน เลือกใช้วิธีจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสม และเป็นความสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียด เรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงสาเหตุ พร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

จากการศึกษาและค้นคว้าของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้ค้นคว้ารายละเอียดแต่ละองค์ประกอบของทักษะชีวิตทั้ง 12 องค์ประกอบ มีดังนี้

ด้านพุทธิพิสัย

ด้านพุทธิพิสัย ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์

ความคิดสร้างสรรค์

นักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

สุชา จันทน์เอม (2544) ได้ให้ความหมายความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การค้นพบสิ่งแปลกๆใหม่ๆ

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธ์ (2544) ได้ให้ความหมายความคิดสร้างสรรค์ไว้ 2 ประการ ประการแรกคือความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนยากแก่การให้คำจำกัดความที่แน่นอนตายตัว ประการที่สอง ความคิดสร้างสรรค์สามารถพิจารณาได้สามลักษณะ คือ พิจารณาในเชิงผลงาน (product) โดยผลงานนั้นต้องเป็นผลงานที่แปลกใหม่และมีคุณค่า โดยมีคนยอมรับ พิจารณาในเชิงกระบวนการ (process) โดยกระบวนการนั้นต้องเป็นกระบวนการเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งของหรือความคิดที่แตกต่างอย่างมากเข้าด้วยกันได้ และพิจารณาความคิดสร้างสรรค์เชิงบุคคลโดยบุคคลนั้นต้องเป็นตัวของตัวเอง (originality) เป็นผู้มีความคิดคล่อง (fluency) คิดยืดหยุ่น(flexibility) และคิดละเอียดลออ (elaboration)

กันยา สุวรรณแสง (2540) ได้ให้ความหมายความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การคิด เพื่อพบความสัมพันธ์ใหม่ของสิ่งต่างๆ ที่มีประโยชน์ คุณค่า และแปลกใหม่กว่าเดิม มีลักษณะและแนวใหม่เป็นการประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ วิธีใหม่ขึ้นมา หรือคิดปรับปรุงวิธีการที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นง่ายขึ้น สะดวกขึ้น คิดโครงสร้างหรืองานขึ้นมาใหม่

Guilford (1967) ได้ให้ความหมายความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ลักษณะความคิดอเนกนัย (divergent thinking) คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดได้กว้างไกล ลักษณะความคิดอเนกนัยนำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการคิดค้นพบวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จ

จากความหมายความคิดสร้างสรรค์ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดดัดแปลง จากสิ่งเดิมหรือคิดดัดแปลง

จากสิ่งใหม่ๆ ที่มีประโยชน์และคุณค่า และบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์มีลักษณะของความคิดริเริ่มความคิดคล่อง ความยืดหยุ่นในการคิดและความคิดละเอียดลออ

กันยา สุวรรณแสง (2540) ได้อธิบายกระบวนการคิดสร้างสรรค์สามารถแบ่งได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.ขั้นเตรียมการ (preparation) เป็นขั้นของการเตรียมตัวผู้คิดพิจารณาปัญหาอย่างถี่ถ้วน ศึกษาปัญหา เลือกและรวบรวมความรู้ความเข้าใจ ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมไว้สำหรับการแก้ปัญหาและวางโครงการแก้ปัญหา

2.ขั้นฟักตัว (incubation) เป็นระยะการสะสมเอาไว้ภายใน เก็บสะสมเอาไว้ในความคิดยังไม่แสดงออกมา เพียงแต่ครุ่นคิด ทบทวนปัญหานั้นๆ ดูบ้าง ดูเหมือนเป็นการพักนิ่งอยู่เป็นการตั้งตัว แท้จริงกำลังคิดหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่างๆ ความรู้ และปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่

3.ขั้นจรรโลงใจ (inspiration) ขั้นความกระจ่าง คือ ขั้นคิดออก (illumination or insight) ขั้นเกิดแนวทาง มองเห็นหนทางแก้ปัญหา มองเห็นคำตอบ พบความสัมพันธ์อันใหม่ระหว่างความรู้หรือข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา ออกมาในรูปของสมมติฐานที่มีคุณค่า เช่น อาคิมิดิสคิดออกตอนลงไปอาบน้ำในอ่าง แนวทางที่คิดออกอาจเกิดขึ้นได้โดยไม่รู้ตัวและไม่ได้คาดหวังมาก่อน แผนการที่ได้ฟักตัวมาเป็นเวลานานจะบรรลุถึงจุดหมาย โดยการหยั่งเห็นรวมขึ้นมาในใจ อาจมีการแสดงกิริยาลิงโลด หรืออุทานออกมาด้วยความตื่นเต้น ในระยะนี้ความคิดจะตามกันมาเป็นแถว ๆ

4.ขั้นการปรับปรุงหรือขั้นพิสูจน์ (revision or verification) เป็นการปรุงแต่งสิ่งที่ค้นพบให้สมบูรณ์และดียิ่งขึ้น มีการทดสอบการใช้สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ทำการทบทวนจุดมุ่งหมายดั้งเดิม พิจารณาผลงานของเขาอย่างรอบคอบ เปรียบเทียบผลดี ผลเสีย ถ้าปรากฏผลดีก็ลงมือกระทำออกมา แต่ถ้าเห็นว่าไม่มีคุณค่าพอก็เริ่มต้นตั้งแต่ขั้นต้นใหม่ เปรียบได้กับการวัดผลเป็นการคิดทดสอบคำตอบ ทดสอบแนวทางหรือความคิดใหม่ที่เกิดขึ้น ว่าเหมาะสมเพียงใดจะต้องปรับปรุงดัดแปลงอย่างไรหรือไม่ เป็นการพิสูจน์ความจริง ทดสอบ ทดลองจนเป็นที่แน่ใจ แล้วตั้งเป็นกฎเกณฑ์ใหม่ขึ้นมา หรือได้สิ่งใหม่ วิธีใหม่ขึ้นมา

ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์

นักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ไว้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1997) ได้ให้ความหมายความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ หมายถึง การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร และประเมินปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรม เช่น ค่านิยม แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากสื่อต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

กระทรวงสาธารณสุข (2541) ได้ให้ความหมายความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ หมายถึง ความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว

กันยา สุวรรณแสง (2540) ได้ให้ความหมายความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ หมายถึง การพินิจพิเคราะห์หาเหตุผลโดยอาศัยการพิจารณาข้อมูลและสถานการณ์ต่างๆ ว่ามีข้อเท็จจริงเพียงใดสิ่งใดดีหรือไม่ดีอย่างไร ผู้ใดถูกผู้ใดผิด เรื่องนั้นเป็นสาเหตุของเรื่องนี้หรือไม่ แล้วประเมินหรือตัดสินลงความเห็น ไปเป็นความคิดที่ใช้ดุลพินิจพิจารณาข้อเท็จจริง หรือพิจารณาว่าอะไรเป็นสาเหตุ อะไรเป็นผลของเรื่องต่างๆ แล้วประมวลผลออกมาเป็นคำตอบมากกว่าที่จะเป็นแต่เพียงการนึกได้เองเท่านั้น เช่น การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หรือการเรียนรู้ทางตรรกศาสตร์ เป็นต้น สิ่งสำคัญสำหรับการคิดชนิดนี้ คือ การลงความเห็นซึ่งเกิดจากการเข้าใจความหมายของเรื่องต่างๆ

จากความหมายความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลในการสืบค้นปัญหา โดยอาศัยการแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่างๆ แล้วนำมาประเมินเพื่อพินิจพิจารณาข้อเท็จจริงสิ่งใดเป็นสาเหตุ สิ่งใดเป็นผล

คุณลักษณะของความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ได้แก่ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2544)

1. การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ช่วยสืบค้นความจริงแทนคล้อยตามความเชื่อ
2. การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ช่วยสังเกตความแตกต่างท่ามกลางความเหมือน
3. การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ช่วยให้เชื่อในสิ่งที่ถูกต้องไม่ถูกหลอก
4. การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ช่วยให้ตัดสินตามข้อเท็จจริงไม่ใช่อารมณ์ความรู้สึก
5. การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ทำให้เกิดการพัฒนา
6. การคิดวิเคราะห์วิจารณ์เป็นจุดเริ่มต้นของความคิดสร้างสรรค์ เพราะกล้าคิดแนวใหม่ไม่ปักใจในสิ่งเดิม

ด้านจิตพิสัย

ด้านจิตพิสัย ประกอบด้วย ความตระหนักรู้ในตน ความเห็นใจผู้อื่น ความภาคภูมิใจในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม

ความตระหนักรู้ในตนเอง

นักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในตนเองไว้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1997) ได้ให้ความหมายความความตระหนักรู้ในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจจุดดีจุดด้อยของตนเอง อะไรที่ตนเองปรารถนาและไม่พึงปรารถนา และเข้าใจความแตกต่างจากบุคคลอื่น สามารถอยู่ภายใต้แรงกดดัน

ต่างๆ ในชีวิตได้ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการเห็นใจผู้อื่น

กระทรวงสาธารณสุข (2541) ได้ให้ความหมายความตระหนักรู้ในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการค้นหาและเข้าใจจุดดีจุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างจากบุคคลอื่นไม่ว่าจะในแง่ความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ

Goleman (1995) ได้ให้ความหมายความตระหนักรู้ในตนเอง หมายถึง การรับรู้ และเข้าใจความรู้สึก ความคิดและอารมณ์ของตนเองได้ตามความเป็นจริงและสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้หรือเรียกว่า เป็นผู้มีสติ

จากความหมายความตระหนักรู้ในตนเองที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความตระหนักรู้ในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้าใจจุดดีจุดด้อยของตนเอง และเข้าใจความแตกต่างจากบุคคลอื่น สามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

กรมอนามัย (2539) ได้สรุปการพัฒนาการความตระหนักรู้ในตนเอง ดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างความรู้ ประกอบกับการใช้สื่อต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้สึก เช่นวิดีทัศน์และกิจกรรมโดยการใช้เกม

2. ขั้นตอนการจัดระบบความคิด ความเชื่อ ประกอบด้วยกิจกรรมที่เน้นการใช้กระบวนการกลุ่ม เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่มใหญ่ และการประยุกต์แนวคิด

ความเห็นใจผู้อื่น

นักวิชาการให้ความหมายความเห็นใจผู้อื่นไว้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization,1997) ได้ให้ความหมายความเห็นใจผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึก และความเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจและยอมรับข้อแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีทางสังคม เช่น ความแตกต่างทางเชื้อชาติวัฒนธรรม

กระทรวงสาธารณสุข (2541) ได้ให้ความหมายความเห็นใจผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ ความรู้สึกและเห็นใจบุคคลที่แตกต่างกับเรา ไม่ว่าจะเป็นด้านเพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น วัย สุขภาพ ฯลฯ

กรมสุขภาพจิต (2543) ได้ให้ความหมายความเห็นใจผู้อื่น หมายถึง การใส่ใจเข้าใจยอมรับผู้อื่น และแสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม

เทอดศักดิ์ เดชคง (2545) ได้ให้ความหมายความเห็นใจผู้อื่นใน 2 ลักษณะ คือ

1. อธิบายในด้านพฤติกรรม อธิบายได้ว่าความเห็นใจเกิดจากการเรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ และเป็นความรู้สึกคาดหมายในใจของมนุษย์ ว่าถ้าตนเองประสบเหตุการณ์นั้นแล้วจะเป็นอย่างไร

2. อธิบายในด้านชีววิทยา อธิบายได้ว่า การที่มนุษย์จะมีความเห็นใจได้ต้องมีการสื่อสารในสมองที่ครบถ้วน ได้แก่ สมองส่วนการมองเห็น (Visual Cortex) สมองส่วนการแปลความหมายและความเข้าใจ (Parietal Lobe) และสมองส่วนอารมณ์ (Limbic System) โดยเฉพาะอะมิกดาลา (Amygdala)

จากความหมายความเห็นใจผู้อื่นที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความเห็นใจผู้อื่น หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจอารมณ์และความต้องการของผู้อื่น สามารถแสดงความเห็นใจได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลต่าง ๆ

เทอดศักดิ์ เดชคง (2545) สรุปการฝึกฝนทักษะความเห็นใจ ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้น คือ

1. การอ่านอารมณ์และความรู้สึก การฝึกการคาดเดา หรือการแปลความหมายสีหน้าและท่าทางของคนรอบข้าง ทำให้มีความไว (sensitive) ต่อความรู้สึกของคนรอบข้าง

2. การฝึกเอาใจเขามาใส่ใจเรา หมายถึง การคาดเดาความรู้สึกของผู้อื่น โดยสมมติว่าเราอยู่ในสถานการณ์นั้นๆ ด้วย หรือสมมติว่าตนเองเป็นผู้เผชิญกับสถานการณ์นั้นๆ เองเพื่อจะได้เข้าใจและรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น จะได้ตอบสนองเข้าได้ถูกต้อง

3. ฝึกการตอบสนองที่สอดคล้องกัน หมายถึง การแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำที่เป็นไปในทิศทางที่เอื้ออำนวยแสดงออกถึงความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจ

ความรู้สึกภูมิใจในตนเอง

นักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับความภูมิใจในตนเองไว้ดังนี้

กันยา สุวรรณแสง(2540) ได้ให้ความหมายความภูมิใจในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลตัดสินคุณค่าของตนเอง และแสดงออกด้วยการมีเจตคติในทางบวกต่อตนเอง

กระทรวงสาธารณสุข และคณะ (2539) ได้ให้ความหมายความภูมิใจในตนเองหมายถึง ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ค้นพบและภูมิใจในความสามารถของตนเอง โดยไม่มุ่งสนใจแต่เรื่องความโก๋เก๋ รูปร่างหน้าตาเสน่ห์หรือความสามารถทางเพศ

สยุมพร เค-ไพบูลย์ (2544) ได้ให้ความหมายความภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่มีต่อตนเอง รักนับถือตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและเป็นคนน่ารัก มองเห็นความสามารถของตนเอง ซึ่งความรู้สึกด้านบวกนี้เองที่ทำให้คนเรามีความมั่นใจในการกระทำสิ่ง

ต่างๆในชีวิตประจำวันได้สำเร็จ โดยไม่ต้องคอยพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

จากความหมายความภูมิใจในตนเองที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความภูมิใจในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่างๆ ของตนเอง

ประสงค์ สังขะไชย (2546) สรุปแนวทางการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนี้

1.เสริมพลังความภาคภูมิใจด้วยตนเอง

1.1 การปรับความคิด ลองถามตัวเองว่า “ความรู้สึกสูญเสียความภาคภูมิใจเกิดจากอะไร” ส่วนใหญ่จะเกิดจากการให้ความสำคัญกับสิ่งนั้นมาก ดังนั้นจึงควรทำใจเพื่อลดความสำคัญของสิ่งเหล่านั้นลงบ้าง

1.2 การฝึกพูดกับตนเอง พูดในเรื่องที่ดี เรื่องทางบวก พูดย้ำกับตนเองว่า เราต้องทำได้ เราต้องฝึกฝนได้

1.3 ทบทวนถึงความสำเร็จในชีวิตที่ผ่านมา และบอกกับตัวเองว่า เราทำได้เรามีคุณค่า

2.เสริมพลังความภาคภูมิใจจากปัจจัยภายนอก เช่น การสวดมนต์ การอ่านหนังสือการคุยกับเพื่อน เป็นต้น

ความรับผิดชอบต่อสังคม

นักวิชาการให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ดังนี้

กระทรวงสาธารณสุข และคณะ (2539) ได้ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนรับผิดชอบในความเจริญหรือเสื่อมของสังคม

จรูญ ทองถาวร (2536) ได้ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การยอมรับและสำนึกในการกระทำของตนเอง ยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่ากระทำผิดหรือถูก ไม่ปัดความผิดไปให้ผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ความรู้สึกรับผิดชอบนี้เป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติตามหน้าที่ของตนโดยไม่ต้องมีการบังคับเข้มงวดจากผู้อื่น

จากความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีความรับผิดชอบในความเจริญหรือความเสื่อมของตนเองและสังคม โดยเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ก่อให้เกิดผลดี

พระเทพวิสุทธิเมธี (ม.ป.ป.) ให้แนวทางเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1.งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ที่มีชีวิตให้ตาย

2.งดเว้นจากการลักขโมยสิ่งของ ๆ คน และสัตว์

3.งดเว้นจากการประพฤติผิดในกามทั้งหลาย

4.งดเว้นจากการพูดเท็จ

5.งดเว้นจากการพูดส่อเสียด

6.งดเว้นจากการพูดวาจาหยาบคายที่เผ็ดร้อน

7.งดเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

8.ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน

9.ไม่พยาบาทปองร้ายเขา

10.เห็นชอบตามคลองธรรม

ด้านทักษะพิสัย

ด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย การสร้างสัมพันธภาพ การสื่อสาร การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การจัดการด้านอารมณ์และการจัดการกับความเครียด

การสร้างสัมพันธภาพ

นักวิชาการให้ความหมายการสร้างสัมพันธภาพไว้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization,1997) ได้ให้ความหมายการสร้างสัมพันธภาพ หมายถึง ความสามารถที่ช่วยให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน และสามารถรักษามิตรภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นแรงสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญ

กรมสุขภาพจิต (2543) ได้ให้ความหมายการสร้างสัมพันธภาพ หมายถึงการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนเพศเดียวกันและต่างเพศ การเลือกคู่ การเตรียมตัวก่อนสมรสและการสร้างครอบครัว

ประสงค์ สังขะไชย (2546) ได้ให้ความหมายการสร้างสัมพันธภาพ หมายถึง ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น โดยอาศัยทักษะการสื่อสาร ได้แก่ การสื่อสารด้วยคำพูดการใช้คำและน้ำเสียงต้องมีความเหมาะสม ภาษาท่าทางและทักษะการฟัง

จากความหมายการสร้างสัมพันธภาพที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การสร้างสัมพันธภาพ หมายถึงความสามารถที่ช่วยให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสารที่ดีมีความจริงใจ ความรัก และความปรารถนาที่ดีต่อผู้อื่น และสามารถรักษามิตรภาพที่ดีระหว่างบุคคลรอบๆ ข้างได้

จรูญ ทองถาวร (2536) ได้สรุปวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์และสัมพันธภาพ ดังนี้

1.ยิ้มแย้ม เพื่อแสดงความเป็นมิตร

2.อารมณ์แจ่มใส สดชื่น รื่นเริง สนุกสนาน

3.ตั้งใจสนทนา เพื่อให้คู่สนทนาประทับใจ

4.เจรจาไพเราะ เพื่อให้การสนทนาเป็นไปด้วยดี

5.สงเคราะห์เกื้อกูล ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การสื่อสาร

นักวิชาการให้ความหมายการสื่อสารไว้ดังนี้

Goleman (1995) ได้ให้ความหมายการสื่อสาร หมายถึง ความคล่องในการติดต่อกับผู้อื่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีความหมายและเหมาะสม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

กิติมา สุรสนธิ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายการสื่อสาร หมายถึง การสร้างความร่วมมือ ความคล้ายคลึงกัน ให้เกิดขึ้นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารทั้งสองฝ่ายจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่สอดคล้องต้องกัน การสื่อสารจึงจะประสบความสำเร็จ

ลักษณา สตะเวทิน (2540) ได้ให้ความหมายการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่ถ่ายทอดข่าวสาร ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด หรือเรื่องราวจากบุคคลฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ผู้ส่งสาร ผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่ง ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับสาร

จากความหมายการสื่อสารที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการพูดและกริยาท่าทาง เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่างๆ ลักษณะการสื่อสารที่จะประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยผู้ส่งสาร สาร ช่องสาร และผู้รับสาร

การสื่อสารมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ (ลักษณา สตะเวทิน, 2540)

1.ผู้ส่งสาร (sender) คือ ผู้ที่เริ่มต้นในกระบวนการสื่อสาร

2.สาร (message) คือ ผลผลิตของผู้ส่งสารที่ถ่ายทอดออกมาด้วยความคิดเห็นความรู้สึก ความต้องการ ของผู้ส่งสารให้ปรากฏออกมา

3.ช่องสาร (channel) คือ สิ่งที่นำหรือถ่ายทอดสารของผู้ส่งสารเพื่อไปยังผู้รับสาร

4.ผู้รับสาร (receiver) คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับสารของผู้ส่งสาร

การตัดสินใจ

นักวิชาการให้ความหมายการตัดสินใจไว้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization,1997) ได้ให้ความหมายการตัดสินใจ หมายถึง ทักษะที่จะช่วยให้บุคคลมีการตัดสินใจ ในการกระทำต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ มีการประเมินทางเลือก และประเมินผลของการตัดสินใจเลือกทางนั้น ๆ

ทิพย์วัลย์ สีจันทร์และคณะ (2546) ได้ให้ความหมายการตัดสินใจ หมายถึง การเลือกทางเลือกมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา การตัดสินใจจะเกิดขึ้นมาได้ต้องมีทางเลือกหลายๆ ทาง

เกิดขึ้นก่อน จากนั้น จึงนำทางเลือกเหล่านั้น มาพิจารณาเปรียบเทียบกัน จนได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดแล้วจึงนำแนวทางที่เลือกนั้นมา เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

วุฒิชัย จำนง (2523) ได้ให้ความหมายการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกในระหว่างทางเลือกต่างๆ ซึ่งจะเป็นไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อที่จะเลือกสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกมาสำหรับนำไปปฏิบัติจริง

ปรางทิพย์ อุจะรัตน์ (2541) ได้ให้ความหมายการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบระเบียบ เพื่อการเลือกวิธีปฏิบัติจากหลายทางเลือกที่คิดค้นไว้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากความหมายการตัดสินใจที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาพิจารณาเปรียบเทียบ เพื่อเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดแล้ว จึงนำแนวทางที่เลือกนั้นมา เป็นแนวทางในการปัญหาต่อไป

กระบวนการตัดสินใจมีขั้นตอนการตัดสินใจ ดังนี้ (วิฑูรย์ ตันศิริมงคล, 2542)

1.ให้คำจัดกัดความประเด็นของปัญหา ต้องเข้าใจประเด็นหรือประเด็นหลักของปัญหาอย่างถ่องแท้และสร้างสรรค์ ที่สำคัญที่สุดต้องกล้ายอมรับว่าปัญหาในโลกแห่งความจริงนั้นมีความสลับซับซ้อน และต้องพยายามหลีกเลี่ยงสมมติฐานที่ไม่ถูกต้อง และระมัดระวังไม่ให้เกิดความลำเอียงชอบพอในทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งโดยเฉพาะ

2.กำหนดเกณฑ์หรือปัจจัยในการตัดสินใจที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม การที่ต้องใช้เหตุผลในการตัดสินใจเพราะว่า ทางเลือกนั้นมีอยู่หลายทางด้วยกัน และแต่ละทางมีจุดเด่นจุดด้อยต่างกัน และผู้อ่านแต่ละคนมีระดับความพึงพอใจ ในเกณฑ์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมไม่เหมือนกัน

3.วินิจฉัยเปรียบเทียบเกณฑ์หรือปัจจัยในการตัดสินใจ เนื่องจากผู้อ่านแต่ละคนมีระดับความพึงพอใจไม่เท่ากัน จึงจำเป็นต้องมีการวินิจฉัยเปรียบเทียบหาลำดับความสำคัญของเกณฑ์หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อที่จะได้ทราบถึงความพึงพอใจของแต่ละคนว่าแตกต่างกันอย่างไรโดยใช้เหตุผล ถ้าให้ความสำคัญโดยปราศจากการเปรียบเทียบแล้ว เหตุผลก็จะไม่เกิดแต่ความลำเอียงจะเข้ามาแทนที่

4.กำหนดทางเลือก ขั้นนี้เป็นการระบุถึงแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในการตัดสินใจ เวลา คือ ตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการกำหนดทางเลือกการตัดสินใจที่ชาญฉลาดจะไม่ใช้เวลามากเกินไปในการแสวงหาทางเลือก เพื่อนำมาวินิจฉัยในกระบวนการตัดสินใจผู้อ่านควรจะ

หยุดแสดวงหาทางเลือกก็ต่อเมื่อต้นทุนในการค้นหามีความสำคัญเกินกว่าประโยชน์ของข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกที่จะได้รับ

5.วินิจฉัยเปรียบเทียบหรือจัดอันดับทางเลือกต่างๆ ภายใต้เกณฑ์ในการตัดสินใจแต่ละเกณฑ์ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการตัดสินใจ เนื่องจากต้องใช้ความสามารถในการวินิจฉัยคาดการณ์ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นผู้อ่านต้องฝึกฝนความสามารถในการประเมินผลกระทบ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตของทางเลือกแต่ละทางเลือกโดยปราศจากอคติ ทั้งนี้เพื่อให้การวินิจฉัยที่จะมีต่อไปในอนาคตมีความถูกต้องสมบูรณ์ และแม่นยำ

6.คำนวณหาทางเลือกที่ดีที่สุด โดยพิจารณาจากลำดับความสำคัญเป็นเกณฑ์ นำเอาลำดับความสำคัญของแต่ละทางเลือกมาคูณกับลำดับความสำคัญของแต่ละเกณฑ์หรือปัจจัยแล้วนำผลคูณนั้นมารวมกัน ซึ่งจะเป็นค่าลำดับความสำคัญรวม ทางเลือกที่มีค่าลำดับความสำคัญรวมสูงที่สุด หรือน้ำหนักสูงที่สุดควรจะได้รับเลือก

การแก้ปัญหา

นักวิชาการให้ความหมายการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization,1997) ได้ให้ความหมายการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต โดยเฉพาะปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดการเจ็บป่วยทางจิตและกายตามมา

กระทรวงสาธารณสุข (2541) ได้ให้ความหมายการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือกประเมินทางเลือก และตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กันยา สุวรรณแสง (2540) ได้ให้ความหมายการแก้ปัญหา หมายถึง การคิดหาทางแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย

สุชา จันทน์เอม (2544) ได้ให้ความหมายการแก้ปัญหา หมายถึง กิจกรรมของสิ่งที่มีชีวิตหรือ มนุษย์ ซึ่งมุ่งที่จะให้บรรลุถึงจุดหมายที่ตั้งไว้

จากความหมายการแก้ปัญหาที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดแก้ไขปัญหา โดยวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย แล้วประเมินทางเลือก เพื่อตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

เทิดศักดิ์ เดชคง (2545) สรุปวิธีการแก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1.รวบรวมข้อมูล คือ การหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ มาวิเคราะห์หาสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา

2.ตั้งสมมติฐาน คือ การคาดคิดคาดเดา โดยมีฐานข้อมูลว่า สิ่งนี้น่าจะเป็นสาเหตุสำคัญ สิ่งนั้นน่าจะเป็นสาเหตุที่เสริมเข้ามา ส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องก็ตัดทิ้งไปได้

3.กำหนดเป้าหมาย จะแก้ไขกันอย่างไร เอาแค่พอผ่านไปได้ หรือจะแก้อย่างถอนรากถอนโคน ทำให้ง่ายต่อการวางแผนแก้ไขปัญหาด้วย

4.ลงมือปฏิบัติ ตามแนวทางที่คิดว่าเหมาะสม หลังจากลงมือปฏิบัติ ควรประเมินผลถ้าไม่ดีควรปรับปรุง

การจัดการกับอารมณ์

นักวิชาการให้ความหมายการจัดการกับอารมณ์ไว้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization,1997) ได้ให้ความหมายการจัดการกับอารมณ์ หมายถึง การเข้าใจภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งทำให้สามารถตอบสนองต่อสภาวะต่างๆ ทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมเช่น อารมณ์โกรธ หรือความโศกเศร้าเสียใจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

กระทรวงสาธารณสุข (2541) ได้ให้ความหมายการจัดการกับอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการประเมินและรู้เท่าทันอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมจากความหมายการจัดการกับอารมณ์ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการกับอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถตอบสนองภาวะอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

นิภา นิธยายน (ม.ป.ป.) กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1.รู้จักรับผิดชอบต่อสวัสดิภาพของตนเองและผู้อื่น ไม่ทำอะไรตามอารมณ์ให้เป็นที่กระทบกระเทือนสวัสดิภาพของตนเองและผู้อื่น

2.กล้าเผชิญสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจต่างๆ ได้ด้วยการใช้เหตุผล และสามารถแก้ปัญหาด้วยความสุขุมรอบคอบ

3.รู้จักอดกลั้นและควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ในทางที่เหมาะสมต่อเหตุการณ์ต่างๆ

การจัดการกับความเครียด

นักวิชาการได้ให้ความหมายการจัดการกับความเครียดไว้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization,1997) ได้ให้ความหมายการจัดการกับความเครียด หมายถึง ความสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียดและรู้แนวทางที่จะควบคุมระดับความเครียด

ประสงค์ สังขะไชย (2546) ได้ให้ความหมายความเครียด หมายถึง ภาวะกดดันที่เกิดขึ้นเมื่อคนเราเข้าไปในสถานการณ์ของการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล การงาน และสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่เรารู้สึกท้าทาย หรือที่ถูกคุกคาม เป็นการแสดงถึงการที่เราเริ่มเสียความสมดุลระหว่างความต้องการจากภายนอกกับความสามารถของเราเอง

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2539) ได้ให้ความหมายความเครียด หมายถึง การเปลี่ยนแปลงใดๆที่เกิดขึ้นทั้งภายนอกและภายในสิ่งแวดล้อมของบุคคล แล้วก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาวะสมดุลในบุคคลนั้นๆ ซึ่งถ้าบุคคลนั้นๆปรับตัวปรับใจกับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆไม่ได้จะเกิดผลเป็นความเจ็บป่วยหรือสิ้นหวัง

จากความหมายการจัดการกับความเครียดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการกับความเครียด หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่สามารถรู้สาเหตุ รู้วิธีการควบคุมและจัดการกับความเครียดได้อย่างเหมาะสม

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2539) สรุปวิธีการจัดการกับความเครียด ไว้ดังนี้

1.การจัดการลดความเครียดทางด้านร่างกาย

1.1 ไม่ควรทำงานเกินกำลัง

1.2 สร้างวินัยการทำงานที่ไม่เคร่งเครียด

1.3 ไม่ควรทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน

1.4 ควรมีกิจกรรมสันทนาการ

2.การจัดการลดความเครียดด้านจิตใจและอารมณ์

2.1 มองโลกและชีวิตในแง่ดี

2.2 ไม่ควรคาดหวังอะไรจากผู้อื่น

2.3 แสดงความรู้สึกออกมาอย่างเต็มที่และอิสระด้วยความแจ่มใสร่าเริง

2.4 เมื่อมีปัญหา พูดปัญหาออกไปให้คนที่ไว้วางใจได้รับฟัง

2.5 เมื่อมีความโกรธ หาทางจัดการอย่างนุ่มนวลและอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 แก้ไขสิ่งที่ทำให้เบื่อหน่ายและไม่มีความสุข

2.7 เมื่อมีปัญหาต้องแก้ไขให้หมดไปอย่าคั่งค้าง

2.8 ต้องพยายามเอาชนะความกลัว

3.3 วิวัฒนาการของทักษะชีวิตในประเทศไทย

การศึกษาเรื่องทักษะชีวิตในประเทศไทย มีจุดริเริ่มวิวัฒนาการมาจากความพยายามหาแนวทางป้องกันยาเสพติด เช่นเดียวกันกับที่เกิดขึ้นกับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย โดยเริ่มต้นจากการให้ความรู้ข้อมูลแล้วพัฒนาไปตามยุคต่างๆ เป็นลำดับดังต่อไปนี้ (ประเสริฐ ตันสกุลและคณะ, 2538)

ยุคที่ 1 เป็นยุคข้อมูล–ความรู้

ยุคนี้เชื่อว่า ข้อมูลความรู้เรื่องโทษ พิษภัยและชนิดของยาเสพติดจะช่วยให้คนไม่ตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด ในยุคนี้เชื่อกันว่า คนใช้ยาเสพติดเพราะไม่รู้ว่ายาเสพติดมีโทษ มีพิษจึงไม่กลัว และเชื่อว่าถ้าทุกคนโดยเฉพาะวัยรุ่น รู้ความจริงแล้วจะไม่ทำ

ยุคที่ 2 ยุคความตระหนัก

ยุคนี้เริ่มพบว่า แม้จะมีการเพิ่มความเข้มข้นของการเผยแพร่ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่ประชาชนด้วยมาตรการต่างๆ ด้านสื่อต่างๆ มากเพียงใด ปัญหายาเสพติดก็มิได้มีทีท่าว่าจะบรรเทาเบาบางลงอย่างที่คิดนักวิชาการเชื่อว่า ความรู้อย่างเดียวไม่สามารถยับยั้งความคิดที่จะใช้ยาเสพติดของเยาวชนได้ เพราะแม้จะรู้แต่ก็ยังไม่เชื่อว่าปัญหาจะเกิดขึ้นกับตัวเอง และคิดว่าตัวเองไม่เสียหายการสร้างความตระหนักในโทษ และพิษภัยของยาเสพติดให้เห็นเป็นเรื่องใกล้ตัวเป็นเรื่องร้ายแรงและกระทบต่อทุกคน จึงเป็นจุดเน้นใหม่ของกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในยุคที่สองนี้

ยุคที่ 3 ยุคความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ

ยุคนี้นักวิชาการเริ่มพบว่า ปัญหายาเสพติดนั้นเป็นปัญหาเชิงพฤติกรรม ถ้าหากสามารถช่วยให้ทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง รู้จักรังเกียจการใช้ยาเสพติด และไม่นิยมการพึ่งพายาเสพติดเป็นทางแก้ปัญหาแล้ว คนจะไม่ใช้ยาเสพติดแนวทางการป้องกันยาเสพติด จึงมุ่งไปที่การใช้ความรู้และข้อมูลเพื่อหล่อหลอมทัศนคติ (หรือบางคนใช้คำว่า เจตคติ) เพื่อสกัดกั้นพฤติกรรมการติดยาเสพติดในวัยเรียน ในยุคนี้ใช้วิธีการให้ความรู้แบบมีส่วนร่วมมีการทำ กิจกรรม มีการเล่นเกมส์ และมีการแสดงบทบาทสมมติ

ยุคที่ 4 ยุคพัฒนาพฤติกรรมคุณภาพชีวิตและทางเลือก

ในยุคนี้เป็นยุคที่ข้อมูลทางระบาดวิทยา ได้ชี้ชัดแล้วว่ามาตรการทางการแพทย์และการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์และการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์เท่าที่ดำเนินการมาแล้วไม่สามารถหยุดยั้งการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ได้ การป้องกันโรคเอดส์จึงจะต้องดำเนินการตามแนวเดียวกับการป้องกันยาเสพติด หยุดยั้งพฤติกรรมเสี่ยง ซึ่งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศสัมพันธ์นักวิชาการจึงเริ่มหันมาสนใจในคุณลักษณะทางสังคมจิตวิทยาบางประการ ที่ช่วยให้เราสามารถเผชิญได้อย่าง

มีประสิทธิภาพ และสามารถจัดการกับสถานการณ์แวดล้อมในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และได้หันมาสนใจทักษะการปฏิเสธ ทักษะการอาชีพ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ และส่งเสริมกิจกรรมทางเลือก เป็นต้น

ยุคที่ 5 ยุคพัฒนาบุคลิกภาพ

ยุคนี้ เป็นยุคเริ่มต้นของความคิดที่จะนำ มาตรการฝึกอบรมทักษะชีวิตให้กับเยาวชนเพื่อป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในวงกว้างและในรูปแบบของการสร้างบุคลิกภาพที่มั่นคงเพื่อเป็นกลไกถาวรในการป้องกันปัญหาเชิงพฤติกรรม แทนการตามแก้ปัญหาพฤติกรรมแต่ละอย่าง นับตั้งแต่การใช้ยาเสพติด การทำ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ การยกพวกตีกัน และการก่ออุบัติเหตุบนท้องถนน

3.4 **ความสำคัญของการสอนทักษะชีวิตแก่เยาวชน**

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ (2538) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการสอนทักษะชีวิตแก่เยาวชน ว่า เยาวชนของเราอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ทำ ให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ขณะเดียวกันก็มีปัญหาของสถาบันครอบครัวในการพัฒนาเยาวชน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ระบบการศึกษาจะต้องช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนส่วนใหญ่ เพื่อที่จะไปเผชิญปัญหารอบตัว และภูมิคุ้มกันเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างครอบครัวในอนาคตของเยาวชนต่อไป ด้วยเหตุนี้ทักษะชีวิตศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ควรสร้างและส่งเสริมให้เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กเพื่อจะตอบต่อความต้องการหรือความจำเป็น ใน 3 ด้าน ดังนี้

1. ความจำเป็นด้านเด็กและเยาวชน

ในด้านความต้องการของเด็กและเยาวชนโดยสภาพความเป็นจริงพบว่ามีแนวโน้มของปัญหาสุขภาพในวัยรุ่นเป็นจำนวนมากซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมปัญหาสุขภาพหลักๆ ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมได้แก่ การใช้สารเสพติด การสูบบุหรี่ การติดเชื้อเอดส์ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการฆ่าตัวตาย ดังนั้น การป้องกันปัญหาเหล่านี้จึงต้องการกิจกรรมที่มุ่งไปที่พฤติกรรมสุขภาพและการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่นำ ไปสู่การแก้ปัญหา การจัดการในกลุ่มเด็ก/วัยรุ่นและชี้แนะแนวทางที่จะส่งเสริมให้เด็ก/วัยรุ่นมีความสามารถจัดการกับความ เครียดและความกดดันต่างๆเพื่อให้มีสุขภาพดีขึ้น ซึ่งทักษะชีวิตศึกษาจะเป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหานี้ได้ ถึงแม้ว่าการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพสามารถเข้าถึงประชาชนได้ก็ตาม แต่ประชาชนก็ยังคงมีพฤติกรรมที่ทำลายสุขภาพตนเองและผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง ทักษะชีวิตศึกษาจึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่จะเป็นตัวเชื่อมโยง “ช่องว่าง” ระหว่างข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพกับพฤติกรรมสุขภาพ เพราะ

ทักษะชีวิตจะเป็นสิ่งที่สำคัญมากในสถานการณ์ที่ประชาชนมีสุขภาพที่ไม่ดีและแสดงออกในรูปของความเครียดที่ไม่สามารถจัดการแก้ไขได้ และยังเป็นสิ่งพิเศษสำหรับเด็ก/และวัยรุ่นที่จะต้องเผชิญต่อสู้กับสถานการณ์ที่เขาเหล่านั้นไม่ได้เตรียมตัวมาก่อน และยิ่งไปกว่านั้นเด็ก/เยาวชนในวัยนี้จะต้องเจริญเติบโตในโลกที่ไม่สามารถพยากรณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในวันข้างหน้าด้วยการที่สังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความเป็นสังคมเศรษฐกิจมากขึ้น แต่ไม่ยอมเปิดกว้างให้มีการส่งเสริมเยาวชนให้มีคุณค่าและเยาวชนเองก็ดูเหมือนว่าจะไม่มีความกระจ่างชัดในความคิดของตนเกี่ยวกับโอกาสในชีวิตข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไร ปัจจัยทั้งหมดจึงมักทำให้เยาวชนมีความอ่อนแอ การมีทักษะชีวิตจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้เยาวชนเข้มแข็งขึ้น สามารถพัฒนาปรับตัวเองให้อยู่ในสถานการณ์ที่ยุ่งยากได้และช่วยให้เขาปรับเปลี่ยนตนเองให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีได้

2. ความจำเป็นด้านสังคม

ด้วยเหตุที่ว่าประชาชนทุกคนมีส่วนในการกำหนดสุขภาพของสังคม/ชุมชนที่อาศัยอยู่ว่าจะดีหรือไม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็จะส่งผลหรือทำให้สุขภาพของโลกว่าดีหรือไม่ดีด้วยเช่นกัน และการที่ประชาชนเป็นผู้ที่จะต้องตัดสินใจด้วยตนเองในเรื่องสุขภาพอนามัยและระบบสังคมที่อยู่แวดล้อมประชาชนเหล่านี้จะต้องดูแลตนเองให้ดีขึ้น รวมทั้งดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของเขาด้วย ดังนั้นทักษะชีวิตศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะสอนให้เยาวชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้มีพลัง (empowerment)และกลายเป็นประชาชนที่ดีมีความรับผิดชอบต่อไป

3. ความจำเป็นด้านการศึกษา

เนื่องด้วยการศึกษาในปัจจุบันไม่ได้มีการรวมความรู้เกี่ยวกับ “คนเราเรียนรู้อย่างไร”(how people learn) ให้แก่เยาวชน เพราะจากผลการศึกษาวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้จากข้อมูลข่าวสาร เป็นการเรียนรู้เพียงส่วนน้อยของการเรียนรู้ของคนเรา เพราะส่วนใหญ่เราเรียนรู้จากประสบการณ์ของเรา เรียนรู้จากการตอบสนองของผู้อื่นต่อเรา นอกจากนี้เรายังเรียนรู้จากการสังเกตจากพฤติกรรมต่างๆ ของผู้อื่นและการตอบสนองต่อพฤติกรรมเหล่านั้น กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตและจากประสบการณ์จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีพลัง (powerful) เพราะเหมือนกับว่าเราได้ใกล้ชิดและสัมผัสกับพฤติกรรมของเรามากกว่าที่เราจะได้รับข้อมูลข่าวสารเพียงอย่างเดียว ดังนั้น การให้การศึกษาที่คาดหวังว่าจะมีผลหรืออิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ดีของเยาวชน จึงต้องให้ความสำคัญกับกลไกของการเรียนรู้ที่จะต้องมีการกระตุ้นเสริมแรงพฤติกรรมที่ดีและพฤติกรรมการปรับตัวและการให้การศึกษาจะต้องสามารถถ่ายทอดกลไกการเรียนรู้เหล่านี้ ให้เป็นกลวิธีการสอนทักษะชีวิตศึกษา จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะชี้แนะกลวิธีการสอนที่มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ผู้เรียนและเปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้แบบสังเกตการณ์และเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยและใน

สถานการณ์ปัจจุบันโรงเรียนได้ถูกสังคมกำหนดว่าควรจะมีบทบาทในการป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในกลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนมาก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อโปรแกรมการศึกษาที่จะต้องมีการสอนทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่จะมีความสัมพันธ์ต่อการป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในบุคคลได้นั่นเอง

ประเสริฐ ตันสกุล และคณะ (2538) กล่าวว่า จากมุมของนักพฤติกรรมศาสตร์ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่คนหนุ่มสาว จะให้ความสำคัญกับเพื่อนสูงสุดจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นวัยที่ติดเพื่อนก็ได้ พฤติกรรมเบี่ยงเบนและพฤติกรรมเสี่ยงทั้งหลายของกลุ่มวัยรุ่นมักจะเป็นพฤติกรรมที่กระทำตามการตัดสินใจของผู้นำกลุ่มหรือตามความคิดริเริ่มและจินตนาการของสมาชิกในกลุ่มโดยที่สมาชิกวัยรุ่นในกลุ่มจะต้องเร่งรัดตัดสินใจฉับพลันเป็นการเฉพาะหน้าภายใต้แรงกดดันของขบวนการกลุ่มเพื่อนอีกด้วยในภาวะคับขันเช่นนี้ หากวัยรุ่นได้ฝึกทักษะในการประเมินศักยภาพของตัวเองมาแล้วจนเกิดความเคยชินชำนาญ ก็จะสามารถประเมินศักยภาพของตนเองได้ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นว่าทางเลือกที่กลุ่มเสนอนั้นเหมาะสมกับตนเองหรือไม่และยังจะช่วยให้สามารถคิดหาทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเองได้ด้วย

ในกรณีเช่นนี้ ทักษะการสื่อสารเพื่อปฏิเสธคัดค้านเจรจาต่อรอง โดยเสนอทางเลือกใหม่ที่ดีกว่า และทักษะในการหาเหตุผลโน้มน้าวให้มีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของกลุ่มจะเป็นทักษะชีวิตที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในเชิงยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยง และพฤติกรรมเบี่ยงเบนทั้งหลายที่เกิดจากความคิดริเริ่มที่ไม่สร้างสรรค์

นอกจากทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล และทักษะในการใช้เหตุผลพิจารณาตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมกับตนเองแล้ว ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับการประมาณตน การรู้จักใช้การสื่อสารเพื่อรักษาจุดยืนของตนเอง โดยการปฏิเสธและการเจรจาต่อรองอย่างละมุนละม่อม เพื่อรักษาน้ำใจและผลประโยชน์ของตนเอง และทักษะในการปรับเจตคติของตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ทันกับเหตุการณ์ นับว่ามีความสำคัญต่อเยาวชนเป็นอันมาก เป็นทักษะพื้นฐานที่จะช่วยทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันอย่างถาวรที่คอยเหนี่ยวรั้งเยาวชนออกจากพฤติกรรมเบี่ยงเบน และชักนำให้เยาวชนเลือกกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

ประเสริฐ ตันสกุล และคณะ (2538) กล่าวว่า ทักษะชีวิตนั้นไม่ใช่อารมณ์ ความรู้สึกหรือความเห็น ความเชื่อ แต่เป็นองค์ความสามารถทางสติปัญญาที่ทุกคนจำเป็นต้องใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นความสามารถที่อาจพัฒนาขึ้นได้ ด้วยการฝึกและการกระทำซ้ำๆ จนเกิดความเคยชินชำนาญ เป็นลักษณะนิสัย ในด้านการหล่อหลอมพฤติกรรมนั้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปถึงความสำคัญของทักษะชีวิตได้ว่า ทักษะชีวิตเป็นทักษะที่มีความจำเป็น เนื่องจากทักษะชีวิตเป็นทักษะภายใน เป็นความสามารถเชิงสังคมจิตวิทยา และเป็นความสามารถทางสติปัญญาที่ทุกคนจำเป็นต้องใช้ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 แหล่งที่มาของทักษะชีวิตในเยาวชน

ประเสริฐ ตันสกุล และคณะ (2538) กล่าวว่าความสามารถที่เป็นทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ และการฝึกอบรม ซึ่งเกิดขึ้นในวงจรของชีวิตประจำ วันในสังคมโดยการปะทะ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับ พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน และผู้ใหญ่ในชุมชน ดังนั้น แหล่งที่มาของทักษะชีวิตของเยาวชนเท่าที่เคยมีมา อาจจำแนกเป็น 3 แหล่งใหญ่ๆ คือ

บ้าน หรือครอบครัว คือ ได้จากการได้ใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับบุคคลในครอบครัว และได้รับถ่ายทอดหล่อหลอมจากการฟังนิทาน นิยาย ที่ผู้ใหญ่เล่าให้ฟัง ได้แบบอย่างจากการสนทนาและปฏิบัติการงานอาชีพปกติของผู้ใหญ่ ได้จากการช่วยทำงาน เช่นทำงานบ้าน ดูแลสัตว์เลี้ยงและเลี้ยงน้อง เป็นต้น

ชุมชน คือ ได้จากการร่วมกิจกรรมในชุมชน ได้ความคิดและแบบอย่างจากการปฏิบัติของผู้ใหญ่ในชุมชน และดูแบบอย่างจากการละเล่นพื้นเมือง เกม งานประเพณี เล่นกับเพื่อนๆ พบปะสนทนากับบุคคลต่างกลุ่มต่างวัย โดยที่ไม่มีภาวะกดดัน เป็นต้น

โรงเรียน คือ ได้จากการฝึกอบรม จากกระบวนการเรียนการสอนทั้งในและนอกหลักสูตร โดยเฉพาะที่มีการสอดแทรกในวิชาวรรณคดี นิทาน บทเรียนวิชาภาษา การแนะแนว กิจกรรมหลักสูตร และการอบรมบ่มนิสัยการสอนทักษะชีวิตก็เหมือนกับทักษะโดยทั่วไปที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาได้โดยจัดโปรแกรมทักษะชีวิตศึกษา เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตและมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี ปัญหาต่างๆที่เกี่ยวกับการขาดทักษะ เช่น แรงกดดันของขบวนการกลุ่มเพื่อนในการชักนำ ให้ใช้สารเสพติด การขาดการป้องกันทางเพศ ที่นำ ไปสู่ปัญหาที่รุนแรง สามารถที่จะป้องกันโดยการวางรากฐานที่ดีโดยใช้ทักษะชีวิต ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนทักษะชีวิตได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษากันอย่างกว้างขวางในการป้องกันปัญหาตั้งแต่ระยะเริ่มแรกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนและรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

Search Institute (1997) ได้รวบรวมตัวแปรที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิต (targeting life skills model) ในการพัฒนาทักษะทักษะต่างๆของเยาวชน โดยมี 2 ตัวแปรหลัก ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายใน มี 20 ตัว ประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กฎระเบียบของโรงเรียน การทำการบ้าน ความผูกพันต่อโรงเรียน ความพึงพอใจในการอ่าน ความสนใจเอาใจใส่ การวางตัวเสมอภาคและเท่าเทียม การยึดถือหลักคุณธรรม การซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความยับยั้งชั่งใจ การวางแผนและการตัดสินใจ การมีมนุษยสัมพันธ์ ความเข้าใจในวัฒนธรรม ความอดทน การแก้ไขความขัดแย้ง อำนาจในตน การเห็นคุณค่าในตนเอง การวางเป้าหมายชีวิต และการมองอนาคตในแง่บวก สำหรับตัวแปรปัจจัยภายนอก มี 20 ตัว ประกอบด้วย การสนับสนุนของครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว สัมพันธภาพกับพ่อแม่และครู การดูแลเอาใจใส่เพื่อน การดูแลสภาพแวดล้อมโรงเรียน ความร่วมมือของผู้ปกครองต่อโรงเรียน คุณค่าในสังคม การทำประโยชน์ให้สังคม การบริการสังคม ความปลอดภัย กฎในครอบครัว กฎระเบียบโรงเรียน ข้อตกลงระหว่างเพื่อน แบบอย่างของพ่อแม่และครู อิทธิพลจากเพื่อน ระดับความคาดหวัง การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ การทำกิจกรรมที่สนใจ การทำกิจกรรมทางศาสนา และการใช้เวลาส่วนตัว

Carter (2006) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาเยาวชนที่เข้าร่วมค่าย 4H Camp โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในรัฐหลุยเซียน่า (Louisiana) จำนวน 288 คนกับเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเข้าค่าย 4H Camp ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่างๆของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย พบว่า กิจกรรมส่งเสริมภาวะผู้นำและทักษะชีวิตก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกและบรรทัดฐานทางสังคม

นอกจากนี้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ยังพบว่าได้มีการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิต (targeting life skills model) ในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ ได้แก่ การป้องกันการเสพยาเสพติด การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การป้องกันการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น (The National Research Council and Institute of Medicine, 2002) และการพัฒนาทักษะชีวิตด้านอื่นๆ เช่น การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การวางแผนและการจัดการ (Boyd et al., 1992; Garst and Bruce, 2003; Forsythe et al., 2004)

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

4.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นคนเก่ง

Schieffele และ Csikszentmihalyi (1995 อ้างถึงใน วราภรณ์ วิหคโต, 2536) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจต่อวิชาคณิตศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ ประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จากโรงเรียนมัธยมในชิคาโก 2 โรงเรียน จำนวน 108 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิชาต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ด้านเกรดและด้านระดับหลักสูตร(course level) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 คือ ความสนใจทางคณิตศาสตร์ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านระดับหลักสูตร(course level)อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ0.05 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สุนันทา ประไพตระกูล (2535) วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรในองค์ประกอบด้านนักเรียน องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน องค์ประกอบด้านครู และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 663 คน และครูที่ทำการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 28 คน ในปีการศึกษา 2534 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1)ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนคือ ความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ 2)ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนคือ ความเป็นผู้นำทางด้าน วิชาการของอาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และ เพศของนักเรียน โดยเพศของนักเรียนส่งผลทางอ้อมเชิงนิเสธต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน 3)ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของ นักเรียนคือ คุณภาพการสอน ขนาดของโรงเรียน ระดับการศึกษาของครู แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เจตคติและความสนใจต่อวิชาคณิตศาสตร์ และประสบการณ์การสอน โดยขนาดของโรงเรียนส่งผลทางตรงเชิงนิเสธต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน

รัตนา เมืองขวา (2536) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในองค์ประกอบด้านความสนใจของนักเรียน สภาพการเรียน ความรู้สึกที่มีต่อโรงเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความเอาใจใส่ของครู เศรษฐกิจฐานะทางสังคม ที่อยู่อาศัย ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์กับพี่น้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมทั้ง 5 วิชา และศึกษาหาตัวแปรในองค์ประกอบทั้ง 10 ด้าน ที่เป็นตัวพยากรณ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2533 จำนวน 313 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสนใจของนักเรียน(.39) สภาพการเรียน(.16) ความรู้สึกที่มีต่อโรงเรียน(-.09) ความสัมพันธ์กับเพื่อน(.28) ความเอาใจใส่ของครู(.17) เศรษฐกิจ(.54) ฐานะทางสังคม(.21) ที่อยู่อาศัย(.40)ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง(.20) ความสัมพันธ์กับพี่น้อง(.15) เมื่อทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรในองค์ประกอบทั้ง 10 ด้านความสามารถ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ได้ร้อยละ 38.02

วราภรณ์ วิหคโต (2536) ศึกษาเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการวิเคราะห์พหุระดับด้วยเทคนิคโอแอลเอส เซพเพอร์เรท อิเควชั่น กับเทคนิค เอชแอลเอ็ม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 649 คน และครูจำนวน 21 คนผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์พหุระดับด้วยเทคนิคโอแอลเอสฯ ตัวแปรระดับนักเรียนได้แก่ เชาวน์ปัญญา เจตคติ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญในบางห้องเรียน แต่โดยเฉลี่ยทุกห้องเรียนไม่มีนัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งแตกต่างกับการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคเอชแอลเอ็มที่พบว่าเชาวน์ปัญญาและเจตคติมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนตัวแปรระดับชั้นเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าคงที่อย่างมีนัยสำคัญในทั้ง 2 วิธีเหมือนกัน คือ ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน

นริศรา อุปกูล (2538) ศึกษาองค์ประกอบเชิงสาเหตุด้านตัวนักเรียน แบบการคิด คุณภาพการสอน ที่มีผลต่อความมั่นใจในการตอบแบบสอบแบบเลือกตอบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2538 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีผลทั้งทางตรง และทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน

คณิตศาสตร์ แบบการคิด และความรู้พื้นฐานเดิมทางคณิตศาสตร์ ตัวแปรที่มีผลทางตรงอย่างเดียว ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความมั่นในใจการตอบแบบสอบแบบเลือกตอบ และตัวแปรที่มีผลทางอ้อมอย่างเดียว ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ได้แก่ การรับรู้คุณภาพการสอน เพศหญิง เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

อุษา คงทอง (2538) ศึกษาสำนึกทางด้านจำนวน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และวิเคราะห์หารูปแบบของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสำนึกทางด้านจำนวน และตัวแปรคัดสรรที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางตรงสูงสุดต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ด้านความรู้และทักษะ คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ รองลงมา คือ ความรู้พื้นฐานเดิมและสำนึกทางด้านจำนวน ตามลำดับ

จิราภรณ์ กุณสิทธิ์ (2541) ทำการศึกษาเพื่อสร้างสมการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยตัวแปรด้านการกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ทัศนคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และหาตัวทำนายที่ดีที่สุดสำหรับทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 397 คนผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถทำนายได้จากการกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์และทัศนคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ โดยมีตัวทำนายที่ดีที่สุด คือ การรับรู้ ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ รองลงมา คือ ทัศนคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ และ การกำกับตนเองในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

อัญชลี สิทธิกุลธร (2543) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงพหุระดับ โดยใช้เทคนิค SEM และศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะครู และเชาว์ปัญญาของนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรคณะที่ครูจบการศึกษา และตัวแปรการศึกษาขั้นสูงสุดที่ครูสำเร็จการศึกษา มีอิทธิพลทางตรงกับตัวแปรวิธีการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอิทธิพลเท่ากับ –0.169 และ –0.456 ตามลำดับ ตัวแปรคณะที่ครูจบการศึกษามีอิทธิพลเท่ากับ 0.489 ต่อตัวแปรแฝงความชัน หรือพัฒนาการของผู้เรียนในระดับระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรเชาว์ปัญญาของนักเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อคะแนนในระดับตั้งต้นระดับภายในกลุ่ม เท่ากับ 0.562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรวิภา สวนบุรี (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีตัวแปรอิสระ 11 ตัว ได้แก่ความรู้พื้นฐานเดิม ความถนัดทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียน มโนภาพเกี่ยวกับตนเองเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียน มโนภาพเกี่ยวกับตนเองเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ คุณภาพการสอนครูคณิตศาสตร์ สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นิสัยทางการเรียน ความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน และเวลาที่ใช้ในการเรียนเสริมของนักเรียน ตัวแปรตาม มี 1 ตัว คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความพื้นฐานเดิม เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และเวลาที่ใช้ในการเรียนเสริมของนักเรียน ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ ความถนัดทางการเรียนคณิตศาสตร์ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อม ได้แก่ ความตั้งใจเรียน มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง คุณภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และนิสัยทางการเรียน

เพ็ญภัคร พื้นผา (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากการวิจัยและประเมินผลร่วมกับนานาชาติครั้งที่ 3 วิจัยซ้ำ(TIMSS-R) ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 5 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวแปรชุดเดียวกันทั้งในระดับนักเรียน (within level) และระดับโรงเรียน (between level) วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงบรรยายการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูง โดยการวิเคราะห์เชิงสาเหตุพหุระดับและการวิเคราะห์เชิงสาเหตุพหุระดับกับการวิเคราะห์กลุ่มพหุ ด้วยโปรแกรม Mplus ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างสังกัดและภูมิภาคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดสำนักงานกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามลำดับ และนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่อยู่ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ

พิชิต ธรรมรักษ์ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนศิลป์ภาษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 368 คน จาก

โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร 8 โรง จำแนกเป็นโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร 1 โรง ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 โรง และในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 4 โรง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ แบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานเดิมฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานเดิมฉบับที่ 2 และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มีปัจจัยที่สำคัญ 6 ตัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้แก่ 1)ประสบการณ์การสอนวิชาคณิตศาสตร์ 2)ขนาดโรงเรียน 3)ความรู้พื้นฐานเดิม 4)อาชีพของผู้ปกครอง 5)ความเป็นผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหาร 6)เจตคติวิชาคณิตศาสตร์ ตัวแปรทั้ง 6 ตัวนี้ร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ร้อยละ 39.10

4.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นคนดี

Adalbjarnardottri and Selman (1997) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในการส่งเสริมความสามารถและทักษะในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีลักษณะเป็นการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมให้กับเด็ก โดยจัดทำเป็นโปรแกรมให้กับครูในการพัฒนาตนเองในการสอน ด้วยการลดการใช้อำนาจ รับฟังเด็ก ให้ความร่วมมือและเป็นมิตรกับเด็ก ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการสอนของครูที่มีการปรับปรุงตนเองมีผลต่อการพัฒนาอารมณ์และจริยธรรมของนักเรียนในทิศทางที่สูงขึ้น

Buteau (1998 อ้างถึงใน จรัญ ศรีบัวนำ, 2550) ได้ทำการศึกษาว่า สภาพการณ์ใดจะมีความเหมาะสมที่สุดในการสนทนาอภิปรายเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมโดยมีนักเรียนเกรด 3 เป็นตัวอย่างประชากร และเก็บข้อมูลโดยการบันทึกภาคสนามและใช้กล้องวิดีทัศน์บันทึกภาพการแสดงร่วมด้วย ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 3 เดือน ผลการศึกษาพบว่า หากมีการจัดเตรียมหัวข้อคุณธรรมที่ต้องการปลูกฝังให้ทั้งครูและผู้ปกครองรวมทั้งมีบทความเกี่ยวกับคุณธรรมที่สำคัญและน่าสนใจมาสนับสนุนด้วยเด็กจะสามารถพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมได้เป็นอย่างมาก

อภิญญา มานะโรจน์ (2539) ศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย อาจารย์ 246 คน ผู้บริหาร 17 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 26 คน อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิต 152 คน และนิสิตในคณะต่างๆ660 คนรวมทั้งสิ้น 1101 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสำรวจ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยพบว่า วิธีการ

ปลูกฝังคุณธรรมนิสิต 1)ต้องสร้างศรัทธาให้เกิดแก่คุณธรรม จริยธรรมนั้นจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการปลูกฝังคุณธรรม ทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี การปลูกฝังคุณธรรมต้องคำนึงถึงวัยและขั้นตอนการพัฒนาจริยธรรม 2)วิธีการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรม วิธีสอนประเภทให้ครูเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้มีหน้าที่บรรยาย ถามตอบ มอบงาน วิธีการสอนให้นิสิตเป็นศูนย์กลาง การสอนอภิปราย การสาธิต การค้นคว้ารายงาน 3)ด้านนโยบายและแผนในการปลูกฝังคุณธรรม มหาวิทยาลัยมีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน มีการปรับหลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมส่งเสริมในด้านต่างๆเพื่อปลูกฝังปลูกฝังคุณธรรม โดยเป้าหมาย คือ ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสารถในทางวิชาการและเป็นผู้มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ 4)คุณธรรมที่นิสิตได้รับการปลูกฝังจากมหาวิทยาลัยนิสิตได้รับการปลูกฝังคุณธรรมด้านความรับผิดชอบมากที่สุด นอกจากนั้นก็มีคุณธรรมการรู้จักตนเอง ใฝ่รู้อยู่เสมอ ไตร่ตรองเหตุผลรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม 5)ปัจจัยที่มีส่วนในการพัฒนาคุณธรรมนิสิต ทุกกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรมนิสิตมากที่สุด อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนในการพัฒนาคุณธรรมมากที่สุด กลุ่มนิสิตเห็นว่าเพื่อนมีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรม นอกจากนี้สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยก็มีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรมนิสิต 6)ผลการวิเคราะห์หลักสูตรพบว่า การปลูกฝังคุณธรรมของมหาวิทยาลัยด้านหลักสูตรจะจัดให้นิสิตปริญญาตรีทุกคณะหลักสูตรแบ่งเป็น 2 หมวด คือ หมวดการศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาเฉพาะ เน้นหาวิชาเน้นคำว่าคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ 7)การจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม 9 ประการในระดับมากทุกประเด็น 8)การจัดกิจกรรมนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมได้รับปฏิบัติหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม 9 ประการในระดับมากทุกประเด็น

จตุพร ศิลาเดช (2543) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนชั้นระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอสารภี อำเภอพร้าว อำเภอเมือง จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดคุณธรรมพื้นฐานและแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน โรงเรียน และ สังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการถดถอยพหุคูณโดยวิธี Stepwise ผลการวิจัย พบว่า สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน และสิ่งแวดล้อมทางสังคม คือ การอบรมลี้ยงดู และ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สามารถใช้เป็นตัวพยากรณ์คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน มีดังนี้ 1)พยากรณ์ด้านความใฝ่รู้ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ความสัมพันธ์กับเพื่อนและการรับข่างสารจากสื่อมวลชน 2)พยากรณ์ด้านความขยันหมั่นเพียร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยร่วมกับเข้มงวดกวดขัน ความสัมพันธ์ภายใน

ครอบครัว 3)พยากรณ์ด้านความอดทน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 4)พยากรณ์ด้านความประหยัด คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยร่วมกับเข้มงวดกวดขัน ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน 5)พยากรณ์ด้านความมีระเบียบวินัยคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยร่วมกับปล่อยปะละเลย 6)พยากรณ์ด้านความสามัคคี คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อน 7)พยากรณ์ด้านความเสียสละ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยร่วมกับเข้มงวดกวดขัน 8)พยากรณ์ด้านความเมตตากรุณา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบร่วมกันทั้งประชาธิปไตย เข้มงวดกวดขันและปล่อยปะละเลย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 9)พยากรณ์ด้านความกตัญญูกตเวทีและด้านความยุติธรรม คือ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 10)พยากรณ์ด้านความเป็นผู้มีวัฒนธรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

สุวิมล ว่องวานิชและนงลักษณ์ วิรัชชัย (2543) ศึกษาปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวม ในการศึกษาด้วยวิธีเชิงสำรวจ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ในมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 3,011 คน กลุ่มที่ 2 เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 8 แหล่งเท่ากัน จำนวน 933 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยแบบวัดคุณธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติภาคบรรยายและสถิติสรุปอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ(Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ GLM Repeated Measure ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่ใช้อธิบายระดับคุณธรรมของนิสิตนักศึกษาทั้ง 19 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับคุณธรรมของนิสิตทั้ง 19 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับคุณธรรมของนิสิตได้ร้อยละ 18.10 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .426 ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์ถดถอยที่มีนัยสำคัญและมีค่าเป็นบวก 12 ตัว ได้แก่ การพยายามปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ(.145) การบำเพ็ญประโยชน์(.128) การได้รับการเอาใจใส่จากครู(.087) การได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว(.085) การฟังธรรมมะ(.081) การได้รับการอบรมความเป็นคนดีของพ่อแม่(.078) การมีเพื่อนดี(.066) การทำบุญทำทาน(.033) การเข้ารับฟังธรรม(.064) เพศ(.051) เกรดเฉลี่ยสะสม(.036) และจำนวนพี่น้อง(.033) สำหรับตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่มีนัยสำคัญและมีค่าเป็นลบมี 4 ตัว ภูมิลำเนา(-.091) สาขาวิชาที่ศึกษา(-.039) และสถานภาพของครอบครัว(-.034)

พรรตนฤน เพชรวิวรรธน์ (2545) ศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่ประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร 267 คน ครู 534 คนและนักเรียน 801

คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ทุกโรงเรียนมีแผนการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน และมีการคัดเลือกครูที่สอนวิชาจริยศึกษาและครูประจำชั้นห้องที่เด็กมีปัญหาพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดหลักให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียนได้ผลดีที่สุด คือ กิจกรรมการเข้าค่ายปฏิบัติธรรม ครูส่วนใหญ่มีการประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีความเมตตากรุณา เอาใจใส่ต่อนักเรียนเป็นอย่างดี แต่ยังมีส่วนที่ไม่ได้ประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่มีแก่นักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจากโรงเรียนมากโดยวิธีการที่ครูส่วนใหญ่ใช้ปลูกฝังคือ การอบรมสั่งสอนด้วยคำพูด การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการปลูกฝังคุณธรรมได้ดีที่สุดคุณธรรมที่นักเรียนได้รับการปลูกฝังมากที่สุด คือ ด้านระเบียบวินัยและด้านที่น้อยที่สุดคือ ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

สุมาลี วงษ์สุวรรณ (2546) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนกุหลานวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบภามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ค่าใช้จ่ายรายวัน สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ระดับรายได้ของบิดามารดา

พระมหาเสรี ยีพระบาง (2547) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับกับความมีระเบียบวินัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย(2547) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูล คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลความรับผิดชอบด้านนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิทยา ได้แก่ การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ (2548) ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 331 คน เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธจริตด้านการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีองค์ประกอบ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

อนุศักดิ์ จินดา (2548) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี จำนวน 620 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามพฤติกรรมเชิงจริยธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม LISREL ผลการศึกษาพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่า ไคสแควร์เท่ากับ 3.086 องศาความเป็นอิสระเท่ากับ ค่าความน่าจะเป็น .214 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว .980 และดัชนีรากกำลังสองของค่าเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้ร้อยละ 56.6 ตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับข่าวสารจากสื่อมวลชล

4.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นคนมีความสุข

Mangeloja and Hirvonen (2007) ศึกษาว่าสิ่งใดที่สัมพันธ์กับการทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยมีความสุข กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 16,000 คน ในประเทศฟินแลนด์ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขของนักศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจต่อสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์

ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 465 คน ใน 4 สาขาวิชา ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามวัดความสุขสมบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสุขสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าแห่งตน ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยด้านกายภาพ และความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยด้านสังคม

วรรัตน์ กัจฉมาภรณ์และคณะ (2549) ศึกษาระดับความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2549 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2549 จำนวน 450 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและดัชนีชี้วัดความสุขของกรมสุขภาพจิต ปี พ.ศ. 2547 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความสุข ได้แก่ รายรับของนักเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา และการเข้ากับเพื่อนในชั้นเรียน

4.2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน

สุบิน ยุระรัช (2547) ศึกษาการสร้างโมเดลสามระดับของข้อมูลตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานครจำนวน 3,687 คน ปีการศึกษา 2546 โดยใช้โปรแกรมเอ็มแอลวิน ซึ่งข้อมูลตัวแปร 3 ระดับที่ศึกษาได้แก่ ตัวแปรระดับนักเรียน ตัวแปรระดับห้องเรียน และตัวแปรระดับโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนมี 5 ตัวแปร ได้แก่ ความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน และพฤติกรรมของบิดามารดาในการส่งเสริมการเรียนของบุตร ขณะที่โมเดลในระดับห้องเรียนไม่พบว่า

มีตัวแปรใดที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยคุณภาพของนักเรียน และโมเดลระดับโรงเรียนไม่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเนื่องจากไม่มีความผันแปรของคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียน

ฉัตรชัย กิตติรุ่งสุวรรณ (2548) ศึกษาปัจจัยการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และปัจจัยการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย ภาวะผู้นำ แรงจูงใจ การตัดสินใจ มาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม การมีปฏิสัมพันธ์และอิทธิพล

มานะ สินธุวงษานนท์ (2550) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย 1)ความเก่ง 2)ความดี และ 3)การมีความสุข โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 4,458 คน โดยใช้แบบประเมินคุณภาพนักเรียนในการเก็บข้อมูล ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการพัฒนาตนเอง และความพร้อมที่จะเรียนส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางบวกในระดับห้องเรียน การจัดการชั้นเรียน และความกระตือรือร้นของครู ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางบวก ส่วนความรอบรู้ของครูส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางลบ ในระดับโรงเรียนพบว่า โครงสร้างการบริหารโรงเรียนและกระบวนการบริหารคุณภาพส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางบวก

4.2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัจจัยภายในตัวนักเรียน

Rosen and Andrade (1959 อ้างถึงใน มาริสา รัฐปัตย์, 2532) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับเด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำ ผู้ทดลองต้องการทราบว่า ขณะที่เด็กได้รับคำสั่งให้ทำงานนั้น บิดามารดามีปฏิกิริยาอย่างไร คาดหวังผลสำเร็จอย่างไร สูงหรือต่ำกว่ามาตรฐาน และหวังให้เด็กพึ่งตนเองได้เพียงไร ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของพ่อแม่แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทแสดงอำนาจเหนือเด็ก ทำให้เด็กมีการพึ่งตนเองต่ำและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ บิดาเป็นผู้ตัดสินใจให้และมีการบังคับเด็กให้ทำงานให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่สุด

2. ประเภทที่บิดามารดามีความคาดหวังในมาตรฐานการทำงานของเด็กต่ำ ทำให้เด็กมีการพึ่งตนเองต่ำ และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำด้วย

3. ประเภทบิดามารดาไม่เคร่งเครียดกับเด็กมากเกินไป และไม่ปล่อยเด็กมากเกินไป เด็กพวกนี้จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

การศึกษาของ Rosen พบว่า มารดาที่เข้มงวด กำหนดแนวทางการตัดสินใจของลูกจะทำให้เด็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ถ้าบิดาแสดงอำนาจเหนือเด็กและมีการบังคับเด็กให้ทำงานให้ได้มาตรฐานที่สุด เด็กจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และถ้าบิดามารดาที่คาดหวังในมาตรฐานการทำงานของเด็กต่ำ เด็กจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไปด้วย

Cox and Leager (1961) ได้อธิบายเรื่องของความรักที่พ่อแม่มีต่อบุตรไว้ว่า มีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. การให้ความสำคัญกับบุตรเป็นอันดับแรก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูโดยการให้สิ่งที่บุตรต้องการจริงๆ พอๆ กับการให้โดยที่พ่อแม่คิดว่าบุตรต้องการ และพ่อแม่หวังว่าบุตรอาจจะมีความต้องการ

2. การให้ตรงตามพัฒนาการ ได้แก่ พ่อแม่ตั้งความมุ่งหมายการเรียกร้องไว้เหมาะสมกับความสามารถทางอารมณ์ สังคม ร่างกาย และทักษะของบุตรที่พึงมีได้ตามขั้นตอนของการพัฒนาการ

3. การยอมรับและยกย่องบุตร ได้แก่ การแสดงออกโดยพ่อแม่แสดงความรักแก่บุตรและยอมรับบุตรแต่ละคนตามความสามารถและขีดจำกัดของสมอง อารมณ์และร่างกาย

McClelland (1961) ได้ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีค่อนข้างสูง การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตัวเด็กเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะพ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกแบบเดินทางสายกลาง ไม่ใช้อำนาจบังคับ หรือตามใจเด็กจนเกินไป ไม่เคี่ยวเข็ญให้เด็กทำในสิ่งที่เกินความสามารถของเขา ไม่วางมาตรฐานความสำเร็จไว้สูงหรือต่ำเกินไป ส่งเสริมให้เด็กช่วยตัวเองให้ทำอะไรๆเองตั้งแต่เด็ก พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็กเมื่อเขาประสบความสำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งการเลี้ยงดูแบบนี้จะช่วยสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้แก่เด็กได้

Yee (1971) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร พบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เฉื่อยชาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิบักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าว และปรับตัวไม่ได้

Shobha (1991) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแรงจูงใจในการเรียน และบรรยากาศทางสังคมในห้องเรียนจำนวน 9 ด้าน โดยการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวน 200 คน จากโรงเรียนในเขตกุรัตซีตรา ฮาร์ยานา ประเทศอินเดีย โดยใช้แบบวัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน (CES) และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการศึกษาปรากฏว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจในการเรียน และบรรยากาศทางสังคมของห้องเรียน รวมทั้งความสัมพันธ์กับครูและเพื่อน

ประกายทิพย์ พิชัย (2539) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง จำนวน 1009 คน พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรินทร์ แก้วลา (2531) ได้เสนอแนะในการพัฒนาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น วิทยาลัยครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของกลุ่มเพื่อน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคมกลุ่มเพื่อน พัฒนาคุณภาพของการจัดกิจกรรมนักศึกษาและการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

นลินี ธรรมอำนวยสุข (2540) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ไม่มีแผนการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเรียนของนักศึกษา

ญาติมา วงศ์ถามาตย์ (2537) ได้ศึกษาผลของพฤติกรรมทางบวกของครูต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสร้างคอมวิทยา จังหวัดอุดรธานี ซึ่งพฤติกรรมทางบวกของครูที่แสดงต่อนักเรียน ได้แก่ การชมเชย การมองและฟังนักเรียนเมื่อตอบคำถาม การพูดคุยกับนักเรียน การยิ้มและหัวเราะกับนักเรียน การแตะตัวแตะไหล่นักเรียนเมื่ออยู่ในชั้น หรือการโอบไหล่นักเรียนเมื่ออยู่ในชั้นเรียน โดยเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ครูแสดงพฤติกรรมทางบวกในขณะสอนกับนักเรียนที่ครูไม่ได้แสดงพฤติกรรมทางบวกขณะสอน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากเอกสารและงานวิจัยที่ผู้วิจัยศึกษามาสามารถนำมาสังเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียนได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียนจากการศึกษางานวิจัย

	1.ความสนใจในการเรียน	2.แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครู	4.การสนับสนุนของครู	5.สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนด้วยกัน	6. เจตคติต่อการเรียน	7.พฤติกรรมการตอบของครู	8.การเป็นตัวอย่างของครู	9.การยอมรับในตัวของครู	10.สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	11. การสร้างมนุษยสัมพันธ์	12. ความรู้สึกมีคุณค่าแห่งตน
Schieffele &Csikszentmihalyi (1995)	/	/										
Adalbjarnardottri &Selman (1997)							/					
Esa Mangeloja &Tatu Hirvonen (2007)										/	/	
สุนันทา ประไพตระกูล (2535)	/	/	/	/		/						
รัตนา เมืองขวา (2536)	/			/	/							
วราภรณ์ วิหคโต (2536)		/				/						
นริศรา อุปกูล (2538)		/				/						
อภิญญา มานะโรจน์ (2539)								/				
จิราภรณ์ กุณสิทธิ์ (2541)						/						
ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ (2541)										/		/
จตุพร ศิลาเดช (2543)			/		/							
กรวิภา สวนบุรี (2546)		/				/						
พระมหาเสรี ยีพระบาง (2547)					/				/			
สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย(2547)					/				/			
สุบิน ยุระรัช (2547)		/		/		/						
พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์(2548)		/	/		/				/			
อนุศักดิ์ จินดา (2548)		/			/							
พิชิต ธรรมรักษ์ (2549)						/						
วรรัตน์ กัจฉมาภรณ์และคณะ (2549)					/							
รวม	3*	8*	3*	3*	7*	7*	1	1	3*	2	1	1

จากการสังเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียน จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรโดยใช้เกณฑ์ในการเลือกตัวแปรที่มีผู้ศึกษาตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป และมีนัยสำคัญทางสถิติ จะได้ตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายในตัวนักเรียน 3 ตัวแปร คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน ส่วนตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายนอกมี 4 ตัวแปร คือ แรงสนับสนุนของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และการอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู สามารถนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดโมเดลการวัดขององค์ประกอบปัจจัยภายในตัวนักเรียนและปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ได้ดังภาพที่ 2.4 และ 2.5

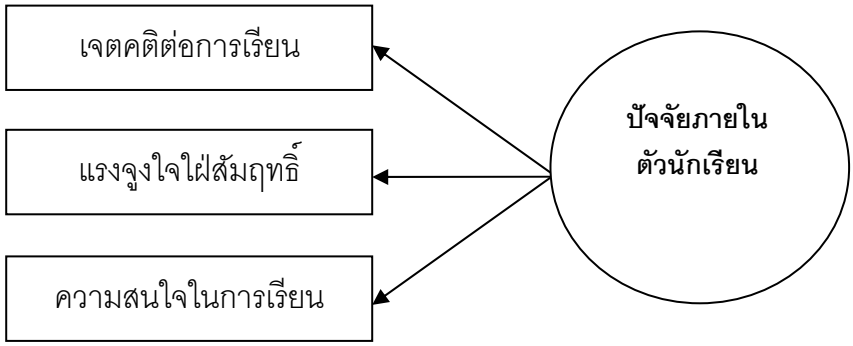

ภาพที่ 2.4 โมเดลการวัดขององค์ประกอบปัจจัยภายในตัวนักเรียน

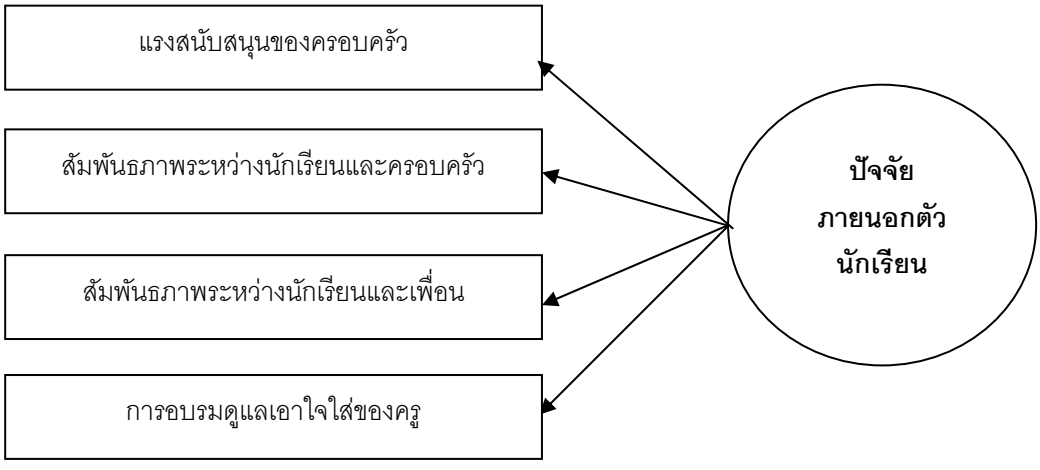

ภาพที่ 2.5 โมเดลการวัดขององค์ประกอบปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน

เนื่องจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายในการพัฒนาทักษะของเด็กและเยาวชน มีการรวบรวมไว้เพียงแหล่งเดียว คือ Search Institute (1997) ซึ่งได้รวบรวมตัวแปรที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิต (targeting life skills model) ในการพัฒนาทักษะต่างๆของเยาวชน โดยมี 2 ตัวแปรหลัก ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายใน มี 20 ตัว ประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กฎระเบียบของโรงเรียน การทำการบ้าน ความผูกพันต่อโรงเรียน ความพึงพอใจในการอ่าน ความสนใจเอาใจใส่ การวางตัวเสมอภาคและเท่าเทียม การยึดถือหลักคุณธรรม การซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความยับยั้งชั่งใจ การวางแผนและการตัดสินใจ การมีมนุษยสัมพันธ์ ความเข้าใจในวัฒนธรรม ความอดทน การแก้ไขความขัดแย้ง อำนาจในตน การเห็นคุณค่าในตนเอง การวางเป้าหมายชีวิต และการมองอนาคตในแง่บวก สำหรับตัวแปรปัจจัยภายนอก มี 20 ตัว ประกอบด้วย การสนับสนุนของครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว สัมพันธภาพกับพ่อแม่และครู การดูแลเอาใจใส่เพื่อน การดูแลสภาพแวดล้อมโรงเรียน ความร่วมมือของผู้ปกครองต่อโรงเรียน คุณค่าในสังคม การทำประโยชน์ให้สังคม การบริการสังคม ความปลอดภัย กฎในครอบครัว กฎระเบียบโรงเรียน ข้อตกลงระหว่างเพื่อน แบบอย่างของพ่อแม่และครู อิทธิพลจากเพื่อน ระดับความคาดหวัง การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ การทำกิจกรรมที่สนใจ การทำกิจกรรมทางศาสนา และการใช้เวลาส่วนตัว

ดังนั้น การสังเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตและคุณภาพนักเรียนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิต ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวนักเรียน 3 ตัวแปร คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน และปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน 4 ตัวแปร คือ แรงสนับสนุนของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และการอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู

และจากการศึกษาปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัว ครู และเพื่อน สรุปได้ว่า ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัว สัมพันธภาพและการดูแลเอาใจใส่จากครูและสัมพันธภาพกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับปัจจัยภายในตัวนักเรียนไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน และความสนใจในการเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาอิทธิพลของปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนที่ส่งผลต่อปัจจัยภายในตัวนักเรียนด้วย

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสเรล

การวิเคราะห์อิทธิพลเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ(causal relationship) ระหว่างตัวแปรซึ่งในการวิจัยตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สนใจศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญในการอธิบายลำดับขั้นการเกิดและลักษณะความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแต่ละตัว ทฤษฎีจึงมีบทบาทสำคัญที่ช่วยเป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรเพื่อสร้างโมเดลเชิงสาเหตุ (causal models) ซึ่งแสดงในรูปแบบของความเกี่ยวข้องสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรหรือให้แนวคิดในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างระหว่างความสัมพันธ์ในโมเดลซึ่งจะเป็นตัวกำหนดประเภทข้อมูลที่ต้องการเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบยืนยันความน่าเชื่อถือของโมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยจะต้องอาศัยวิธีการวิเคราะห์ด้วยหลักเหตุและผล (logical analysis) หรืออาจทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อตรวจสอบยืนยันความเหมาะสม เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลหรือปฏิเสธโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ถ้าโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลผู้วิจัยอาจตั้งข้อสังเกตไปยังทฤษฎีที่นำมาใช้ในเป็นพื้นฐานในการสร้างโมเดลว่ามีความเหมาะสมเพียงใด หรืออาจตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความเหมาะสมในการออกแบบและการดำเนินการวิจัย แต่ถ้าพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูล ซึ่งแสดงว่าหลักฐานที่ได้รับสนับสนุนความเป็นไปได้ของทฤษฎีหรือโมเดลเชิงสาเหตุ โดยมีวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติที่ช่วยยืนยันหรือปฏิเสธโมเดลเชิงสาเหตุที่นักวิจัยพัฒนาขึ้นหลายวิธี วิธีที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปได้แก่ การวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร (path analysis) และการสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (structural equation modeling)หรือ LISREL (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2532)

5.1 นิยามของการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis)

การวิเคราะห์อิทธิพลเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการวิจัยที่ไม่ใช่การทดลอง และเป็นการประเมินความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยตรงของตัวแปร 1 ตัวกับตัวแปรอื่นๆ ในการวิเคราะห์อิทธิพลนี้จะเกี่ยวข้องกับตัวแปร 2 ชนิด คือ ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรสาเหตุ X_1, X_2, ..., X_q และตัวแปรตามหรือตัวแปรผล Y_1, Y_2, ...,Y_p เทคนิคนี้จะใช้การถดถอยของตัวแปรบนตัวแปรอิสระและประมาณค่าพารามิเตอร์สัมประสิทธิ์การถดถอย

หัวใจสำคัญของการวิเคราะห์อิทธิพล คือ การแยกขนาดอิทธิพลเป็นขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการคำนวณค่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ เพื่อเปรียบเทียบกับเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อตรวจสอบความตรงของทฤษฎี

5.2 การวิเคราะห์อิทธิพลด้วยโปรแกรมลิสเรล

การวิเคราะห์อิทธิพลด้วยวิธีดั้งเดิม เป็นการวิเคราะห์ที่อาศัยหลักของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณมีข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์ความสำคัญเชิงสาเหตุที่สำคัญมี 5 ประการ คือ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นเส้นตรง (linear) เป็นความสัมพันธ์เชิงบวกและเป็นความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล 2) ส่วนเหลือ (residual) ของตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่เกิดก่อนตามที่ระบุไว้ในโมเดล 3) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรไม่มีการย้อนทิศทาง 4) การวัดค่าตัวแปรทุกตัวจะต้องมีการวัดค่าอยู่ในมาตรวัดอันตรภาคชั้น (interval scale) และ 5) การวัดตัวแปรทุกค่าจะต้องไม่มีความคลาดเคลื่อน (error) ข้อตกลงเบื้องต้นทั้ง 5 ประการนี้เป็นข้อตกลงที่มีความเข้มงวดมากและไม่ตรงตามสภาพการณ์ที่แท้จริงเท่าใดนัก แต่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยลิสเรลสามารถผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นเหล่านี้ได้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไม่จำเป็นต้องเป็นเส้นตรงเสมอไป ตัวแปรทุกตัวมีความคลาดเคลื่อนจากการวัด ตัวแปรทุกตัวไม่จำเป็นต้องมีค่าการวัดอยู่ในมาตรอันตรภาคเท่านั้น โปรแกรมลิสเรลสามารถวิเคราะห์ได้ทั้งกรณีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไม่มีการย้อนทิศทางและมีการย้อนทิศทาง สามารถวิเคราะห์ได้ทั้งกรณีที่ความคลาดเคลื่อนมีและไม่มีความสัมพันธ์ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุนั้น โปรแกรมลิสเรลสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้เหมาะสมกว่า (Bollen, 1989 อ้างถึงใน อมรรัตน์ โพธิตาปะนะ, 2543)

5.3 การเปรียบเทียบลักษณะของการวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิมกับโมเดลลิสเรล

Joreskog และ Sorbom ได้พัฒนาโปรแกรมลิสเรล (Linear Structural Relationship: LISREL)ขึ้นและได้นำโมเดลลิสเรลมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปร พบว่าการนำโมเดลิสเรลมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรในโมเดลการวิเคราะห์สาเหตุนั้น มีส่วนดีหลายประการ ทั้งนี้เพราะโมเดลลิสเรลสามารถประมาณค่าความคาดเคลื่อนในการวัดได้ ทำให้ผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นของโมเดลการวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิม จากการศึกษาพบว่าการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโยวิธีการวิเคราะห์แบบดั้งเดิม (Classical PathAnalysis)

กับการใช้โมเดลริสเรล (Lisrel Model) มีคุณสมบัติบางประการที่เหมือนและแตกต่างกันดังตารางที่ 2.3 (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542)

ตารางที่ 2.3 การเปรียบเทียบลักษณะของการวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิมกับโมเดลลิสเรล

การวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิม	การวิเคราะห์สาเหตุด้วยโมเดลลิสเรล
จุดเหมือน	
1.ความคลาดเคลื่อนมีค่าเป็นศูนย์และมีการกระจายคงที่	1.ความคลาดเคลื่อนมีค่าเป็นศูนย์และมีการกระจายคงที่
2.ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนกับตัวแปรที่สังเกตได้มีค่าเป็นศูนย์	2.ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนกับตัวแปรที่สังเกตได้มีค่าเป็นศูนย์
จุดต่าง	
1.ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ(Causal relationship) ทางเดียวแบบเส้นเชิงบวก(linear additive)	1.ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship) ทางเดียวหรือสองทางแบบเส้นเชิงบวก(linear additive)
2.ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนมีค่าเป็นศูนย์	2.ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนมีค่าไม่เป็นศูนย์ได้
3.ตัวแปรไม่มีความคลาดเคลื่อนในการวัด	3.ตัวแปรมีความคลาดเคลื่อนในการวัด
4.ในโมเดลมีเฉพาะตัวแปรที่สังเกตได้	4.ในโมเดลมีทั้งตัวแปรสังเกตได้และตัวแปรแฝง
5.ค่าวัดของตัวแปรอยู่ในระดับอันตรภาค	5.ค่าวัดของตัวแปรอยู่ในระดับตั้งแต่นามบัญญัติขึ้นไป
6.วิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์สาเหตุ (Path Analysis)	6.วิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์สาเหตุ(Path Analysis)ร่วมกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)
7.ต้องแยกคำนวณดัชนีวัดความสอดคล้อง (Goodness of fit)	7.คำนวณดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of fit) ในกระบวนการวิเคราะห์
8.การประมาณค่าใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์กำลังสองน้อยที่สุด	8.การประมาณค่าใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์หลายแบบ เช่นวิธีกำลังสองน้อยที่สุด วิธีไลค์ลิฮู้ดสูงสุด

5.4 **ลักษณะของโมเดลลิสเรล** (LISREL model)

โมเดลลิสเรล หรือโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (linear structural relationship model or LISREL model) เป็นโมเดลที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal) ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ กับตัวแปรแฝง โดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับทิศทางของการเป็นสาเหตุ ทั้งนี้ โมเดลลิสเรลได้พัฒนามาจากเทคนิคการวิเคราะห์ 2 เทคนิค คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบของเทอร์สโตน (Thurstonian factor analysis) และการวิเคราะห์เชิงสาเหตุ (path analysis) ซึ่งสิ่งสำคัญของการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล คือ การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ กับเมทริกซ์ที่ได้จากการประมาณค่าตามโมเดลลิสเรลที่เป็นสมมติฐานการวิจัย(นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งโมเดลลิสเรลประกอบด้วยโมเดลสำคัญ 2 โมเดล คือโมเดลการวัด และโมเดลสมการโครงสร้าง ดังนี้

1)โมเดลการวัด (measurement model) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝง มี 2 โมเดลคือ โมเดลการวัดสำหรับตัวแปรภายนอก และโมเดลการวัดสำหรับตัวแปรภายใน โดยในแต่ละโมเดลจะแสดงความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้

2)โมเดลสมการโครงสร้าง (structural model) เป็นโมเดลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงในโมเดล มีการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวประกอบ หรือตัวแปรแฝงกับตัวแปรแฝง η เป็นตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรตาม (latent endogeneous variable) และ ξ เป็นตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรอิสระ (latent exogeneous variable)

โมเดลลิสเรลทั้งสองส่วนสามารถนำมาเขียนเป็นแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ ดังภาพที่ 2.6

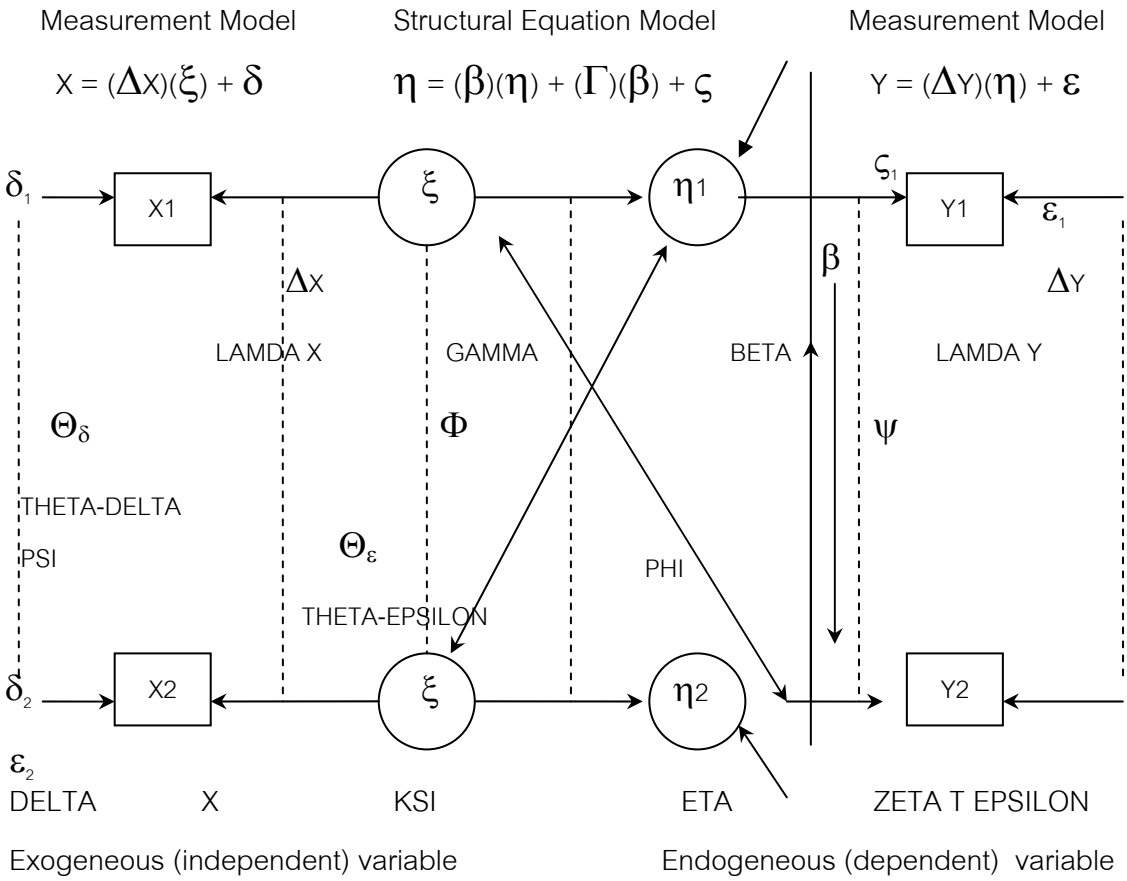

ภาพที่ 2.6 โมเดลใหญ่ในโปรแกรมลิสเรล

ในที่นี้ NX = จำนวนตัวแปรภายนอกสังเกตได้

NY = จำนวนตัวแปรภายในสังเกตได้

NK = จำนวนตัวแปรภายนอกแฝง

NE = จำนวนตัวแปรภายในแฝง

เวคเตอร์ของตัวแปรในโมเดลมีสัญลักษณ์อักษรกรีก และความหมายดังต่อไปนี้

X = Eks = เวคเตอร์ของตัวแปรภายนอกสังเกตได้ X ขนาด (NX x 1)

Y = Wi = เวคเตอร์ของตัวแปรภายในสังเกตได้ Y ขนาด (NY x 1)

ξ = Xi = เวคเตอร์ของตัวแปรภายนอกแฝง K ขนา (NK x 1)

η = Eta = เวคเตอร์ของตัวแปรภายในแฝง E ขนาด (NE x 1)

δ = Delta = เวคเตอร์ความคลาดเคลื่อน d ในการวัดตัวแปร X ขนาด (NX x 1)

ε = Epsilon = เวคเตอร์ความคลาดเคลื่อน e ในการวัดตัวแปร Y ขนาด (NY x 1)

ς = Zeta = เวคเตอร์ความคลาดเคลื่อน z ในการวัดตัวแปร e ขนาด (NE x 1)

เมทริกซ์พารามิเตอร์อิทธิพลเชิงสาเหตุ หรือสัมประสิทธิ์การถดถอย (causal effect regression coefficient) รวม 4 เมทริกซ์ และเมทริกซ์พารามิเตอร์ความแปรปรวนของความแปรปรวนร่วม (variance-covariance) รวม 4 เมทริกซ์ มีสัญลักษณ์อักษรกรีก คำอ่าน ตัวย่อภาษาอังกฤษ และความหมายดังต่อไปนี้

ΔX = Lamda-X = LX = เมทริกซ์พารามิเตอร์สัมประสิทธิ์การถดถอยของ K บน X ขนาด (NX x NK)

ΔY = Lamda-Y = LY = เมทริกซ์พารามิเตอร์สัมประสิทธิ์การถดถอยของ K บน X ขนาด (NY x NE)

Γ = Gamma = GA = เมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุจาก K ไป E ขนาด (NE x NK)

β = Beta = BE = เมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่าง E ขนาด (NE x NE)

Φ = Phi = PH = เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรภายในแฝง K ขนาด (NK x NK)

ψ = Psi = PS = เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อน z ขนาด (NE x NE)

$\Theta\delta$ = Theta-delta = TD = เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อน d ขนาด (NX x NX)

$\Theta\varepsilon$ = Thata-epsilon = TE = เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อน e ขนาด (NY x NY)

5.5 ขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล

การสร้างโมเดลในการวิจัย ผู้วิจัยจะสร้างโมเดลโดยได้มาจากการทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการตรวจสอบโมเดลที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อดูว่าโมเดลที่สร้างขึ้นนั้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรลตามขั้นตอนที่สำคัญ 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล(specification of the model) ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล สิ่งที่สำคัญ คือ การกำหนดค่าเมทริกซ์ทั้ง 8 เมทริกซ์ให้สอดคล้องกับโมเดลการวิจัย การกำหนดข้อมูลจำเพาะทำได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) พารามิเตอร์กำหนด (Fixed Parameter : FI) หมายถึง พารามิเตอร์ในโมเดลการวิจัยที่ไม่มีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปร ซึ่งสามารถกำหนดค่าความสัมพันธ์ในเมทริกซ์ด้วยสัญลักษณ์ “0”

2) พารามิเตอร์บังคับ (Constrained Parameters : ST) หมายถึง พารามิเตอร์ในโมเดลการวิจัยที่มีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปร และพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลนั้นเป็นค่าที่จะต้องมีการประมาณแต่มีเงื่อนไขกำหนดให้ พารามิเตอร์บางตัวมีค่าเฉพาะคงที่ ซึ่งถ้าบังคับให้เป็น 1 ก็สามารถกำหนดค่าความสัมพันธ์ในเมทริกซ์ด้วยสัญลักษณ์ “1”

3) พารามิเตอร์อิสระ (Free Parameters : FR) หมายถึง พารามิเตอร์ในโมเดลการวิจัยที่ต้องการประมาณค่าและไม่ได้บังคับให้มีค่าเป็นอย่างใดอย่างหนึ่ง ใช้สัญลักษณ์ “*”

การกำหนดลักษณะพารามิเตอร์ว่าเป็นพารามิเตอร์กำหนด พารามิเตอร์บังคับ และพารามิเตอร์อิสระในเมทริกซ์ทั้ง 8 มีความสำคัญต่อการใช้โปรแกรมลิสเรลมาก ในการเขียนคำสั่งนักวิจัยต้องกำหนดข้อมูลจำเพาะของพารามิเตอร์ที่เขียนในรูปเมทริกซ์ทั้ง 8 ด้วยว่ามีรูปแบบ (form) และ สถานะ (mode) ของพารามิเตอร์เป็นแบบใด รูปแบบของเมทริกซ์ที่ใช้ในโปรแกรมลิสเรล มี 9 รูปแบบ ตามเทริกซ์ทางคณิตศาสตร์ทั่วไป ดังนี้

1) เมทริกซ์ศูนย์ (Zero Matrix = ZE)

2) เมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix = ID)

3) เมทริกซ์เอกลักษณ์,ศูนย์ (Identity,Zero Matrix = IZ)

4) เมทริกซ์ศูนย์,เอกลักษณ์ (Zero, Identity Matrix = ZI)

5) เมทริกซ์แนวทแยง (Diagonal Matrix = DI)

6) เมทริกซ์สมมาตร (Symmatric Matrix = SY)

7) เมทริกซ์ใต้แนวทแยง (Subdiagonal Matrix = SD)

8) เมทริกซ์สมมาตรมาตรฐาน (Standardized Symmatric Matrix = ST)

9) เมทริกซ์เต็มรูป (Full Matrix = FU)

สถานะ (mode) ของเมทริกซ์ที่ใช้ในโปรแกรมกำหนดตามสถานะของสมาชิกในเมทริกซ์เป็น 2 สถานะ คือ พารามิเตอร์กำหนด (Fixed Parameter : FI) และพารามิเตอร์อิสระ (Free Parameters : FR)

ขั้นตอนที่ 2 การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (identification of the model) การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวทำให้นักวิจัยทราบได้ล่วงหน้าว่า โมเดลนั้นจะประมาณค่าพารามิเตอร์ได้หรือไม่ เงื่อนไขที่ทำให้ระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวพอดีที่ต้องพิจารณาอยู่ 3 ประเภท (Bollen,

1989; Long, 1983 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) คือ เงื่อนไขจำเป็น (necessary condition) เงื่อนไขพอเพียง (sufficient condition) และเงื่อนไขจำเป็นและพอเพียง(necessary and sufficient condition)

ขั้นตอนที่ 3 การประมาณค่าพารามิเตอร์จากโมเดล(parameter estimation from the model) คือการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยการแก้สมการโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อหาค่าพารามิเตอร์ ซึ่งเป็นตัวที่ไม่ทราบค่าในสมการ ซึ่งการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรลสามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ได้ 7 วิธีด้วยกันคือ

1) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดไม่ถ่วงน้ำหนัก(Unweighted Least Squares : ULS)

2) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดทางนัยสำคัญ(Generalized Least Squares : GLS)

3) วิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood : ML)

4) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักทั่วไป (Generally Weighted Least Squares : WLS)

5) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักแนวทแยง (Diagonally Weighted Least Squares : DWLS)

6) วิธีใช้ตัวแปรเป็นเครื่องมือ (Instrumental Variable : IV)

7) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดสองชั้น(Two – stage Least Squares :TSLS)

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Validation of the Model) คือ การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่เป็นสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจริง)

การทดสอบด้วยโปรแกรมลิสเรลสามารถตรวจสอบได้หลายวิธี ดังนี้

1) ใช้ไคสแควร์ (Chi-square Statistic) วิธีนี้โมเดลที่มีความสอดคล้องคือ โมเดลที่มีค่าไคสแควร์เข้าใกล้ศูนย์มากที่สุด

2) ใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index : GFI) ดัชนี GFI มีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้าดัชนี GFI เข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3) ใช้ดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI)ได้จากการนำดัชนี GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงจำนวนตัวแปร กลุ่มตัวอย่างและความเป็นองศาอิสระ ดัชนี GFI มีคุณสมบัติเหมือน AGFI

4) ใช้ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual :RMR) วิธีนี้ค่าดัชนี RMR ยิ่งเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 5 การปรับโมเดล (model adjustment) ในกรณีที่ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลพบว่าโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยต้องทำการปรับโมเดลจนกว่าจะได้โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 6 การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล (translation of results analysis)เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ผู้วิจัยต้องทำหลังจากที่โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เรียบร้อยแล้ว

5.6 ข้อดีของการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล

จากการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของโมเดลลิสเรลกับโมเดลเชิงสาเหตุแบบดั้งเดิม พบว่าโมเดลมีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดีกว่าโมเดลดั้งเดิม 3 ประการ ได้แก่

1)ความสามารถในการประมาณค่าพารามิเตอร์ของความคลาดเคลื่อน (error of measurement) เนื่องจากการวัดตัวแปรแฝงในการวิจัยมักจะมีความคลาดเคลื่อนอยู่เสมอ

2)การผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นของโมเดลเชิงสาเหตุแบบดั้งเดิม โดยยอมให้ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนมีค่าไม่เท่ากับศูนย์ได้

3)การคำนวณค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-Fit Index) ในโมเดลเชิงสาเหตุแบบดั้งเดิมต้องคำนวณด้วยมือและการปรับโมเดลมีความยุ่งยากซับซ้อน ต้องใช้เวลานานจึงจะสามารถสร้างโมเดลได้สำเร็จ แต่ในโมเดลเชิงลิสเรลสามารถคำนวณค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนมาพร้อมๆกับการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการปรับโมเดลสามารถทำได้ง่ายกว่าโมเดลเชิงสาเหตุแบบดั้งเดิม

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากตารางการสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียนจากการศึกษางานวิจัย ประกอบกับการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย

ตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัว ได้แก่ (1) คุณภาพนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ 1) ด้านเก่ง 2) ด้านดี และ 3) ด้านมีความสุข (2) การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ (1) การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ(head) (2) การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น(heart) (3) การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี(hand) และ (4)

การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง(health) และ (3) ปัจจัยภายในตัวนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) ความสนใจในการเรียน และ 3) เจตคติต่อการเรียน

ตัวแปรแฝงภายนอก 1 ตัว ได้แก่ (1)ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ 1) แรงสนับสนุนของครอบครัว 2) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว 3) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และ 4)การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู

เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2.7

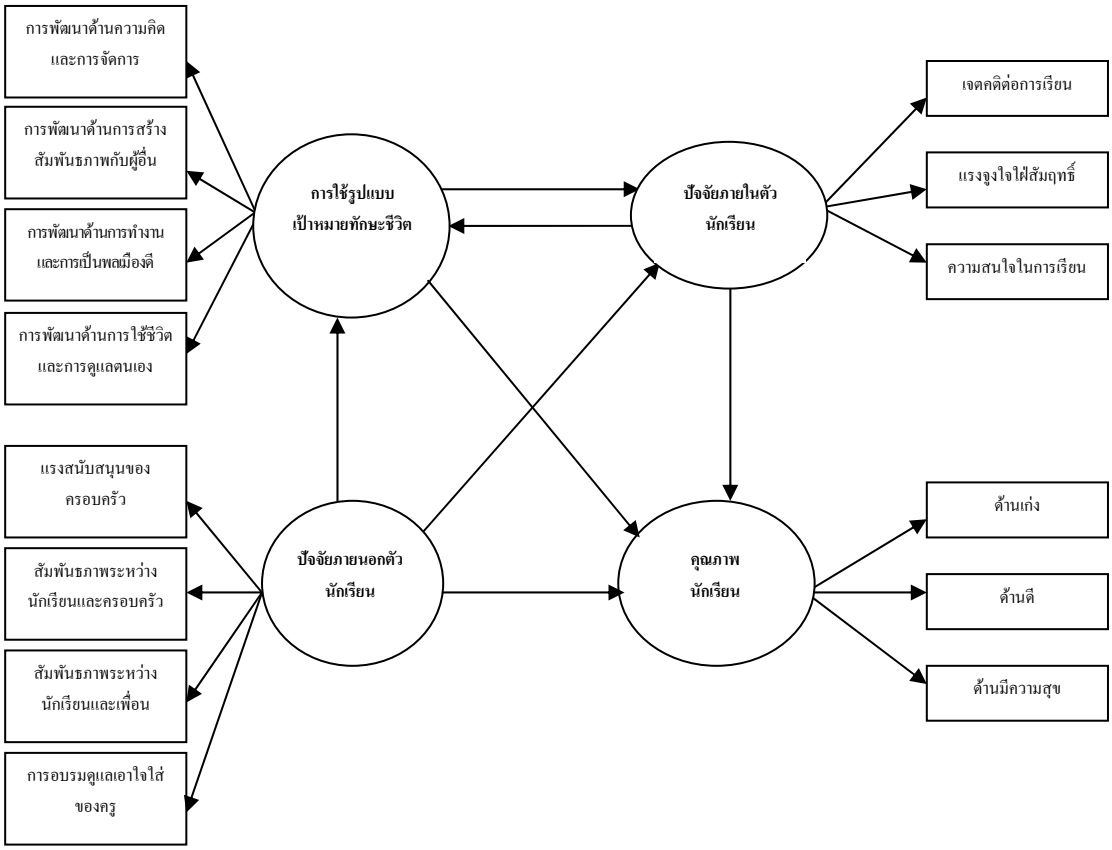

ภาพที่ 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 4 ประการ ประการแรก เพื่อศึกษาระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข ประการที่สอง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข ประการที่สาม เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน และประการที่สี่ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ใช้แนวคิดของลินด์แมน (Lindman, 1980 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ที่ได้เสนอว่าการกำหนดว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมไม่ควรต่ำกว่า 5 หน่วยต่อ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์สำหรับโมเดลสมการโครงสร้างที่ตัวแปรมีการแจกแจงแบบปกติ โมเดลการวิจัยที่พัฒนาขึ้นมีการประมาณค่าพารามิเตอร์ทั้งหมด 35 ค่า ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในอัตราส่วนของจำนวนตัวแปรที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ต่อขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 1 ต่อ 10 ดังนั้น จะได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 350 คน แต่เนื่องจากจำนวนประชากรซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 6 ภูมิภาคของประเทศไทยมีจำนวนมากและอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในการวิจัยโดยเฉลี่ยมีค่าประมาณร้อยละ 80 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 อ้างถึง

ใน จรัญ ศรีบัวนำ, 2550) ดังนั้น เพื่อความเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มตัวอย่างและเพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างให้เป็น 720 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสามขั้นตอน (three-stage sampling) ซึ่งมีรายละเอียดของลำดับขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยสุ่มจังหวัดที่จะศึกษาโดยแยกตามภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ โดยในแต่ละภูมิภาคทำการสุ่มจังหวัดมาภูมิภาคละ 2 จังหวัด รวมเป็น 12 จังหวัด ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนที่จะศึกษาแยกตามจังหวัด โดยแต่ละจังหวัดสุ่มมา 4 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองและโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง อย่างละ 2 โรงเรียน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) รวมเป็น 48 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในแต่ละโรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยแยกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การกำหนดสัดส่วนเท่ากันของแต่ละภาค ดังนั้น จะได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นละ 5 คน รวมเป็นโรงเรียนละ 15 คน และรวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 720 คน รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ภาค	จังหวัด	โรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (คน)
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	กรุงเทพมหานคร	1.ในเขตอำเภอเมือง	โยธินบูรณะ	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	มัธยมวัดเบญจมบพิตร	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	จันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	ชิโนรสวิทยาลัย	15
	นนทบุรี	1.ในเขตอำเภอเมือง	สตรีนนทบุรี	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	ศรีบุญยานนท์	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	ปากเกร็ด	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	โพธินิมิตวิทยาคม	15

ตารางที่ 3.1(ต่อ) จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ภาค	จังหวัด	โรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (คน)
เหนือ	เชียงใหม่	1.ในเขตอำเภอเมือง	ยุพราชวิทยาลัย	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	วัฒโนทัยพายัพ	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	สันทรายวิทยาคม	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	สารภีพิทยาคม	15
	ลำปาง	1.ในเขตอำเภอเมือง	บุญวาทย์วิทยาลัย	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	ลำปางกัลยาณี	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	ห้างฉัตรวิทยา	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	เกาะคาวิทยาคม	15
กลาง	อยุธยา	1.ในเขตอำเภอเมือง	อยุธยาวิทยาลัย	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	อยุธยานุสรณ์	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	บางปะหัน	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	บางไทรวิทยา	15
	สิงห์บุรี	1.ในเขตอำเภอเมือง	สิงห์บุรี	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	สิงหพาหุ (ประสานมิตรอุปถัมภ์)	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	ทองเอนวิทยา	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	อินทร์บุรี	15
ตะวันออกเฉียงเหนือ	กาฬสินธุ์	1.ในเขตอำเภอเมือง	กาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	อนุกูลนารี	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	กมลาไสย	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	ฆ้องชัยวิทยาคม	15
	ศรีสะเกษ	1.ในเขตอำเภอเมือง	ศรีสะเกษวิทยาลัย	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	สตรีศิริเกศ	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	กำแพง	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	ห้วยทับทันวิทยาคม	15

ตารางที่ 3.1(ต่อ) จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ภาค	จังหวัด	โรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ตะวันออก	ชลบุรี	1.ในเขตอำเภอเมือง	ชลราษฎรอำรุง	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	ชลกันยานุกูล	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	พนัสพิทยาคาร	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	บ้านบึง(อุตสาหกรรมนุเคราะห์)	15
	ฉะเชิงเทรา	1.ในเขตอำเภอเมือง	เบญจมราชรังสฤษฎิ์	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	พุทธโสธร	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	บางคล้าพิทยาคม	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	พนมสารคาม (พนมอดุลวิทยา)	15
ใต้	ประจวบคีรีขันธ์	1.ในเขตอำเภอเมือง	ประจวบวิทยาลัย	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	หว้ากอวิทยาลัย	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	กุยบุรีวิทยา	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	สามร้อยยอดวิทยาคม	15
	พัทลุง	1.ในเขตอำเภอเมือง	พัทลุง	15
		2.ในเขตอำเภอเมือง	สตรีพัทลุง	15
		3.นอกเขตอำเภอเมือง	ตะโหมด	15
		4.นอกเขตอำเภอเมือง	ป่าบอนพิทยาคม	15
รวม	12	48	48	720

จากตารางที่ 3.1 ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจาก 6 ภูมิภาค ภูมิภาคละ 2 จังหวัด จังหวัดละ 4 โรงเรียน โรงเรียนละ 15 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นละ 5 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมดจำนวน 720 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร แบ่งเป็น ตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปร ตัวแปรแฝงภายนอก 1 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ 14 ตัวแปร ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวแปรแฝงภายใน ประกอบด้วย

1.**ปัจจัยภายในตัวนักเรียน** ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน

2.**การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต** ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ head การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ heart การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น hand การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และhealth การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง

3.**คุณภาพนักเรียน** ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ คุณลักษณะด้านเก่ง คุณลักษณะด้านดี และ คุณลักษณะด้านมีความสุข

ตัวแปรแฝงภายนอก ประกอบด้วย

1.**ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน** ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ แรงสนับสนุนของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และ การอมรมดูแลเอาใจใส่ของครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน ประกอบด้วย 2 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะทั่วไปของนักเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ระดับชั้น คะแนนเฉลี่ยสะสมและภูมิภาคของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน เป็นแบบสอบถาม 3 ส่วนรวมกัน โดยส่วนแรกเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงข้อคำถามจากงานวิจัยของ Carter (2006) ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยและกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่สองเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียนด้านเก่ง คุณภาพนักเรียนด้านดี และคุณภาพนักเรียนด้านมีความสุข และส่วนที่

สามเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตและคุณภาพนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวนักเรียน และปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน โดยแบบสอบถามในตอนที่สองทั้งสามส่วนนี้มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

สำหรับเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นดังนี้

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนทั้ง 3 ส่วน คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียน และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตและคุณภาพนักเรียน ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) รวม 80 ข้อ แบ่งออกเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต จำนวน 20 ข้อ ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียน จำนวน 20 ข้อ และข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตและคุณภาพนักเรียน จำนวน 40 ข้อ ข้อคำถามแยกออกเป็นสองกรณี คือ ข้อคำถามเชิงบวกและข้อคำถามเชิงลบ โดยเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งออกเป็นสองกรณี ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเกี่ยวกับแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

ระดับความคิดเห็น	เกณฑ์การให้คะแนน	
	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

สำหรับตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนนี้มีข้อคำถามที่เป็นเชิงลบ 1 ข้อ คือข้อที่ 42 นอกนั้นเป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1.ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.กำหนดขอบเขตและนิยามรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต คุณภาพนักเรียน ปัจจัยภายในตัวนักเรียน ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนว่ามีความหมายอย่างไร มีลักษณะอย่างไร วัดจากองค์ประกอบอะไรบ้าง ในขั้นนี้จะต้องนิยามให้กระจ่างชัดเพื่อให้ครอบคลุมและง่ายต่อการสร้างข้อคำถาม

3.ดำเนินการสร้างข้อคำถามโดยพิจารณาจากการศึกษาค้นคว้าและนิยามเชิงปฏิบัติการแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม ภาษาที่ใช้และการจัดรูปแบบการพิมพ์ พร้อมทั้งนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด ความครอบคลุมของเนื้อหา และความถูกต้องชัดเจนของภาษา โดยผู้วิจัยใช้ดัชนี IOC (Item Objective Congruence) ซึ่งมีลักษณะการให้คะแนน ดังนี้

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่อาจตัดสินว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง

1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด

การคัดเลือกข้อคำถามใช้เกณฑ์ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหาของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2545) ที่กำหนดว่า ค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับข้อความที่จะวัด ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC พบว่า ข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนีอยู่ระหว่าง 0.57 ถึง 1.00 ดังแสดงในภาคผนวก ค และผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามในเชิงภาษาให้มีความกระชับ และวัดได้ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาอีกครั้ง ทำให้ได้แบบสอบถามที่ประกอบด้วยตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต 4 ด้าน ตัวแปรคุณภาพนักเรียน 3 ด้าน ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน 3 ด้าน และปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน 4 ด้าน จำนวน 84 ข้อ รายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ตารางโครงสร้างเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของนักเรียน (4 ข้อ)			
ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่	รูปแบบ
1.1 เพศ	1	1	แบบเลือกตอบ
1.2 ระดับชั้น	1	2	
1.3 คะแนนเฉลี่ยสะสม	1	3	
1.4 ภูมิภาค	1	4	
รวม	4	ข้อ	
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียน (80 ข้อ)			
ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่	รูปแบบ
ส่วนที่ 1 การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต			
1) การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ	5	1-5	มาตรประมาณค่า
2) การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น	5	6-10	
3) การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี	5	11-15	
4) การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง	5	16-20	
รวม	20	ข้อ	
ส่วนที่ 2 คุณภาพนักเรียน	20	21-40	มาตรประมาณค่า
1) คุณลักษณะด้านเก่ง	7	21-27	
2) คุณลักษณะด้านดี	7	28-34	
3) คุณลักษณะด้านมีความสุข	6	35-40	
รวม	20	ข้อ	
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตและคุณภาพนักเรียน			
1) ปัจจัยภายในตัวนักเรียน	20	41-60	มาตรประมาณค่า
1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	7	41-47	
1.2 ความสนใจในการเรียน	7	48-54	
1.3 เจตคติต่อการเรียน	6	55-60	

ตารางที่ 3.3(ต่อ) ตารางโครงสร้างเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม

ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่	รูปแบบ
2) <u>ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน</u>			มาตรประมาณค่า
2.1 แรงสนับสนุนของครอบครัว	5	61-65	
2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว	5	66-70	
2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน	5	71-75	
2.4 การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู	5	76-80	
รวม	20	ข้อ	
รวมทั้งหมด	84	ข้อ	

5.นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสารวิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงที่ได้จากการทดลองใช้ พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามจากการนำไปทดลองใช้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.668 ถึง 0.845 และมีความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.957 แสดงว่า แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีคุณภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	ค่าความเที่ยง
การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต	
การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ	0.749
การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น	0.738
การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี	0.705
การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง	0.744

ตารางที่ 3.4(ต่อ) ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	ค่าความเที่ยง
คุณภาพนักเรียน	
คุณลักษณะด้านเก่ง	0.783
คุณลักษณะด้านดี	0.722
คุณลักษณะด้านมีความสุข	0.668
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิต และคุณภาพนักเรียน	
ปัจจัยภายในตัวนักเรียน	
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0.729
ความสนใจในการเรียน	0.819
เจตคติต่อการเรียน	0.807
ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน	
แรงสนับสนุนของครอบครัว	0.748
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว	0.832
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน	0.796
การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู	0.845
ความเที่ยงทั้งฉบับ	0.957

6.นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความเที่ยงและปรับปรุงข้อคำถามบางข้อของแบบสอบถามแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

7.ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ตัวแปรคุณภาพนักเรียน ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน และตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรให้ได้เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์หรือไม่ ถ้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในเมทริกซ์ใดไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือมีความสัมพันธ์กันน้อย แสดงว่า เมทริกซ์นั้นไม่มีองค์ประกอบร่วมกัน และไม่มีประโยชน์ที่จะนำเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไปวิเคราะห์องค์ประกอบ

สำหรับค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity และค่าดัชนีไกเซอร์ ไมเยอร์ ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy)

ค่า KMO ควรจะมีค่าเข้าใกล้ 1 ถ้ามีค่าน้อยแสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีน้อย และไม่เหมาะที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) หลังจากได้เมทริกซ์สหสัมพันธ์แต่ละองค์ประกอบแล้ว จากนั้นผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ (RMR)

สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ผู้วิจัยนำเสนอ ประกอบด้วย ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนดิบ (b) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเปรียบเทียบน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้จากค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) เนื่องจากการใช้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) สามารถบ่งชี้ได้เลยว่า ตัวแปรสังเกตได้ตัวใดมีความสำคัญต่อตัวแปรแฝงและมีความสำคัญมากหรือน้อยเมื่อเทียบกับตัวแปรอื่น แต่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนดิบ (b) จะเปลี่ยนไปเมื่อมีการปรับพารามิเตอร์ในโมเดล (สุชาต ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548)

รายละเอียดผลการวิเคราะห์ของโมเดลการวัดในแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

1.ความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

ตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1)การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ 2)การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น 3)การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และ 4)การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง การตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปรของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตรวม 6 ค่า พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.478 ถึง 0.644 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ตัวแปรการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี กับ ตัวแปรการพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (r=0.644) รองลงมา คือ ตัวแปรการพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น กับ ตัวแปรการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ(r=0.619) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการกับตัวแปรการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง (r=0.478)

จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นค่าสถิติที่ทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์(identity matrix)หรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 1162.547 ค่า p = 0.000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ ถ้าค่า KMO เข้าใกล้ 1 แสดงว่า ข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งพบว่ามีค่า KMO = 0.811 จึงสรุปได้ว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

	การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ	การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น	การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี	การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง
การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ	1.000			
การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น	0.619**	1.000		
การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี	0.566**	0.644**	1.000	
การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง	0.478**	0.562**	0.582**	1.000
$\overline{X}$	3.888	3.985	4.014	4.012
SD	0.541	0.581	0.555	0.613
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.811 ,				
Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square = 1162.547 , df = 6 , p = .000				

*p < .05 **p < .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต พบว่า โมเดลการวัดการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 0.020 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็น(p) เท่ากับ 0.540 ที่องศาอิสระเท่ากับ 1 นั่นคือ ไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(GFI) เท่ากับ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว(AGFI) เท่ากับ 1 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.000

เมื่อพิจารณาความสำคัญขององค์ประกอบมาตรฐานแต่ละตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก โดยมีขนาดตั้งแต่ 0.68 ถึง 0.82 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบจากมากไปน้อย ได้แก่ การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง และการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.82, 0.79, 0.71 และ 0.68 ตามลำดับ และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ร้อยละ 67, 62, 50 และ 47 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3.6 และภาพที่ 3.1

ตารางที่ 3.6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ				ความเที่ยง
	b	SE	B	t	(R^2)
การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ	0.37	0.02	0.68	18.32	0.47
การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น	0.46	0.02	0.79	22.23	0.62
การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี	0.46	0.02	0.82	23.77	0.67
การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง	0.43	0.02	0.71	20.10	0.50
χ^2 = 0.37, df = 1, p = 0.540, GFI = 1.000, AGFI = 1.000, RMR = 0.001					

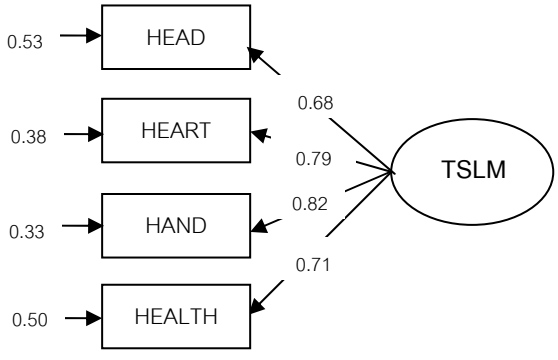

Chi-Square=0.37, df=1, P-value=0.54067, RMSEA=0.000

ภาพที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

2.ความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบคุณภาพนักเรียน

ตัวแปรคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1)คุณลักษณะด้านเก่ง 2)คุณลักษณะด้านดี และ 3)คุณลักษณะด้านมีความสุข การตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวแปรของตัวแปรคุณภาพนักเรียน รวม 3 ค่า พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.522 ถึง 0.634 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ตัวแปรคุณลักษณะด้านดีกับตัวแปรคุณลักษณะด้านเก่ง(r=0.634) รองลงมา คือ ตัวแปรคุณลักษณะด้านดีกับตัวแปรคุณลักษณะด้านมีความสุข (r=0.578) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ ตัวแปรคุณลักษณะด้านมีความสุขกับตัวแปรคุณลักษณะด้านเก่ง(r=0.522)

จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นค่าสถิติที่ทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์(identity matrix)หรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 704.795 ค่า p=0.000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของคุณภาพนักเรียนแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ ถ้าค่า KMO เข้าใกล้ 1 แสดงว่า ข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งพบว่ามีค่า KMO=0.702 จึงสรุปได้ว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของคุณภาพนักเรียนมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ของคุณภาพนักเรียน

	คุณลักษณะด้านเก่ง	คุณลักษณะด้านดี	คุณลักษณะด้านมีความสุข
คุณลักษณะด้านเก่ง	1.000		
คุณลักษณะด้านดี	0.634**	1.000	
คุณลักษณะด้านมีความสุข	0.522**	0.578**	1.000
$\overline{X}$	3.849	3.855	4.020
SD	0.519	0.530	0.510

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.702 ,

Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square = 704.795 , df = 3 , p = .000

*p < .05 **p < .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณภาพนักเรียน พบว่า โมเดลการวัดคุณภาพนักเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 1.92 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็น(p) เท่ากับ 0.165 ที่องศาอิสระเท่ากับ 1 นั่นคือ ไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(GFI) เท่ากับ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว(AGFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.000

เมื่อพิจารณาความสำคัญขององค์ประกอบมาตรฐานแต่ละตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดคุณภาพนักเรียน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก โดยมีขนาดตั้งแต่ 0.69 ถึง 0.85 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณลักษณะด้านดี คุณลักษณะด้านเก่ง และคุณลักษณะด้านมีความสุข โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.85, 0.73 และ 0.69 ตามลำดับ และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบคุณภาพนักเรียน ร้อยละ 72, 53 และ 47 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3.8 และภาพที่ 3.2

ตารางที่ 3.8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดคุณภาพนักเรียน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ				ความเที่ยง
	b	SE	B	t	(R^2)
คุณลักษณะด้านเก่ง	0.38	0.02	0.73	21.29	0.53
คุณลักษณะด้านดี	0.45	0.02	0.85	24.17	0.72
คุณลักษณะด้านมีความสุข	0.35	0.02	0.69	18.75	0.47
χ^2 = 1.92, df = 1, p = 0.165, GFI = 1.000, AGFI = 0.99, RMR = 0.003					

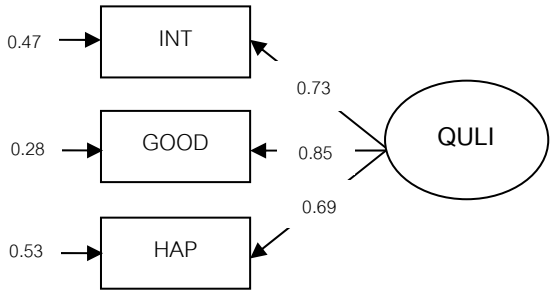

Chi-Square=1.92, df=1, P-value=0.16543, RMSEA=0.036

ภาพที่ 3.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดคุณภาพนักเรียน

3.ความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบปัจจัยภายในตัวนักเรียน

ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1)แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2)ความสนใจในการเรียน และ 3)เจตคติต่อการเรียน การตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวแปรของตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน รวม 3 ค่า พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.330 ถึง 0.551 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ตัวแปรเจตคติต่อการเรียนกับตัวแปรความสนใจในการเรียน (r=0.551) รองลงมา คือ ตัวแปรความสนใจในการเรียนกับตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (r=0.493)ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ ตัวแปรเจตคติต่อการเรียนกับตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์(r=0.330)

จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นค่าสถิติที่ทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์(identity matrix)หรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 464.047 ค่า p=0.000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียนแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ ถ้าค่า KMO เข้าใกล้ 1 แสดงว่า ข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งพบว่ามีค่า KMO=0.630 จึงสรุปได้ว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียนมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียน

	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	ความสนใจในการเรียน	เจตคติต่อการเรียน
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	1.000		
ความสนใจในการเรียน	0.493**	1.000	
เจตคติต่อการเรียน	0.330**	0.551**	1.000
$\overline{X}$	4.350	3.892	3.707
SD	0.541	0.499	0.577

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.630 ,

Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square = 464.047 , df = 3 , p = .000

*p < .05 **p < .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยภายในตัวนักเรียน พบว่า โมเดลการวัดปัจจัยภายในตัวนักเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 1.76 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็น(p) เท่ากับ 0.184 ที่องศาอิสระเท่ากับ 1 นั่นคือ ไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(GFI) เท่ากับ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว(AGFI) เท่ากับ 0.99และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.005

เมื่อพิจารณาความสำคัญขององค์ประกอบมาตรฐานแต่ละตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดปัจจัยภายในตัวนักเรียน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก โดยมีขนาดตั้งแต่ 0.57 ถึง 0.89 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบจากมากไปน้อย ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.89, 0.62 และ 0.57 ตามลำดับ และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบปัจจัยภายในตัวนักเรียน ร้อยละ 79, 38 และ 33 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3.10 และภาพที่ 3.3

ตารางที่ 3.10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยภายในตัวนักเรียน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ				ความเที่ยง
	b	SE	B	t	(R^2)
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0.44	0.02	0.89	20.82	0.79
ความสนใจในการเรียน	0.36	0.02	0.62	15.23	0.38
เจตคติต่อการเรียน	0.30	0.02	0.57	14.78	0.33
χ^2 = 1.76, df = 1, p = 0.184, GFI = 1.000, AGFI = 0.99, RMR = 0.005					

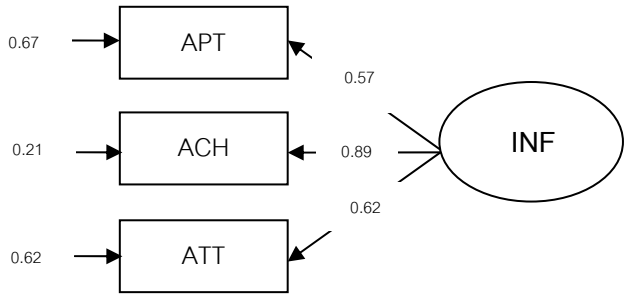

Chi-Square=1.76, df=1, P-value=018477, RMSEA=0.032

ภาพที่ 3.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยภายในตัวนักเรียน

4.ความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน

ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1)แรงสนับสนุนของครอบครัว 2)สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว 3)สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และ 4)การอมรมดูแลเอาใจใส่ของครู การตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปรของตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน รวม 6 ค่า พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.590 ถึง 0.665 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัวกับตัวแปรแรงสนับสนุนของครอบครัว(r=0.665) รองลงมา คือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อนกับส่วนตัวแปรตัวแปรแรงสนับสนุนของครอบครัว(r=0.613) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ ตัวแปรการอมรมดูแลเอาใจใส่ของครูกับตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว(r=0.590)

จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นค่าสถิติที่ทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์(identity matrix)หรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 1310.883 ค่า p=0.000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียนแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ ถ้าค่า KMO เข้าใกล้ 1 แสดงว่า ข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งพบว่ามีค่า KMO=0.827 จึงสรุปได้ว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.11

ตารางที่ 3.11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ของปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน

	แรงสนับสนุนของครอบครัว	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน	การอมรมดูแลเอาใจใส่ของครู
แรงสนับสนุนของครอบครัว	1.000			
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว	0.665**	1.000		
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน	0.613**	0.611**	1.000	
การอมรมดูแลเอาใจใส่ของครู	0.603**	0.590**	0.603**	1.000
$\overline{X}$	4.025	4.002	3.986	3.990
SD	0.453	0.451	0.452	0.463

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.827 ,

Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square = 1310.883, df = 6 , p = .000

*p < .05 **p < .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณภาพนักเรียน พบว่า โมเดลการวัดปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 5.65 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็น(p) เท่ากับ 0.130 ที่องศาอิสระเท่ากับ 3 นั่นคือ ไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(GFI) เท่ากับ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว(AGFI) เท่ากับ 0.99และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.002

เมื่อพิจารณาความสำคัญขององค์ประกอบมาตรฐานแต่ละตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก โดยมีขนาดตั้งแต่ 0.75 ถึง 0.80 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบจากมากไปน้อย ได้แก่ แรงสนับสนุนของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และการอบรมเอาใจใส่ของครู โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.80, 0.80, 0.77 และ 0.75 ตามลำดับ และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ร้อยละ 65, 64, 59 และ 57 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3.12 และภาพที่ 3.4

ตารางที่ 3.12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ				ความเที่ยง
	b	SE	B	t	(R^2)
แรงสนับสนุนของครอบครัว	0.37	0.01	0.80	25.31	0.65
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว	0.36	0.01	0.80	24.46	0.64
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน	0.35	0.02	0.77	23.10	0.59
การอมรมดูแลเอาใจใส่ของครู	0.35	0.02	0.75	22.34	0.57
χ^2 = 5.65, df = 3, p = 0.130, GFI = 1.000, AGFI = 0.99, RMR = 0.002					

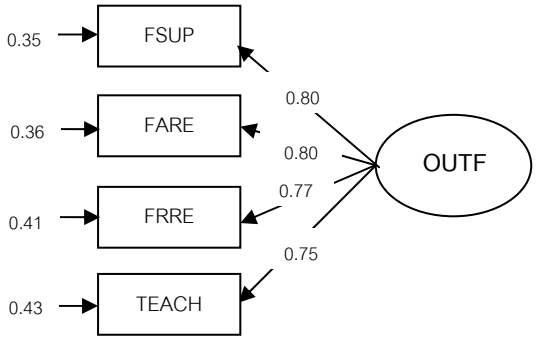

Chi-Square=5.65, df=3, P-value=0.12996, RMSEA=0.035

ภาพที่ 3.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม 2552 ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2552 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 48 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.ติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวันและเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.นำส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 48 โรงเรียน จำนวน 720 ฉบับ โดยแนบคำชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นในการเก็บข้อมูลไปพร้อมแบบสอบถาม และแนบซองเปล่าติดแสตมป์เพื่อให้ทางโรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย

4.หลังจากส่งแบบสอบถามไป 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยติดตามการตอบกลับโดยโทรศัพท์ติดตาม ปรากฏว่ามี 6 โรงเรียนที่แจ้งว่าไม่สะดวกที่จะส่งแบบสอบถามกลับคืนให้ผู้วิจัยไปรับด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง 6 โรงเรียน

5.สรุปแล้วผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 715 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.31 ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามภูมิภาคของโรงเรียนดังแสดงในตารางที่ 3.13 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 28 วัน ทั้งนี้ในส่วนของข้อมูลที่ขาดหาย (missing) ผู้วิจัยแทนค่าข้อมูลสูญหายด้วยวิธีแทนค่าเฉลี่ยของตัวแปรนั้น (series mean) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

ตารางที่ 3.13 จำนวนกลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในแต่ละภูมิภาคของโรงเรียน

ภูมิภาค	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ได้รับการตอบกลับ	อัตราการตอบกลับเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนแต่ละภูมิภาคของโรงเรียน (ร้อยละ)
กรุงเทพและปริมณฑล	120	118	16.39
ภาคเหนือ	120	120	16.67
ภาคกลาง	120	120	16.67
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	120	117	16.25
ภาคตะวันออก	120	120	16.67
ภาคใต้	120	120	16.67
รวม	720	715	99.31

จากตารางที่ 3.13 จำนวนกลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในแต่ละภูมิภาคของโรงเรียน พบว่า ภาคกลางมีอัตราการตอบกลับเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนในภูมิภาคของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กรุงเทพและปริมณฑล ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคเหนือ ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับชั้น คะแนนเฉลี่ยสะสม และภูมิภาค เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่(frequency) และร้อยละ(percent) การวิเคราะห์ในส่วนนี้ใช้โปรแกรม SPSS for Windows

1.2 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล ได้แก่ ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต คุณภาพนักเรียน ปัจจัยภายในตัวนักเรียน และปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการแจกแจงและการกระจายของตัวแปร สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย(mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation) ค่าความเบ้(skewness) ค่าความโด่ง(kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย(coefficient of variation) การวิเคราะห์ในส่วนนี้ใช้โปรแกรม SPSS for Windows

การแจกแจงปกติมีค่า SK=0 ถ้า SK>0 (มีค่าเป็นบวก) แสดงว่า โค้งเบ้ขวาหรือเบ้ทางบวก นั่นคือ ข้อมูลจะกองอยู่หนาแน่นทางค่าต่ำ และถ้า SK<0 (มีค่าเป็นลบ) แสดงว่า โค้งเบ้ซ้ายหรือเบ้ทางลบ นั่นคือ ข้อมูลจะกองอยู่หนาแน่นทางค่าสูง และโค้งการแจกแจงปกติมีค่า KU=0 แสดงว่าโค้งแจกแจงเป็นแบบ mesokurtic หรือโค้งการแจกแจงความถี่มีขนาดสูงปานกลาง ถ้า KU>0 (มีค่าเป็นบวก) แสดงว่า โค้งการแจกแจงเป็นแบบ leptokurtic หรือโค้งการแจกแจงความถี่มีขนาดสูงโด่ง ถ้า KU<0 (มีค่าเป็นลบ) แสดงว่า โค้งการแจกแจงเป็นแบบ platykurtic หรือโค้งการแจกแจงมีขนาดเตี้ยแบน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545)

สำหรับเกณฑ์การพิจารณาว่าระดับของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขอยู่ในระดับใด พิจารณาได้จากเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดเอง ดังนี้

1.00 - 1.49	อยู่ในระดับ	ต่ำ
1.50 - 2.49	อยู่ในระดับ	ค่อนข้างต่ำ
2.50 - 3.49	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
3.50 - 4.49	อยู่ในระดับ	ค่อนข้างสูง
4.50 - 5.00	อยู่ในระดับ	สูง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.1 การวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย(mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation) การวิเคราะห์ในส่วนนี้ใช้โปรแกรม SPSS for Windows

2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน(Pearson's product moment correlation coefficient) เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆว่ามีลักษณะเชิงเส้นหรือไม่ มีขนาด(strength) และทิศทาง (direcction) ของความสัมพันธ์เป็นอย่างไร การวิเคราะห์ในส่วนนี้ใช้โปรแกรม SPSS for Windows

เกณฑ์การพิจารณาว่าตัวแปร 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และมีความสัมพันธ์กันในระดับใด พิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ซึ่งมีเกณฑ์กว้างๆ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.14

ตารางที่ 3.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และระดับความสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับความสัมพันธ์
r > 0.800	สูง
0.600 < 0.800	ค่อนข้างสูง
0.400 < 0.600	ปานกลาง
0.200 < 0.400	ค่อนข้างต่ำ
r < 0.200	ต่ำ

2.3 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรม LISREL for Windows version 8.72

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข 3) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน และ 4) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข

2.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

2.3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสะดวกยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่างๆในการนำเสนอ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

$\overline{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย(mean)

S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

SE หมายถึง ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (standard error)

C.V. หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation)

Max หมายถึง ค่าสูงสุด (maximum)

Min หมายถึง ค่าต่ำสุด (minimum)

sk หมายถึง ค่าความเบ้(skewness)

ku หมายถึง ค่าความโด่ง(kurtosis)

b หมายถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากคะแนนดิบ

B หมายถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (standardized solution)

FS หมายถึง สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (factor score coefficient)

χ^2 หมายถึง ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์

df หมายถึง องศาอิสระ (degree of freedom)

TE หมายถึง ขนาดอิทธิพลรวม (total effect)

ID หมายถึง ขนาดอิทธิพลทางอ้อม (indirect effect)

DE หมายถึง ขนาดอิทธิพลทางตรง (direct effect)

R หมายถึง สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2 หมายถึง ค่าความเที่ยง (coefficient of determination)

GFI หมายถึง ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (goodness of fit index)

AGFI หมายถึง ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (adjusted goodness of fit index)

RMR หมายถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (root mean squared residual)

P หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรแฝง

INF หมายถึง ปัจจัยภายในตัวนักเรียน

OUTF หมายถึง ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน

TLSM หมายถึง การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

QULI หมายถึง คุณภาพนักเรียน

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรสังเกตได้

ปัจจัยภายในตัวนักเรียน

ATT หมายถึง ความสนใจในการเรียน

ACH หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

APT หมายถึง เจตคติต่อการเรียน

ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน

FSUP หมายถึง แรงสนับสนุนของครอบครัว

FARE หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว

FRRE หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน

TEACH หมายถึง การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู

การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

HEAD หมายถึง การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ

HEART หมายถึง การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

HAND หมายถึง การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี

HEALTH หมายถึง การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง

คุณภาพนักเรียน

INT หมายถึง คุณลักษณะด้านเก่ง

GOOD หมายถึง คุณลักษณะด้านดี

HAP หมายถึง คุณลักษณะด้านมีความสุข

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนแรก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำเสนอค่าสถิติการแจกแจงความถี่และร้อย ส่วนที่สอง ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต โดยค่าสถิติที่นำเสนอได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงและการกระจายของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปร

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอค่าสถิติการแจกแจงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ ระดับชั้น คะแนนเฉลี่ยสะสม และภูมิภาค พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้มีจำนวน 715 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 69.5 และเพศชายร้อยละ 30.5 เมื่อพิจารณาตามระดับชั้นที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.6 รองลงมาศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 33.6 และศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.4 เมื่อจำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.01-3.50 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.1 รองลงมาอยู่ในระหว่าง 2.51-3.00 คิดเป็นร้อยละ 25.2 ระหว่าง 3.51-4.00 คิดเป็นร้อยละ 20.7 ระหว่าง 2.01-2.50 คิดเป็นร้อยละ 18.6 ระหว่าง 1.50-2.00 คิดเป็นร้อยละ 6.4 และต่ำกว่า 1.50 คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามภูมิลำเนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.8 รองลงมามีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 16.5 และมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.4 ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น คะแนนเฉลี่ยสะสม และภูมิภาค

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	218	30.5
- หญิง	497	69.5
รวม	715	100.0
2. ระดับชั้น		
- มัธยมศึกษาปีที่ 4	240	33.6
- มัธยมศึกษาปีที่ 5	236	33.0
- มัธยมศึกษาปีที่ 6	239	33.4
รวม	715	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น คะแนนเฉลี่ยสะสม และภูมิภาค

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3. คะแนนเฉลี่ยสะสม		
- ต่ำกว่า 1.50	7	1.0
- 1.50 - 2.00	46	6.4
- 2.01 - 2.50	133	18.6
- 2.51 - 3.00	180	25.2
- 3.01 - 3.50	201	28.1
- 3.51 - 4.00	148	20.7
รวม	715	100.0
4. ภูมิภาค		
- เหนือ	120	16.8
- กลาง	120	16.8
- ตะวันออก	120	16.8
- ตะวันออกเฉียงเหนือ	117	16.4
- ใต้	120	16.8
- กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	118	16.5
รวม	715	100.0

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ 14 ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนซึ่งเป็นตัวแปรภายในสังเกตได้ 7 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรสังเกตได้ของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ประกอบด้วย 1) การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ 2)การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น 3)การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และ4)การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง ตัวแปรสังเกตได้ของคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย 1)คุณลักษณะด้านเก่ง 2)คุณลักษณะด้านดี และ 3) คุณลักษณะด้านมีความสุข และตัวแปรภายนอกสังเกตได้ 7 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรสังเกต

ได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียน ประกอบด้วย 1)แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2)ความสนใจในการเรียน และ 3)เจตคติต่อการเรียน ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ประกอบด้วย 1)แรงสนับสนุนของครอบครัว 2)สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว 3)สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และ 4)การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานนำเสนอไว้ในตารางที่ 4.2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.ตัวแปรสังเกตได้ของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ประกอบด้วย 1)การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ 2)การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น 3)การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และ4)การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.89 ถึง 4.01 โดย การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ =4.01) รองลงมาได้แก่ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ($\overline{X}$ =3.98) และการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ ($\overline{X}$ = 3.89) ตามลำดับ แสดงว่า ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของข้อมูล พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) อยู่ระหว่าง 13.82 ถึง 15.28 แสดงว่า ตัวแปรแต่ละตัวมีการกระจายไม่แตกต่างกันมากนัก ตัวแปรทุกตัวมีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย(มีค่าความเบ้เป็นลบ) โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -0.25 ถึง -0.67 แสดงว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -0.38 ถึง 0.22 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงโค้งปกติ

2.ตัวแปรสังเกตได้ของคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย 1)คุณลักษณะด้านเก่ง 2)คุณลักษณะด้านดี และ 3)คุณลักษณะด้านมีความสุข พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.85 ถึง 4.02 โดยคุณลักษณะด้านมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\overline{X}$ =4.02) รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะด้านดี ($\overline{X}$ =3.86) และ คุณลักษณะด้านเก่ง($\overline{X}$ =3.85) ตามลำดับ แสดงว่า ระดับของคุณภาพนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของข้อมูล พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) อยู่ระหว่าง 12.67 ถึง 13.75 แสดงว่า ตัวแปรแต่ละตัวมีการกระจายไม่แตกต่างกันมากนัก ตัวแปรทุกตัวมีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย(มีค่าความเบ้เป็นลบ) โดยมีค่า

ความเบ้อยู่ระหว่าง -0.31 ถึง -0.46 แสดงว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -0.07 ถึง -0.05 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงโค้งปกติ

3.ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียน ประกอบด้วย 1)แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2)ความสนใจในการเรียน และ 3)เจตคติต่อการเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.71 ถึง 4.35 โดยเจตคติต่อการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\overline{X}$ =4.35) รองลงมาได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์($\overline{X}$ =3.89) และความสนใจในการเรียน($\overline{X}$ =3.71) ตามลำดับ แสดงว่า ปัจจัยภายในตัวนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของข้อมูล พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) อยู่ระหว่าง 12.44 ถึง 15.57 แสดงว่า ตัวแปรแต่ละตัวมีการกระจายไม่แตกต่างกันมากนัก ตัวแปรทุกตัวมีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย(มีค่าความเบ้เป็นลบ) โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -0.12 ถึง -0.92 แสดงว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -0.48 ถึง 0.51 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงโค้งปกติ

4.ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ประกอบด้วย 1)แรงสนับสนุนของครอบครัว 2)สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว 3)สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และ 4)การอมรมดูแลเอาใจใส่ของครู พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.99 ถึง 4.02 โดยแรงสนับสนุนของครอบครัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\overline{X}$ =4.02) รองลงมาได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว($\overline{X}$ =4.00) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน($\overline{X}$ =3.99) และการอมรมดูแลเอาใจใส่ของครู($\overline{X}$ =3.99) ตามลำดับ แสดงว่า ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ แรงสนับสนุนของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และการอมรมดูแลเอาใจใส่ของครูอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของข้อมูล พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) อยู่ระหว่าง 11.26 ถึง 11.60 แสดงว่า ตัวแปรแต่ละตัวมีการกระจายไม่แตกต่างกันมากนัก ตัวแปรทุกตัวมีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย(มีค่าความเบ้เป็นลบ) โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -0.19 ถึง -0.29 แสดงว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -0.54 ถึง -0.25 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงโค้งปกติ

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ (n = 715)

ตัวแปรสังเกตได้	$\overline{X}$	S.D.	Max	Min	sk	ku	C.V.
การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต							
1)การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ	3.89	0.54	5.00	2.40	-0.25	-0.38	13.91
2)การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น	3.98	0.58	5.00	1.60	-0.51	0.22	14.59
3)การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี	4.01	0.55	5.00	1.40	-0.67	0.70	13.82
4)การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง	4.01	0.61	5.00	1.80	-0.57	-0.17	15.28
คุณภาพนักเรียน							
1) คุณลักษณะด้านเก่ง	3.85	0.52	5.00	2.14	-0.31	-0.27	13.47
2) คุณลักษณะด้านดี	3.86	0.53	5.00	2.00	-0.46	0.05	13.75
3) คุณลักษณะด้านมีความสุข	4.02	0.51	5.00	2.33	-0.43	-0.26	12.67
ปัจจัยภายในตัวนักเรียน							
1) เจตคติต่อการเรียน	4.35	0.54	5.00	2.33	-0.92	0.51	12.44
2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.89	0.50	5.00	2.43	-0.19	-0.48	12.83
3) ความสนใจในการเรียน	3.71	0.58	5.00	1.71	-0.12	-0.27	15.57
ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน							
1) แรงสนับสนุนของครอบครัว	4.02	0.45	4.80	2.44	-0.19	-0.54	11.26
2) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว	4.00	0.45	5.00	2.20	-0.29	-0.25	11.28
3) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน	3.99	0.45	4.80	2.38	-0.28	-0.39	11.33
4) การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู	3.99	0.46	5.00	2.20	-0.20	-0.31	11.60

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข ส่วนที่สอง ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และส่วนสุดท้าย เป็นการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข

ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\overline{X}$ =3.97, S.D.=0.57) โดยการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ =4.01) รองลงมาได้แก่ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ($\overline{X}$ =3.98) และการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ ($\overline{X}$ = 3.89) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\overline{X}$ =3.91, S.D.=0.52) โดยคุณลักษณะด้านมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\overline{X}$ =4.02) รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะด้านดี ($\overline{X}$ =3.86) และ คุณลักษณะด้านเก่ง($\overline{X}$ =3.85) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข

ตัวแปร	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน			
1)การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ	3.89	0.54	ค่อนข้างสูง
2)การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น	3.98	0.58	ค่อนข้างสูง
3)การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี	4.01	0.55	ค่อนข้างสูง
4)การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง	4.01	0.61	ค่อนข้างสูง
รวม	3.97	0.57	ค่อนข้างสูง
คุณภาพนักเรียน			
1) คุณลักษณะด้านเก่ง	3.85	0.52	ค่อนข้างสูง
2) คุณลักษณะด้านดี	3.86	0.53	ค่อนข้างสูง
3) คุณลักษณะด้านมีความสุข	4.02	0.51	ค่อนข้างสูง
รวม	3.91	0.52	ค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทุกด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.89 ถึง 4.01) โดยการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการตามลำดับ โดยมีผลการวิเคราะห์ดังภาพที่ 4.1

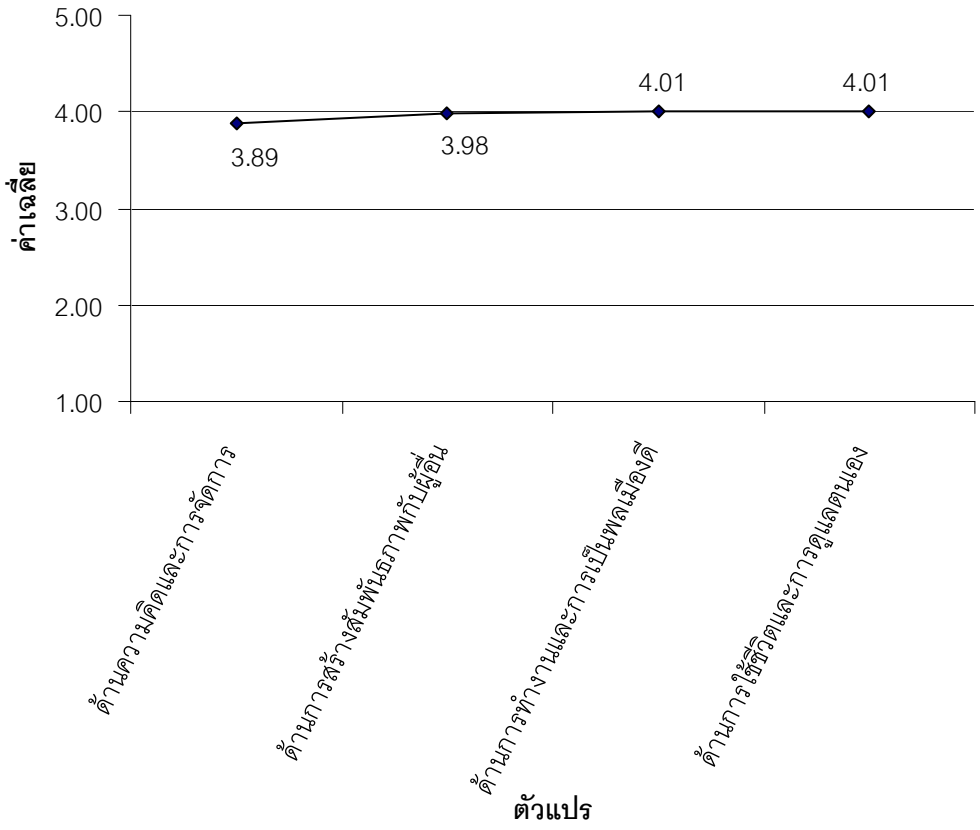

ภาพที่ 4.1 กราฟเส้นแสดงค่าเฉลี่ยระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพนักเรียนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.85 ถึง 4.02) โดยคุณลักษณะด้านมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะด้านดี และคุณลักษณะด้านเก่ง ตามลำดับ โดยมีผลการวิเคราะห์ดังภาพที่ 4.2

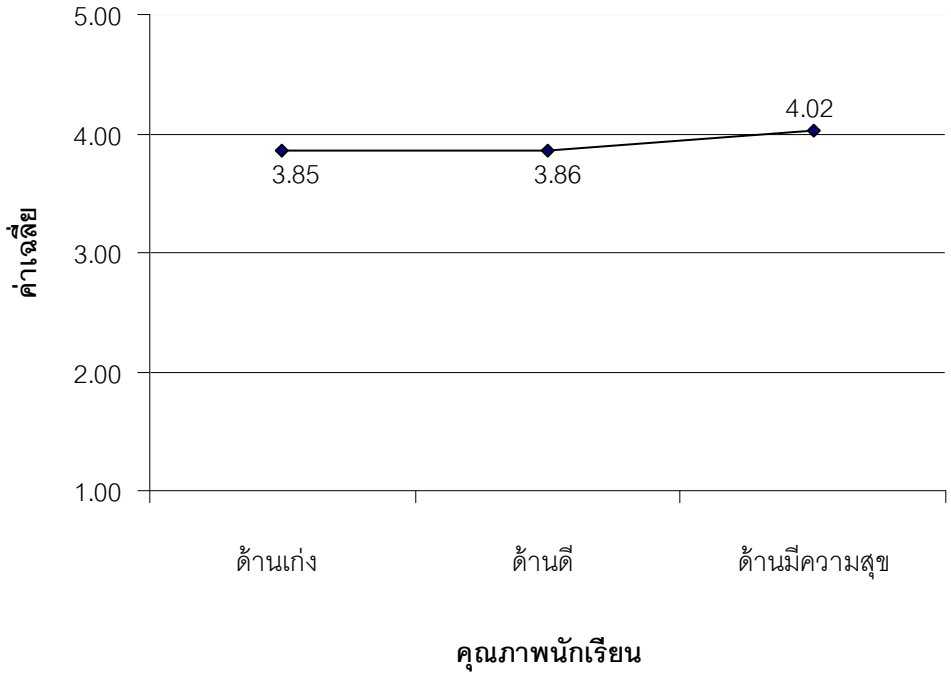

ภาพที่ 4.2 กราฟเส้นแสดงค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพนักเรียน

2.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 14 ตัวแปร โดยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ จำนวนทั้งสิ้น 91 คู่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 91 คู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่เป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) และมีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.272 ถึง 0.665 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในกลุ่มตัวแปรแฝงเดียวกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.ตัวแปรสังเกตได้ของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.478 ถึง 0.644 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($0.400<r<0.600$) จำนวน 4 คู่ และอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($0.600<r<0.800$) จำนวน 2 คู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรการพัฒนาด้าน

การทำงานและการเป็นพลเมืองดีกับตัวแปรการพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (r=0.644) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการกับตัวแปรการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง (r=0.478)

2.ตัวแปรสังเกตได้ของคุณภาพนักเรียน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.522 ถึง 0.634 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (0.400<r<0.600) จำนวน 2 คู่ และอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (0.600<r<0.800) จำนวน 1 คู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรคุณลักษณะด้านดีกับตัวแปรคุณลักษณะด้านเก่ง (r=0.634) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรคุณลักษณะด้านเก่งกับตัวแปรคุณลักษณะด้านมีความสุข (r=0.522)

3.ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.330 ถึง 0.551 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (0.200<r<0.400) จำนวน 1 คู่ และอยู่ในระดับปานกลาง (0.400<r<0.600) จำนวน 2 คู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรความสนใจในการเรียนกับตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (r=0.551) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรความสนใจในการเรียนกับตัวแปรเจตคติต่อการเรียน (r=0.330)

4.ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.590 ถึง 0.665 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (0.400<r<0.600) จำนวน 1 คู่ และอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (0.600<r<0.800) จำนวน 5 คู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัวกับตัวแปรแรงสนับสนุนของครอบครัว (r=0.665) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัวกับตัวแปรการอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู (r=0.590)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ในตัวแปรภายในแฝงกับกลุ่มตัวแปรภายนอกแฝง มีรายละเอียดดังนี้

1.ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตกับตัวแปรสังเกตได้ของคุณภาพนักเรียน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.399 ถึง 0.573 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (0.200<r<0.400) จำนวน 1 คู่ และอยู่ในระดับปานกลาง (0.400<r<0.600)จำนวน 11 คู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดีกับตัวแปรคุณลักษณะด้านเก่ง (r=0.573) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการกับตัวแปรคุณลักษณะด้านดี (r=0.399)

2.ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียนกับตัวแปรสังเกตได้ของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.272 ถึง 0.445 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (0.200<r<0.400) จำนวน 9 คู่ และอยู่ในระดับปานกลาง (0.400<r<0.600) จำนวน 3 คู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรเจตคติต่อการเรียนกับตัวแปรการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี (r=0.445) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรความสนใจในการเรียนกับตัวแปรการพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (r=0.272)

3.ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียนกับตัวแปรสังเกตได้ของคุณภาพนักเรียน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.398 ถึง 0.609 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (0.200<r<0.400) จำนวน 2 คู่ ระดับปานกลาง (0.400<r<0.600) จำนวน 6 คู่ และอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (0.600<r<0.800)จำนวน 1 คู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับตัวแปรคุณลักษณะด้านเก่ง (r=0.609) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด มี 2 คู่ คือ ตัวแปรเจตคติต่อการเรียนกับตัวแปรคุณลักษณะด้านดี (r=0.398) และตัวแปรความสนใจในการเรียนกับตัวแปรคุณลักษณะด้านมีความสุข (r=0.398)

4.ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนกับตัวแปรสังเกตได้ของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.307 ถึง 0.372 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (0.200<r<0.400) ทั้งหมดจำนวน 16 คู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อนกับตัวแปรการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี

(r=0.372) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัวกับตัวแปรการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ(r=0.307)

5.ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนกับตัวแปรสังเกตได้ของคุณภาพนักเรียน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.432 ถึง 0.480 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (0.400<r<0.600) ทั้งหมดจำนวน 12 คู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัวกับตัวแปรคุณลักษณะด้านดี (r=0.480) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อนกับตัวแปรคุณลักษณะด้านเก่ง (r=0.432)

6.ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายในตัวนักเรียนกับตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.334 ถึง 0.436 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (0.200<r<0.400) จำนวน 8 คู่ และอยู่ในระดับระดับปานกลาง (0.400<r<0.600) ทั้งหมดจำนวน 4 คู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรแรงสนับสนุนของครอบครัวกับตัวแปรเจตคติต่อการเรียน(r=0.436) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อนกับตัวแปรความสนใจในการเรียน (r=0.334)

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ในตัวแปรภายในแฝงเดียวกันและตัวแปรแฝงต่างกันมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมด โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) และมีระดับความสัมพันธ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง (0.400<r<0.600)

จากผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นค่าสถิติที่ทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์(identity matrix)หรือไม่ พบว่า มีค่าสถิติเท่ากับ 5178.233 ค่า p เท่ากับ 0.000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ ถ้าค่า KMO เข้าใกล้ 1 แสดงว่า ข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์มีความเหมาะสมที่จะ

นำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งพบว่ามีค่า KMO=0.937 จึงสรุปได้ว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลลิสเรลต่อไป รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย (n = 715)

	HEAD	HEART	HAND	HEALTH	INT	GOOD	HAP	APT	ACH	ATT	FSUP	FARE	FRRE	TEACH
HEAD	1.000													
HEART	0.619**	1.000												
HAND	0.566**	0.644**	1.000											
HEALTH	0.478**	0.562**	0.582**	1.000										
INT	0.504**	0.453**	0.573**	0.494**	1.000									
GOOD	0.399**	0.421**	0.498**	0.438**	0.634**	1.000								
HAP	0.449**	0.440**	0.480**	0.474**	0.522**	0.578**	1.000							
APT	0.385**	0.359**	0.445**	0.360**	0.461**	0.398**	0.435**	1.000						
ACH	0.386**	0.374**	0.439**	0.404**	0.609**	0.586**	0.492**	0.493**	1.000					
ATT	0.285**	0.272**	0.326**	0.288**	0.511**	0.549**	0.398**	0.330**	0.551**	1.000				
FSUP	0.314**	0.354**	0.355**	0.349**	0.464**	0.474**	0.446**	0.436**	0.434**	0.359**	1.000			
FARE	0.307**	0.337**	0.331**	0.342**	0.439**	0.480**	0.447**	0.377**	0.421**	0.389**	0.665**	1.000		
FRRE	0.359**	0.337**	0.372**	0.327**	0.432**	0.453**	0.439**	0.399**	0.377**	0.334**	0.613**	0.611**	1.000	
TEACH	0.366**	0.354**	0.362**	0.347**	0.452**	0.459**	0.445**	0.388**	0.422**	0.357**	0.603**	0.590**	0.603**	1.000
$\overline{X}$	3.888	3.985	4.014	4.012	3.849	3.855	4.020	4.350	3.892	3.707	4.025	4.002	3.986	3.990
SD	0.541	0.581	0.555	0.613	0.519	0.530	0.510	0.541	0.499	0.577	0.453	0.451	0.452	0.463

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.937 , Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square = 5178.233 , df = 91 , p = .000

*p < .05 **p < .01

2.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นผลจากการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนซึ่งเป็นโมเดลสมมติฐานทางทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามกรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยภายในตัวนักเรียน การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และคุณภาพนักเรียน ตัวแปรแฝงภายนอก 1 ตัวแปร คือ ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน โดยมีตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 14 ตัวแปร

การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนไค-สแควร์ ($\chi 2$) เท่ากับ 444.22 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 71 ที่ระดับความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.000 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.92 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.88 และค่าดัชนีกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.018 และค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.086

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน โดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งการปรับโมเดลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยพิจารณาจากดัชนีดัดแปรโมเดล (modification indices) และผลจากการปรับโมเดล ผู้วิจัยได้โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 4.5

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 4.5 พบว่า ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนไค-สแควร์ ($\chi 2$) เท่ากับ 75.63 ค่าองศาอิสระ เท่ากับ 59 ที่ระดับความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.071 นั่นคือ ค่าไค-สแควร์ ($\chi 2$) แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูล

เชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว(AGFI) เท่ากับ 0.97 และค่าดัชนีกำลังสองของส่วนที่เหลือ(RMR) เท่ากับ 0.0057

เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.46 ถึง 0.68 โดยตัวแปรที่มีความเที่ยงสูงสุด คือ ตัวแปรการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.68 รองลงมาคือ ตัวแปรคุณลักษณะด้านเก่ง มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.67 ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.66 ตัวแปรเจตคติต่อการเรียน มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.63 ตัวแปรแรงสนับสนุนของครอบครัว มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.63 ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.60 ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.60 ตัวแปรการอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.59 ตัวแปรคุณลักษณะด้านดี มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.59 ตัวแปรการพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.58 ตัวแปรคุณลักษณะด้านมีความสุข มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.57 ตัวแปรการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.52 ตัวแปรการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.48 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าความเที่ยงน้อยที่สุด คือ ตัวแปรความสนใจในการเรียน มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.46

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-SQUARE) ของสมการโครงสร้างตัวแปรภายในแฝง ปัจจัยภายในตัวนักเรียน พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.45 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนและตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียนได้ร้อยละ 45 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างตัวแปรภายในแฝงการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.45 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียนและตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตได้ร้อยละ 45 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างตัวแปรภายในแฝงคุณภาพนักเรียน พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.94 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลซึ่งประกอบด้วยตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนและตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคุณภาพนักเรียนได้ร้อยละ 94

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน พบว่า ตัวแปรคุณภาพนักเรียนได้รับอิทธิพลโดยตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากตัวแปรปัจจัย

ภายในตัวนักเรียน ตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.60, 0.40 และ0.15 ตามลำดับ แสดงว่า หากนักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความสนใจในการเรียนจะส่งผลให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพ และหากนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวทั้งเรื่องการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน และได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นอย่างดี ก็จะทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพ นอกจากนี้หากโรงเรียนหรือครูมีการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ ที่สำคัญ 4 ประการ คือ การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง ก็จะทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณภาพ

เมื่อพิจารณาตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต พบว่า ได้รับอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียนและตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.35 และ 0.33 ตามลำดับ แสดงว่า หากนักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความสนใจในการเรียน อีกทั้งหากนักเรียนได้รับความสนับสนุนจากครอบครัวทั้งเรื่องการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน และได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นอย่างดี ก็จะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนหรือครูตามหลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆทั้ง 4 ด้านมีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน พบว่า ได้รับอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน และตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.76 และ 0.06 ตามลำดับ แสดงว่า หากนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวทั้งเรื่องการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน และได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นอย่างดี จะทำให้นักเรียนเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น อีกทั้งหากโรงเรียนหรือครูมีการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ ที่สำคัญ 4 ประการ คือ การพัฒนา

ด้านความคิดและการจัดการ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง จะส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรคุณภาพนักเรียน พบว่า ได้รับอิทธิพลทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน และปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน โดยส่งผ่านตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.15 และ 0.72 ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.04

เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรคุณภาพนักเรียน พบว่า ได้รับอิทธิพลโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน และตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.75, 0.87 และ 0.44 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต พบว่า ได้รับอิทธิพลโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียนและตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.36 และ 0.61 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน พบว่า ได้รับอิทธิพลโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนและตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.79 และ 0.05 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.58 ถึง 0.92 โดยตัวแปรทุกคู่เป็นความสัมพันธ์แบบมีทิศทางเดียวกัน (ค่าความสัมพันธ์เป็นบวก) ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน และตัวแปรคุณภาพนักเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.92 แสดงว่า หากนักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และมีความสนใจในการเรียนจะส่งผลให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพสูง ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รองลงมาได้แก่ ตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และตัวแปรคุณภาพนักเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.81 แสดงว่า หากโรงเรียนหรือครูมีการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อ

ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ ที่สำคัญ 4 ประการ คือ การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง ก็จะทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณภาพสูงด้วย และเมื่อเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงคุณภาพนักเรียน กับตัวแปรแฝงทั้ง 3 ตัวแปร พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียนสูงที่สุด โดยมีค่าเท่ากับ 0.92 รองลงมาคือ ตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.81 และ 0.66 ตามลำดับ

จากผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตพบว่า ปัจจัยภายในตัวนักเรียน ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน และการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต เป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพนักเรียน กล่าวคือ หากนักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความสนใจในการเรียน อีกทั้งได้รับความสนับสนุนจากครอบครัวทั้งเรื่องการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน และได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นอย่างดี นอกจากนี้หากโรงเรียนหรือครูมีการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ ที่สำคัญ 4 ประการ คือ การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง ก็จะทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์แยกค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน

ตัวแปรผล	INF			TLSM			QULI		
ตัวแปรเหตุ	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
INF	-	-	-	0.36** (0.06)	0.01** (0.00)	0.35** (0.06)	0.75** (0.08)	0.15** (0.03)	0.60** (0.07)
TLSM	0.05** (0.00)	-	0.06** (0.00)	-	-	-	0.44** (0.05)	0.04** (0.05)	0.40** (0.05)
OUTF	0.79** (0.06)	0.03** (0.00)	0.76** (0.06)	0.61** (0.05)	0.28** (0.05)	0.33** (0.06)	0.87** (0.05)	0.72** (0.06)	0.15** (0.05)

χ^2 = 75.63, p = 0.0712, df = 59, GFI = 0.99, AGFI = 0.97, RMR = 0.0057

สัมประสิทธิ์การทำนาย	INF	TLSM	QULI
R^2	0.45	0.45	0.94

ตัวแปร	HEAD	HEART	HAND	HEALTH	INT	GOOD	HAP
ความเที่ยง	0.48	0.58	0.68	0.52	0.67	0.59	0.57
ตัวแปร	APT	ACH	ATT	FSUP	FARE	FRRE	TEACH
ความเที่ยง	0.63	0.66	0.46	0.63	0.60	0.60	0.59

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง

	INF	TLSM	QULI	OUTF
INF	1.00			
TLSM	0.63**	1.00		
QULI	0.92**	0.81**	1.00	
OUTF	0.66**	0.58**	0.73**	1.00

*p < .05 **p < .01

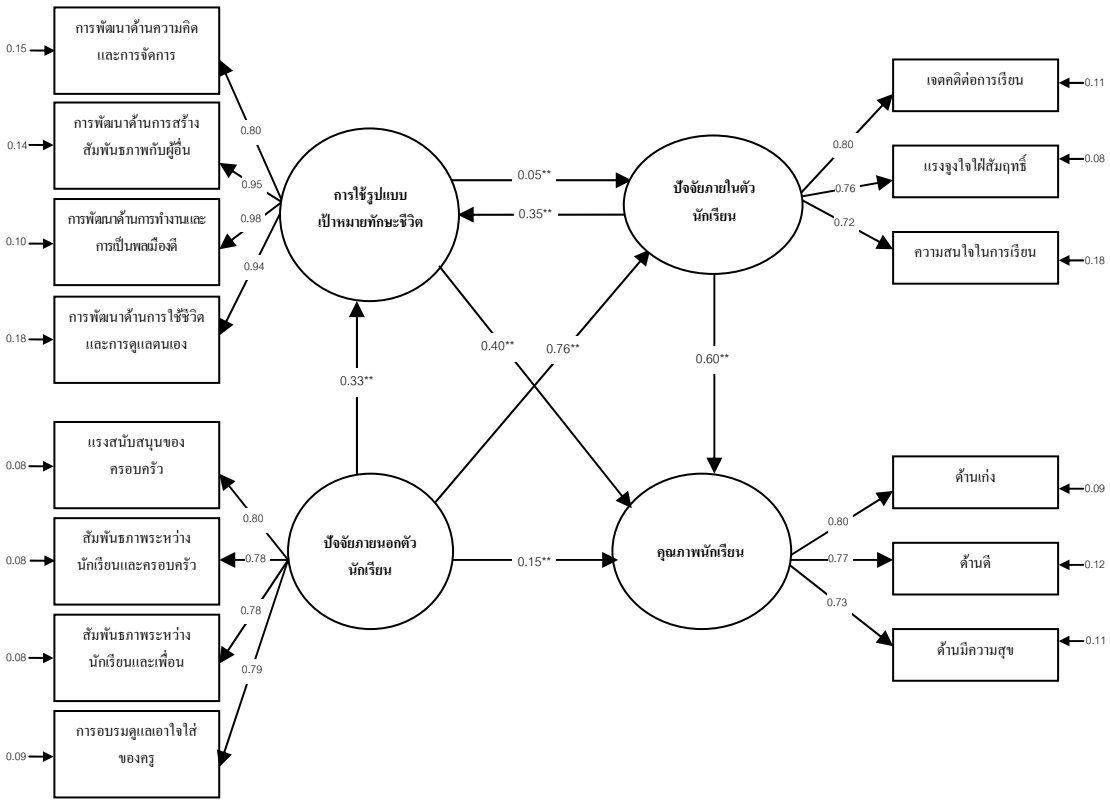

Chi-Square=75.63, df=59, p=0.07119, RMSEA=0.020

ภาพที่ 4.3 โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข 3) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน และ 4) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ จำนวน 720 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสามขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกและขั้นตอนที่สองเป็นการสุ่มจังหวัดและโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ส่วนขั้นตอนที่สามเป็นการสุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ดังนั้น จะได้ตัวอย่างรวมทั้งหมด 720 คน แต่ได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 715 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.31 ของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน 715 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ 14 ตัวแปร ซึ่งแบ่งได้เป็นตัวแปรแฝงภายใน มี 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ปัจจัยภายในตัวนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน

2) การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง 3) คุณภาพนักเรียน วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ได้แก่ คุณลักษณะด้านเก่ง คุณลักษณะด้านดี และคุณลักษณะด้านมีความสุข ตัวแปรแฝงภายนอก มี 1 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ได้แก่ แรงสนับสนุนของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และการอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะทั่วไปของนักเรียน และตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต คุณภาพนักเรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตและคุณภาพนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย ประกอบด้วย การวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

1.ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด และมีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.01-3.50 มากที่สุด

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพนักเรียนโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล พบว่า 1) ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 2) ระดับของคุณภาพนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 3) ปัจจัยภายในตัวนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 4) ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ แรงสนับสนุนของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และการอบรมดูแลเอาใจใส่ของครูอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และตัวแปรทุกตัวมีลักษณะการกระจายและการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย(มีค่าความเบ้เป็นลบ) และใกล้เคียงโค้งปกติ (ค่าความโด่งใกล้เคียง 0)

2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข

ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข พบว่า ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทุกด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยการพัฒนา

ด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ ตามลำดับ ส่วนระดับคุณภาพนักเรียนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยคุณลักษณะด้านมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะด้านดี และคุณลักษณะด้านเก่ง ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตั้งแต่ 0.272 ถึง 0.665 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัวกับตัวแปรแรงสนับสนุนของครอบครัว ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรความสนใจในการเรียนกับตัวแปรการพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

2.3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อคุณภาพนักเรียน คือ ปัจจัยภายในตัวนักเรียน รองลงมา คือ การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อคุณภาพนักเรียน คือ ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนโดยส่งผ่านตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียนโดยส่งผ่านตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน ตามลำดับ

ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อคุณภาพนักเรียน คือ ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน และตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต คือ

ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน และตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อปัจจัยภายในตัวนักเรียน คือ ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

1.ผลการวิจัย พบว่า ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทุกด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ ตามลำดับ ทั้งนี้การที่ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และสามารถทำกิจกรรมเพื่อชุมชนได้ จึงได้มีการจัดกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะดังกล่าวมาข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ได้มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมกลุ่มทำงาน การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักแบ่งปัน มีความเห็นอกเห็นใจ และมีความห่วงใยเพื่อนอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของบัทตัน (Bulton, 1974) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานเป็นกลุ่มมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมมนุษย์ให้เติบโตและพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะทักษะทางสังคม และด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น ซึ่งการเรียนรู้โดยวิธีการกลุ่มจะช่วยฝึกทักษะที่จำเป็นหลายๆด้าน ด้านหนึ่งที่สำคัญก็คือทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่ช่วยให้อยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น รับผิดชอบในงานที่ตนได้รับมอบหมาย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่มมากกว่าส่วนตน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ประนอม เดชชัย (2531 อ้างถึงใน วีระศักดิ์ พงษ์เจริญ, 2546) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะช่วยฝึกประสบการณ์ต่างๆของผู้เรียนให้พัฒนายิ่งขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับมติกลุ่ม ฝึกให้ผู้เรียนรับผิดชอบในงานที่ตนได้รับมอบหมาย ฝึกให้ผู้เรียนทำงานเพื่อส่วนรวม เป็นต้น จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญต่อนักเรียนมาก จึงทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญและทำให้มีระดับการ

ใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับสูง

ส่วนระดับของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันโรงเรียนได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน โดยได้มีการจัดกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีวิธีการจัดการกับความเครียดได้อย่างเหมาะสม รู้จักดูแลและรักษาสุขภาพของตนเอง และเห็นคุณค่าของตนเอง เห็นได้จากการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสุขภาพนักเรียนของโรงเรียนโดยทั่วไป ได้แก่ กิจกรรมกีฬาสีภายในโรงเรียน กิจกรรมกีฬาภายในกลุ่มโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2545) ที่กล่าวไว้ว่า โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเป็นโรงเรียนที่มีความร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการมีสุขภาพดีของทุกคนในโรงเรียน โดยสอดคล้องกับรายงานการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดิ์ผดุงวิทยา” ของ อำพันธ์ วัดกิ่ง (2550) ที่จัดโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า สภาวะแวดล้อมของโรงเรียนที่มีผลต่อการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

2.ระดับคุณภาพนักเรียนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยคุณลักษณะด้านมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะด้านดี และคุณลักษณะด้านเก่ง ตามลำดับ การที่ระดับของคุณภาพนักเรียนด้านมีความสุขมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความสุขและมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศภายในโรงเรียน บรรยากาศภายในห้องเรียน ความสัมพันธ์กับครู และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ซึ่งเมื่อนักเรียนมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนก็จะทำให้นักเรียนมีความสุขในการมาเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรัตน์ กัจฉมาภรณ์และคณะ (2549) ที่ศึกษาระดับความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2549 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสุขของนักเรียนอยู่ในระดับสูง โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความสุข ได้แก่ รายรับของนักเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา และการเข้ากับเพื่อนในชั้นเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mangeloja and Hirvonen (2007) ที่ศึกษาสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสุขของนักเรียน และพบว่า ความสุขของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับ ความพึงพอใจต่อสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ภายในโรงเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ (2541) ที่ศึกษาปัจจัยที่

มีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขของนักเรียน ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าแห่งตน ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านกายภาพ และความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านสังคม

3.คุณภาพนักเรียนทั้งด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากปัจจัยภายในตัวนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักเรียนมีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย เอาใจใส่และตั้งใจเรียนในขณะที่ครูกำลังสอน มีการซักถามครูเมื่อเกิดความไม่เข้าใจ มีการค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่เรียน และมีการตรวจทานงานหรือการบ้านที่ได้รับมอบหมายหลังจากทำเสร็จ รวมไปถึงมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน เห็นคุณค่าของการเรียน รวมทั้งเห็นประโยชน์ของการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข จากผลการวิจัยในส่วนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Schieffele and Csikszentmihalyi (1995 อ้างถึงในวราภรณ์ วิหคโต, 2536) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลมาจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคล เจตคติที่อยู่ภายในตัวบุคคลนั้น นอกจากนี้การที่นักเรียนจะเป็นผู้ที่มีคุณภาพทั้ง 3 ด้าน คือ เก่ง ดี และมีความสุขนั้น เป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความสนใจของนักเรียน พฤติกรรมการเรียน สภาพการเรียน ความรู้สึกที่มีต่อโรงเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความเอาใจใส่ของครู (รัตนา เมืองขวา, 2536; วราภรณ์ วิหคโต, 2536; จิราภรณ์ กุณสิทธิ์, 2541) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสุบิน ยุระรัช (2547) ที่กล่าวว่า คุณภาพทั้ง 3 ด้านของนักเรียน คือ เก่ง ดี และมีความสุขนั้น เป็นผลมาจากพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ดังนั้น หากนักเรียนเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการที่จะทำสิ่งต่างๆให้สำเร็จ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนหรือกิจกรรมที่ทำ และมีความสนใจเอาใจใส่ต่อสิ่งที่เรียนและกิจกรรมที่ทำแล้วจะทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณภาพ

4.คุณภาพนักเรียนทั้งด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขได้รับอิทธิพลจากการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต แสดงว่า หากโรงเรียนหรือครูมีการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนานักเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ 1)การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ 2)การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น 3)การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และ 4)การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งจากผลการวิจัยในส่วนนี้จะเห็นได้ว่า คุณภาพนักเรียนส่วนหนึ่งมีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกิจกรรมของโรงเรียนหรือครู สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ วาทหงษ์ (2550) ที่ศึกษาการจัดองค์ประกอบที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า บุคลากร รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนและครูมีผลต่อคุณภาพของนักเรียน นอกจากนี้จากการศึกษาของซูไฮลา จิตรบรรทัด (2549) ยังพบว่า การนิเทศการสอนของผู้บริหารและพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูมีผลต่อคุณภาพนักเรียน ดังนั้น คุณภาพของนักเรียนจึงมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนหรือครู

5.คุณภาพนักเรียนทั้งด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขได้รับอิทธิพลโดยรวมสูงสุดและได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน แสดงว่า หากนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวทั้งเรื่องการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน และได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นอย่างดี ก็จะทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพ จะเห็นได้ว่าปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน อันได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ครู โรงเรียนและสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียนมีส่วนสำคัญที่ทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพ ซึ่งจากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Adalbjarnardottri และ Selman (1997) ที่กล่าวว่า ครอบครัว และครูมีส่วนช่วยในการปลูกฝังค่านิยม พฤติกรรมต่างๆให้กับเด็ก การที่เด็กจะเติบโตเป็นคนดีหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับครอบครัวและครูเป็นสำคัญ นอกจากนี้สิ่งที่สัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียนด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขยังมี จตุพร ศิลาเดช (2543)ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน และสิ่งแวดล้อมทางสังคม คือ การอบรมลี้ยงดู และ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของเด็ก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ว่องวานิชและนงลักษณ์ วิรัชชัย (2543) ที่ทำการศึกษาปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวม โดยใช้วิธีเชิงสำรวจ พบว่า การได้รับการเอาใจใส่จากครู การได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว การได้รับการอบรมความเป็นคนดีของพ่อแม่ และการมีเพื่อนดีจะส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม

6.ปัจจัยภายในตัวนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน แสดงว่า หากนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวทั้งเรื่องการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน และได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นอย่างดี จะทำให้นักเรียนเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shobha (1991) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแรงจูงใจในการเรียน และบรรยากาศทางสังคมในห้องเรียนจำนวน 9 ด้าน โดยการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวน 200 คน จากโรงเรียนในเขตกุรัตซีตรา ฮาร์ยานา ประเทศอินเดีย โดยใช้

แบบวัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน (CES) และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการศึกษาปรากฏว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจในการเรียน และบรรยากาศทางสังคมของห้องเรียน รวมทั้งความสัมพันธ์กับครูและเพื่อน อีกทั้งประกายทิพย์ พิชัย (2539) ที่ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง จำนวน 1009 คน พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาติมา วงศ์ถามาตย์ (2537) ที่ศึกษาผลของพฤติกรรมทางบวกของครูต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสร้างคอมวิทยา จังหวัดอุดรธานี ซึ่งพฤติกรรมทางบวกของครูที่แสดงต่อนักเรียน ได้แก่ การชมเชย การมองและฟังนักเรียนเมื่อตอบคำถาม การพูดคุยกับนักเรียน การยิ้มและหัวเราะกับนักเรียน การแตะตัวแตะไหล่นักเรียนเมื่ออยู่ในชั้น หรือการโอบไหล่นักเรียนเมื่ออยู่ในชั้นเรียน โดยเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ครูแสดงพฤติกรรมทางบวกในขณะสอนกับนักเรียนที่ครูไม่ได้แสดงพฤติกรรมทางบวกขณะสอน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม

7.ปัจจัยภายในตัวนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต แสดงว่า หากโรงเรียนหรือครูมีการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ ที่สำคัญ 4 ประการ คือ การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง จะส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตของมหาวิทยาลัยไอโอวา ประเทศสหรัฐอเมริกา (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก และคณะ, 2550) ที่นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนโดยใช้หลักการสำคัญ 4 ประการเพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาด้านการคิด การใส่ใจเอาใจใส่ในกิจกรรมที่ตนเองทำ และการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนและการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้เป็นคนที่มีคุณภาพต่อไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ McCleanland (1961) ที่กล่าวไว้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการพัฒนาการถูกฝึกฝน หรือผ่านการอบรม ซึ่งถ้าหากผู้เรียนรู้ได้ผ่านการฝึกอบรม การพัฒนาแล้วก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำสิ่งต่างๆมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.จากผลการวิจัยที่พบว่าคุณภาพนักเรียนทั้ง 3 ด้านได้รับอิทธิพลจากการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงควรมีการนำหลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ ทั้ง 4 ประการของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตไปเป็นแนวทางในการวางนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน และควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายทักษะชีวิต 4 ด้าน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น

2.ครูผู้สอนในกลุ่มสาระเรียนรู้ต่างๆควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ ทั้ง 4 ประการของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น

3.พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรให้ความสนใจ อบรมเอาใจใส่ และดูแลนักเรียนในทุกๆเรื่อง รวมทั้งควรให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่างๆ และการเรียนของนักเรียนอย่างเต็มที่ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณอาจยังไม่ได้สารสนเทศที่เป็นรายละเอียดของแต่ละโรงเรียน ดังนั้น ครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (mix method) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับการนำหลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ ทั้ง 4 ประการของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตไปใช้ของแต่ละโรงเรียน

2.การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ ในระดับบุคคลและระดับห้องเรียน โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล HLM (Hierarchical Linear Model)

3.ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการเพิ่มเติมในประเด็นของปัจจัยอื่นๆที่อาจส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาควบคู่กับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กันยา สุวรรณแสง. (2540). *จิตวิทยาทั่วไป.* กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น (1977) จำกัด.

กิติมา สุรสนธิ. (ม.ป.ป). *ความรู้ทางการสื่อสาร.* กรุงเทพมหานคร: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). *การคิดเชิงวิพากษ์.* กรุงเทพมหานคร: ซัคเซสมีเดีย.

กรวิกา สวนบุรี. (2546). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.* กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. (2549). *แผนพัฒนาเศษรฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10(พ.ศ.2550-2554).* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139 [20 กรกฎาคม 2551].

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.* กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

จตุพร ศิลาเดช. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จรัญ ศรีบัวนำ. (2550). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรูญ ทองถาวร. (2536). *มนุษยสัมพันธ์.* กรุงเทพมหสนคร: ทิพย์วิสุทธิ์.

จิราภรณ์ กุณสิทธิ์. (2541). *การทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้วยตัวแปรด้านการกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉัตรชัย กิตติรุ่งสุวรรณ. (2548). *ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี.*วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ซูไฮลา จิตรบรรทัด. (2549). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ญาติมา วงศ์ถามาตย์. (2537). *ผลของพฤติกรรมทางบวกของครูต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสร้างคอมวิทยา จังหวัดอุดรธานี.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ. (2541).*ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทิพย์วัลย์ สีจันทร์ และคณะ. (2546). *การคิดและตัดสินใจ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

เทพ สงวนกิตติพันธ์. (2545). *ทักษะชีวิต (Life skills): เพื่อความสุขและความสำเร็จของชีวิต.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทองคูณ หงส์พันธุ์. (2543). *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการทักษะชีวิต "กระบวนการเรียนรู้กับพัฒนาทักษะชีวิต*. (ม.ป.ท.)

เทอดศักดิ์ เดชคง. (2545). *ความฉลาดทางอารมณ์.* พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

นลินี ธรรมอำนวยสุข. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นริศรา อุปกูล. (2538*). องค์ประกอบเชิงสาเหตุด้านตัวนักเรียน แบบการคิด คุณภาพการสอนที่มีผลต่อความมั่นใจในการตอบแบบสอบแบบเลือกตอบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2539). *การลดความเครียดและการส่งเสริมสุขภาพจิต.* กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย.* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิภา นิธยายน. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยา 211.* กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประเมศว์ วัฒนโอภาส และคณะ. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสุกรี.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

ประสงค์ สังขะไชย. (2546). *การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โคราชพริ้นติ้ง.

ประเสริฐ ตันสกุล และคณะ. (2538). *ยุทธศาสตร์ทักษะชีวิตเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพเยาวชน.* กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.)

ปรางทิพย์ อุจะรัตน์. (2541). *การบริหารทางการพยาบาล.* กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.

พระเทพวิสุทธิเมธี. (ม.ป.ป.). *หน้าที่ของคน (ฉบับสมบูรณ์).* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.

พระมหาเสรี ยีพระบาง. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิชิต ธรรมรักษ์. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาในกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรตฤน เพชรวิวรรธน์. (2545). *การศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญภัคร พื้นผา. (2547). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มานะ สินธุวงศานนท์. (2550). ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์* 18 (กุมภาพันธ์): 115-128.

มาริสา รัฐปัตย์. (2532). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2538). *กระบวนการเรียนการสอนเพื่อการสร้างและเปลี่ยนแปลงเจตคติ.* นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

รัตนา เมืองขวา. (2536). *องค์ประกอบบางตัวที่ไม่ใช่องค์ประกอบทางสติปัญญาที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา,สำนักงาน. (2548). *ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.*กรุงเทพมหานคร.(ม.ป.ท.)

ลักษณา สตะเวทิน. (2540). *หลักการประชาสัมพันธ์.* กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟ้าพริ้นติ้ง.

เลขาธิการสภาการศึกษา,สำนัก. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ.* กรุงเทพมหานคร: สหายบล็อกและการพิมพ์

วราภรณ์ วิหคโต. (2536). *การวิเคราะห์ซ้ำตัวแปรพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: การเปรียบเทียบระหว่างเทคนิคโอแอลเอสเซพเพอร์เรทอิเควชั่น กับเทคนิคเอชแอลเอ็ม.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสารเพื่อนวิทยากร. (2549). *4-H Life Skills (Targeting Life Skills Model) ทางเลือกใหม่สำหรับงานป้องกันยาเสพติด.* [ออนไลน์].แหล่งที่มา: http://nctc.oncb.go.th[12 มิถุนายน 2550].

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *พลังการเรียนรู้ : ในกระบวนทัศน์ใหม่.*พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : เอสอาร์พริ้นติ้ง.

วิฑูรย์ ตันศิริคงคล. (2542). *AHP กระบวนการตัดสินใจที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก.* กรุงเทพมหานคร: กราฟฟิค แอนด์ ปริ้นติ้ง.

วีระศักดิ์ พงษ์เจริญ. (2546). *ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4.*วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วุฒิชัย จำนง. (2523). *พฤติกรรมการตัดสินใจ.* กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

วรรัตน์ กัจฉมาภรณ์และคณะ. (2549). *ระดับความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2532). มิติใหม่ของการวิจัยทางการศึกษา.*วิธีวิทยาการวิจัย ปีที่ 4*(มกราคม - เมษายน): 1-8.

_____. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน*. พิมพ์ครั้งที่ 3 (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ,กระทรวง. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____.(2543). *แนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นปีที่ 10-12)*.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____.กรมวิชาการ. (2541). *การวิจัยและพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____.กองวิจัยทางการศึกษา. (2544). *การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สกล วรเจริญศรี. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดลชุดฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สาธารณสุข,กระทรวง.กรมสุขภาพจิต. (2543). *คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพย์ติดในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

_____ .กรมอนามัย. (2539). *การสอนทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ท.)

_____. กรมอนามัย. (2545). *โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://hps.anamai.moph.go.th/idea.htm [11 เมษายน 2552].

_____ .กองสุขศึกษา. (2549). *ทักษะชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.

_____ . (2541). *คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์*. กรุงเทพมหานคร: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

_____ . (2539). *การสอนทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันเอดส์.* (ม.ป.ท.)

ส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก และคณะ, สำนัก. (2550). *การสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพเด็กด้านทักษะชีวิตนอกระบบโรงเรียน.* กรุงเทพมหานคร.(ม.ป.ท.)

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์. (2544). *เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์.* กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สยุมพร เค-ไพบูลย์. (2544). *ทำอย่างไรเด็กจึงจะภูมิใจในตนเองและมีความสุข.* กรุงเทพมหานคร: ไทยเจริญการพิมพ์.

สุชา จันทน์เอม. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป.* พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุชาต ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548*). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : หลักการ วิธีการและการประยุกต์.*พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สามลดา.

สุนันทา ประไพตระกูล. (2535). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรคัดสรรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร.*วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุบิน ยุระรัช. (2547). *การสร้างโมเดลสามระดับของข้อมูลตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครโดยใช้โปรแกรมเอ็มแอลวิน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาพ วาทหงส์. (2550). *การจัดองค์ประกอบที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1.*วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2542). *การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์.*พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุมาลี วงษ์สุวรรณ. (2546). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกุหลายวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร.*วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสานส์พิทยา กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุวิมล ว่องวาณิชและนงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). *ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม ระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย; การศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ*. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลี สิทธิกุลธร. (2543). *การศึกษาการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร:กาวิเคราะห์โมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงเชิงแบบพหุระดับ.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุศักดิ์ จินดา. (2548). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจรอยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อภิญญา มานะโจจน์. (2539). *การศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรรัตน์ โพธิตาปะนะ. (2543). *อิทธิพลของวัฒนธรรมโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร: การวิเคราะห์พหุระดับ.*วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุษา คงทอง. (2538). *ผลของสำนึกทางด้านจำนวน และตัวแปรคัดสรรที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำพันธ์ วัดกิ่ง. (2550). *รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนสีคิ้ว "สวัสดิ์ผดุงวิทยา" ปีการศึกษา 2550.* เอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เขต 4.

ภาษาอังกฤษ

Adalbjarnardottri, S. and Selman, R. (1997). I fell I have received a new vision : An Anaiysis of teacher's professional development as they work with students on interpersonal issues. *Teaching and teacher education* (April) : 409-428.

Baker, D.Z. (2006). *4-H Volunteer Leaders' Series: Life Skills Through 4-H*. University of Arkansas.[online], Available from: http://www.uaex.edu.[2008,May 21]

Bandura, A. (1997). Social Learning Theory. *Engle woods Cliffs*, N.J.:Prentice -Hall.

Boyd, B. L., Herring, D. R., and Briers, G. E. (1992). Developing life skills in youth. *Journal of Extension* [online], Available from: http://www.joe.org/joe/ 1992winter/a4.html [2008,June 18]

Bulton. (1974). *Development Group Work with Adolescents*.London: University of London press.

Carter, D.N. (2006). *Factor related to the developmental experiences of youth serving as Louisiana 4-H Camp Counselors*. A Dissertation of the requirement for the degree of Doctor of Philosophy, Louisiana State University.

Forsythe, K., Matysik, R., and Nelson, K. (2004). *Impact of the 4-H camp counselor experience.* Madison, WI: University of Wisconsin Extension.[online]. Available from: http:// 4h.uwex.edu/department/publications/index.cfm [2008, June 23]

Gagne. (1965). *ทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้นของกาเย่.* [online]. Available from: http://learners.in.th/blog/panitee/85784 [2008,August 10]

Garst, B. A., and Bruce, F. A. (2003). Identifying 4-H camp outcomes using a standard evaluationprocess across multiple 4-H educational centers. *Journal of Extension* [online]. Available from: http://www.joe.org/joe/2003june/rb2.shtml [2008, July 19]

Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence : Why it can matter more than IQ*.New York: Bantam.

Guilford, J.P. (1967). *The Nature of Intelligence*. New York: McGraw – Hill Book Company.

Hendrick, P. A. (1996). *Developing Youth Curriculum Using the TargetingLife Skills Model.* Iowa: Iowa State University. [online]. Available from: http://www.extension.iastate.eud/4H/lifeskills/homepage.html [2008, August 4]

Livingston, D. R. and Livingston, S. (2003). *Unbriding the Rhetoric about Student Achievement and Teacher Quality in Geogia*. [online]. Available from: www.http//ericfac.Piccard.Csc [2008,Auguest 23]

Mangeloja, E. and Hirvonen, T. (2007).*What Makes University Students Happy?.* International Review of Economic Education Economics Network.University of Jyvaskyla, Finland.

McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society*. New York: Van Nostrand Company,Inc..

National Research Council and Institute of Medicine. (2002). *Community Programs to Promote Youth Development*. Washington, DC: National Academy Press. Committee on Community-Level Programs for Youth. Board on Children, Youth, and Families.

Search Institute. (1997). *40 Developmental Assets*. [online]. Available from: http://www.search-institute.org/assets/forty.html [2008, June 14]

Shobha, S. (1991). A Study of Academic Achievement in Relation to Academi Motivation and Classroom Social Climate. *Journal of Psychological Researches*. (Vol. 36, No 2).

Wessel, T., & Wessel, M. (1982). *4-H: An American Idea 1900-1980. A History of 4-H.*Chevy Chase, MD: National 4-H Council.

World Health Organization. (1994). *Life Skills Education for Children and Adolescent in Schools.* Geneva: World Health Organization.

_____ . (1997). *Life Skills Education in Schools.* Geneva: World Health Organization

Yee, A. H. (1971). *Social Interaction in Education Settings*. New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice Hall, Inc..

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐภรณ์ หลาวทอง
   อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร.วีรพล แสงปัญญา
   อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร.พรทิพย์ อินทิวโรทัย
   อาจารย์ประจำภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น.ท.หญิง ดร.งามลมัย ผิวเหลือง
   อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. อาจารย์ ดร.ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน
   อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป จินงี่
   อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี
   อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับนักเรียน

ตอนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ❑ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

1. เพศ ❑ (1) ชาย ❑ (2) หญิง

2. ระดับชั้น ❑ (1) ม.4 ❑ (2) ม.5 ❑ (3) ม.6

3. คะแนนเฉลี่ยสะสม
❑(1) ต่ำกว่า 1.50 ❑(2) 1.51-2.00
❑(3) 2.01-2.50 ❑(4) 2.51-3.00
❑(5) 3.01-3.50 ❑(6) 3.51-4.00

4. ภูมิภาค
❑(1) เหนือ ❑(2) กลาง
❑(3) ตะวันออก ❑(4) ตะวันออกเฉียงเหนือ
❑(5) ใต้ ❑(6) กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

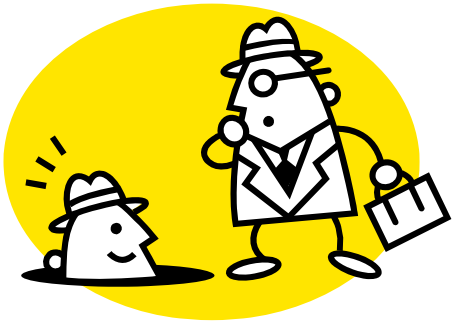

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	โรงเรียน/ครูมีการสอนให้ท่านสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างเหมาะสม					
2.	โรงเรียน/ครูได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ท่านแสดงออกทางความคิดที่แปลกใหม่และสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมวาดภาพ การทดลองทางวิทยาศาสตร์					
3.	โรงเรียน/ครูมีการแนะแนวทางเกี่ยวกับวิธีการคิดวางแผนการเรียนให้กับท่าน					
4.	โรงเรียน/ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกเนื้อหาให้ท่านรู้จักประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
5.	โรงเรียน/ครูมีการสอนให้ท่านกำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเอง					
6.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาในการสื่อสารให้กับท่าน เช่น การประกวดการกล่าวสุนทรพจน์ การประกวดร้องเพลง เป็นต้น					
7.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้ท่านร่วมมือกันทำงานนอกชั้นเรียน เช่น กิจกรรมของชมรมต่างๆ กิจกรรมโครงการต่างๆ เป็นต้น					
8.	โรงเรียน/ครูมีส่วนช่วยในการปลูกฝังนิสัยการประนีประนอมเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างท่านกับเพื่อน เช่น มีฝ่ายแนะแนวโรงเรียนเพื่อแนะแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ					
9.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มเพื่อให้ท่านได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน					
10.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมต่างๆเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้ท่านยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างระหว่างท่านและเพื่อน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
11.	โรงเรียน/ครูมีการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ท่านเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น					
12.	โรงเรียน/ครูมีการจัดการเรียนการสอนนักเรียนแบบกลุ่มเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เช่น การมอบหมายให้ทำรายงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น					
13.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมอบรมให้ท่านเป็นคนไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน					
14.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมชมรมหรือชุมนุมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ท่านสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
15.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้ท่านเข้าร่วม เช่น การทำความสะอาดชุมชน การป้องกันยุงลาย การพัฒนาบริเวณวัด การปลูกต้นไม้ เป็นต้น					
16.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมชมรมต่างๆ เพื่อผ่อนคลายความเครียดของท่าน เช่น ชมรมหมากรุก ชมรมดนตรีสากล ชมรมดนตรีไทย เป็นต้น					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
17.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายความเครียดของท่าน เช่น กิจกรรมประกวดร้องเพลง กิจกรรมวาดภาพทางศิลปะ เป็นต้น					
18.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนาสุขภาพของท่านให้แข็งแรง เช่น กีฬาสีโรงเรียน การแข่งขันกีฬาระหว่างชั้น เป็นต้น					
19.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพให้แก่ท่านเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักดูแลรักษาสุขภาพตนเอง เช่น การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และโรคภัยไข้เจ็บ					
20.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมแสดงความชื่นชมยินดีแก่ท่านเมื่อทำดีหรือสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน เพื่อให้ท่านภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง เช่น มอบประกาศนียบัตรนักเรียนดีเด่น มอบรางวัลลูกกตัญญู เป็นต้น					
21.	ท่านสามารถอธิบายสิ่งที่เรียนรู้ให้ผู้อื่นฟังได้อย่างชัดเจน					
22.	ท่านสามารถสรุปใจความสำคัญของบทเรียนได้					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
23.	ท่านมีความคิดที่แปลกใหม่และต่างจากเพื่อนร่วมชั้นเสมอ					
24.	ท่านมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆนอกชั้นเรียน เช่น อินเตอร์เน็ต ห้องสมุด เป็นต้น					
25.	ท่านมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนทุกครั้ง					
26.	ท่านสามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มที่ทำงานร่วมกันได้แม้จะแตกต่างจากความคิดเห็นของท่าน					
27.	ท่านมีการหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ					
28.	ท่านแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
29.	ท่านส่งงานที่ได้รับมอบหมายทันตามกำหนดทุกครั้ง					
30.	ท่านไม่เคยลอกข้อสอบของเพื่อน					
31.	ท่านช่วยทำงานแบ่งเบาภาระพ่อแม่ เช่น ช่วยกวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างจาน ซักเสื้อผ้า เป็นต้น					
32.	เมื่อเพื่อนไม่เข้าใจในบทเรียน นักเรียนช่วยอธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟัง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
33.	เมื่อพบเห็นห้องเรียนที่เปิดไฟ/พัดลมทิ้งไว้ ท่านจะเข้าไปปิดทันที					
34.	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนทุกครั้งที่มีโอกาส					
35.	ท่านออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ					
36.	ท่านมีความสุขเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ					
37.	ท่านไม่เสพสิ่งเสพติด เช่น สูบบุหรี่ หรือ ดื่มสุรา					
38.	ท่านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น					
39.	ท่านมีความสนใจกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น กิจกรรมวาดภาพ การประกวดร้องเพลง กิจกรรมกีฬา เป็นต้น					
40.	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น กิจกรรมวาดภาพ การประกวดร้องเพลง กิจกรรมกีฬา เป็นต้น					
41.	ท่านพยายามที่จะทำตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนเพื่อที่จะเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน					

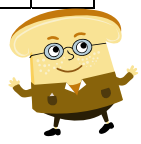

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
52.	ท่านค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆนอกชั้นเรียน เช่น ห้องสมุด อินเตอร์เนต					
53.	ท่านตรวจทานงานที่ได้รับมอบหมายหลังทำเสร็จเสมอ					
54.	เมื่อได้รับมอบหมายงาน ท่านตั้งใจทำจนเสร็จก่อนที่จะไปทำอย่างอื่น					
55.	การเรียนจะทำให้ท่านมีอนาคตที่ดี					
56.	ความชอบในวิชาที่เรียนจะทำให้ท่านตั้งใจเรียนและมีความสุขในการเรียนวิชานั้นๆ					
57.	การเรียนต่อในระดับสูงเป็นการเชิดหน้าชูตาแก่วงศ์ตระกูลของท่าน					
58.	การประสบความสำเร็จในการเรียนจะทำให้ครอบครัวของท่านเกิดความภาคภูมิใจ					
59.	การเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันของท่านได้					
60.	การเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความสำคัญเท่าเทียมกัน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
61.	เมื่อต้องไปทัศนศึกษาหรือเรียนรู้นอกโรงเรียน พ่อแม่หรือผู้ปกครองยินดีออกค่าใช้จ่ายให้กับท่าน					
62.	เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมกีฬา พ่อแม่หรือผู้ปกครองสนับสนุนให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา					
63.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองจัดหาหนังสือนอกเหนือจากหนังสือเรียนมาให้ท่านอ่านเพิ่มเติม					
64.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการมาประชุมผู้ปกครองนักเรียน					
65.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้การสนับสนุนการเข้าร่วมชมรมหรือชุมนุมต่างๆของท่าน					
66.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองรับรู้ปัญหาทุกอย่างของท่าน					
67.	ท่านสามารถพูดคุยกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวได้ทุกเรื่อง					
68.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดให้กำลังใจท่านเมื่อท่านทำข้อสอบไม่ได้					
69.	เมื่อถึงวันหยุดนักขัตฤกษ์ ครอบครัวท่านมีการกิจกรรมหรือสังสรรค์ร่วมกัน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
70.	เมื่อท่านมีปัญหา ท่านมักจะบอกพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นคนแรก					
71.	เมื่อท่านมีปัญหา เพื่อนทำให้ท่านคลายความวิตกกังวลได้					
72.	เพื่อนเป็นคนที่รับรู้ปัญหาของท่าน					
73.	เมื่อท่านและเพื่อนมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ก็สามารถพูดคุยจนเข้าใจกันได้					
74.	เพื่อนสามารถให้คำปรึกษาแก่ท่านในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน การทำกิจกรรม หรือเมื่อมีปัญหาส่วนตัว					
75.	ท่านและเพื่อนมีกิจกรรมร่วมกันเสมอ เช่น ออกกำลังกาย กินข้าว ไปเที่ยว เป็นต้น					
76.	ครูให้ความสนใจต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน					
77.	ครูตั้งใจสอนอย่างเต็มที่ทั้งในและนอกเวลาเรียนในทุกรายวิชา					
78.	ครูให้ความสนใจท่านแม้เป็นเรื่องเล็กๆน้อยๆ					
79.	เมื่อท่านมีปัญหา ท่านสามารถเล่าปัญหาให้ครูฟังได้					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
80.	ครูคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำเมื่อท่านต้องการความช่วยเหลือในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ					

ภาคผนวก ค
ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ข้อที่	คำถาม	ผลการพิจารณา							ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7	
1.	โรงเรียน/ครูมีการสอนให้นักเรียนสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	0	1	1	1	0.86
2.	โรงเรียน/ครูได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดที่แปลกใหม่และสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมวาดภาพ การทดลองทางวิทยาศาสตร์	1	1	1	1	1	1	1	1.00
3.	โรงเรียน/ครูมีการแนะแนวทางเกี่ยวกับวิธีการคิดวางแผนการเรียนให้กับนักเรียน	1	0	1	1	1	1	1	0.86
4.	โรงเรียน/ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกเนื้อหาให้นักเรียนรู้จักประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	1	1	1	1	1	1	1	1.00
5.	โรงเรียน/ครูมีการสอนให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเอง	1	1	1	1	1	1	1	1.00
6.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาในการสื่อสาร เช่น การประกวดการกล่าวสุนทรพจน์ การประกวดร้องเพลง เป็นต้น	1	1	1	1	0	1	1	0.86
7.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนร่วมมือกันทำงานนอกชั้นเรียน เช่น กิจกรรมของชมรมต่างๆ กิจกรรมโครงการต่างๆ เป็นต้น	1	0	0	1	1	1	1	0.71

ข้อที่	คำถาม	ผลการพิจารณา							ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7	
8.	โรงเรียน/ครูมีส่วนช่วยในการปลูกฝังนิสัยการประนีประนอมเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เช่น มีฝ่ายแนะแนวโรงเรียนเพื่อแนะแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ให้แก่นักเรียน	1	0	1	1	1	1	1	0.86
9.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน	1	1	1	1	1	1	1	1.00
10.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมต่างๆเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้นักเรียนยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและเพื่อน	1	1	0	0	1	1	1	0.71
11.	โรงเรียน/ครูมีการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
12.	โรงเรียน/ครูมีการจัดการเรียนการสอนนักเรียนแบบกลุ่มเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เช่น การมอบหมายให้ทำรายงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น	1	1	0	1	1	1	1	0.86
13.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมอบรมให้นักเรียนเป็นคนไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน	1	1	1	1	1	1	1	1.00
14.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมชมรมหรือชุมนุมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	1	1	1	0	1	1	1	0.86

ข้อที่	คำถาม	ผลการพิจารณา							ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7	
15.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน เช่น การทำความสะอาดชุมชน การป้องกันยุงลาย การพัฒนาบริเวณวัด การปลูกต้นไม้ เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
16.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมชมรมต่างๆ เพื่อผ่อนคลายความเครียดของนักเรียน เช่น ชมรมหมากรุก ชมรมดนตรีสากล ชมรมดนตรีไทย เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
17.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายความเครียดของนักเรียน เช่น กิจกรรมประกวดร้องเพลง กิจกรรมวาดภาพทางศิลปะ เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
18.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนาสุขภาพของนักเรียนให้แข็งแรง เช่น กีฬาสีโรงเรียน การแข่งขันกีฬาระหว่างชั้น เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
19.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพให้แก่นักเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักดูแลรักษาสุขภาพตนเอง	1	1	1	1	0	1	1	0.86
20.	โรงเรียน/ครูมีการจัดกิจกรรมแสดงความชื่นชมยินดีแก่นักเรียนที่ทำดีหรือสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนเพื่อให้นักเรียนภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง เช่น มอบประกาศนียบัตรนักเรียนดีเด่น มอบรางวัลลูกกตัญญู เป็นต้น	1	1	0	1	0	1	1	0.71

ข้อที่	คำถาม	ผลการพิจารณา							ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7	
21.	นักเรียนสามารถอธิบายสิ่งที่เรียนรู้ให้ผู้อื่นฟังได้อย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	1	1	1.00
22.	นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของบทเรียนได้	1	1	1	1	1	1	1	1.00
23.	นักเรียนมีความคิดที่แปลกใหม่และต่างจากเพื่อนร่วมชั้นเสมอ	1	1	1	1	1	1	1	1.00
24.	นักเรียนมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆนอกชั้นเรียนได้ เช่น อินเตอร์เน็ต ห้องสมุด เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
25.	นักเรียนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนทุกครั้ง	1	0	1	1	1	1	1	0.86
26.	นักเรียนสามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มที่ทำงานร่วมกันได้	1	1	1	1	1	1	1	1.00
27.	นักเรียนมีการหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ	1	1	1	1	1	1	1	1.00
28.	นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1	1	1.00
29.	นักเรียนส่งงานที่ได้รับมอบหมายทันตามกำหนดทุกครั้ง	0	1	1	1	1	1	0	0.71
30.	นักเรียนไม่เคยลอกข้อสอบของเพื่อน	1	1	1	1	1	1	1	1.00
31.	นักเรียนช่วยทำงานแบ่งเบาภาระพ่อแม่ เช่น ช่วยกวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างจาน ซักเสื้อผ้า เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
32.	เมื่อเพื่อนไม่เข้าใจในบทเรียน นักเรียนช่วยอธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟัง	1	1	1	1	1	1	1	1.00

ข้อที่	คำถาม	ผลการพิจารณา							ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7	
33.	เมื่อพบเห็นห้องเรียนที่เปิดไฟ/พัดลมทิ้งไว้ นักเรียนจะเข้าไปปิดทันที	0	1	1	1	1	1	1	0.86
34.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนทุกครั้งที่มีโอกาส	1	0	0	1	1	1	1	0.71
35.	นักเรียนออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	1	0	0	1	1	1	1	0.71
36.	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ	1	0	1	1	1	1	1	0.86
37.	นักเรียนไม่สูบบุหรี่	1	1	1	1	1	0	1	0.86
38.	นักเรียนไม่ดื่มสุรา	1	0	0	1	1	1	1	0.71
39.	นักเรียนมีความสนใจกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น กิจกรรมวาดภาพ การประกวดร้องเพลง กิจกรรมกีฬา เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
40.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น กิจกรรมวาดภาพ การประกวดร้องเพลง กิจกรรมกีฬา เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
41.	นักเรียนพยายามที่จะทำตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนเพื่อที่จะเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน	1	0	0	1	1	1	1	0.71
42.	นักเรียนมักรู้สึกท้อแท้เมื่องานที่ทำมีปัญหา ทำให้ไม่อยากทำงานต่อ	1	1	1	1	1	1	1	1.00
43.	เมื่อทำกิจกรรมใดๆอยู่ก็ตาม ถ้ามีสิ่งมารบกวนนักเรียนจะพยายามทำต่อไปจนกว่าจะสำเร็จ	1	1	1	1	1	1	1	1.00
44.	นักเรียนมีความพยายามที่จะเรียนวิชาที่ตนเองไม่ถนัดให้ประสบความสำเร็จ	1	1	1	1	1	1	1	1.00

ข้อที่	คำถาม	ผลการพิจารณา							ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7	
45.	เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนจะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเองทุกครั้ง	1	1	1	1	0	1	1	0.86
46.	นักเรียนทุ่มเททำงานอย่างหนักเพราะกลัวว่างานที่ได้รับมอบหมายจะล้มเหลว	1	1	1	1	1	1	1	1.00
47.	นักเรียนตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่เพื่อให้ผลการเรียนออกมาดี	1	1	1	1	1	1	1	1.00
48.	ในเวลาเรียน นักเรียนตั้งใจฟังในสิ่งที่ครูพูดและสอนในทุกกลุ่มสาระวิชาและทุกคาบเรียน	1	1	0	1	1	1	1	0.86
49.	นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว	1	1	1	1	1	1	1	1.00
50.	นักเรียนซักถามครูผู้สอนทันทีที่สงสัยในสิ่งที่เรียน	1	0	0	1	1	1	1	0.71
51.	นักเรียนไม่พูดคุยหยอกล้อกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน	1	1	1	1	1	1	1	1.00
52.	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆนอกชั้นเรียน เช่น ห้องสมุด อินเตอร์เนต	1	1	1	1	1	1	1	1.00
53.	นักเรียนตรวจทานงานที่ได้รับมอบหมายหลังทำเสร็จเสมอ	1	1	1	0	1	1	1	0.86
54.	เมื่อได้รับมอบหมายงาน นักเรียนตั้งใจทำจนเสร็จก่อนที่จะไปทำอย่างอื่น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
55.	การเรียนจะทำให้นักเรียนมีอนาคตที่ดี	1	1	1	0	1	0	1	0.71
56.	ความชอบในวิชาที่เรียนจะทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนและมีความสุขในการเรียนวิชานั้นๆ	1	0	0	1	1	1	1	0.71

ข้อที่	คำถาม	ผลการพิจารณา							ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7	
57.	การเรียนต่อในระดับสูงเป็นการเชิดหน้าชูตาแก่วงศ์ตระกูล ของนักเรียน	1	0	1	1	0	0	1	0.57
58.	การประสบความสำเร็จในการเรียนจะทำให้ครอบครัวของนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ	1	0	1	1	1	1	1	0.86
59.	การเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้	1	1	1	1	1	1	1	1.00
60.	การเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความสำคัญเท่าเทียมกัน	1	1	1	1	1	1	1	1.00
61.	เมื่อต้องไปทัศนศึกษาหรือเรียนรู้นอกโรงเรียน พ่อแม่หรือผู้ปกครองยินดีออกค่าใช้จ่ายให้กับนักเรียน	1	1	1	1	1	0	1	0.86
62.	เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมกีฬา พ่อแม่หรือผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา	1	1	1	1	1	1	1	1.00
63.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองจัดหาหนังสือนอกเหนือจากหนังสือเรียนมาให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติม	1	0	0	1	1	1	1	0.71
64.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการมาประชุมผู้ปกครองนักเรียน	1	1	1	1	1	0	1	0.86
65.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้การสนับสนุนการเข้าร่วมชมรมหรือชุมนุมต่างๆของนักเรียน	1	1	1	1	1	1	1	1.00
66.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองรับรู้ปัญหาทุกอย่างของนักเรียน	1	1	1	1	1	1	1	1.00

ข้อที่	คำถาม	ผลการพิจารณา							ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7	
67.	นักเรียนสามารถพูดคุยกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวได้ทุกเรื่อง	1	1	1	1	1	0	1	0.86
68.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดให้กำลังใจนักเรียนเมื่อนักเรียนทำข้อสอบไม่ได้	1	1	1	1	1	0	1	0.86
69.	เมื่อถึงวันหยุดนักขัตฤกษ์ ครอบครัวนักเรียนมีการกิจกรรมหรือสังสรรค์ร่วมกัน	0	0	1	1	0	1	1	0.57
70.	เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนมักจะบอกพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นคนแรก	0	1	1	0	1	1	1	0.71
71.	เมื่อนักเรียนมีปัญหา เพื่อนทำให้นักเรียนคลายความวิตกกังวลได้	1	1	1	1	1	1	1	1.00
72.	เพื่อนเป็นคนที่รับรู้ปัญหาของนักเรียน	1	1	1	1	1	1	1	1.00
73.	เมื่อนักเรียนและเพื่อนมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ก็สามารถพูดคุยจนเข้าใจกันได้	1	1	1	1	1	0	1	0.86
74.	เพื่อนสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน การทำกิจกรรม หรือเมื่อมีปัญหาส่วนตัว	1	1	1	1	1	1	1	1.00
75.	นักเรียนและเพื่อนมีกิจกรรมร่วมกันเสมอ เช่น ออกกำลังกาย กินข้าว ไปเที่ยว เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00
76.	ครูให้ความสนใจต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน	0	1	1	1	1	1	1	0.86
77.	ครูตั้งใจสอนอย่างเต็มที่ทั้งในและนอกเวลาเรียนในทุกรายวิชา	1	1	1	1	1	1	1	1.00

ข้อที่	คำถาม	ผลการพิจารณา							ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7	
78.	ครูให้ความสนใจนักเรียนแม้เป็นเรื่องเล็กๆน้อยๆ	1	0	1	1	1	1	1	0.86
79.	เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนสามารถเล่าปัญหาให้ครูฟังได้	1	1	1	1	1	1	1	1.00
80.	ครูคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมการเรียนต่างๆ	1	1	1	1	1	1	1	1.00

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน ด้วยโปรแกรมลิสเรล 8.72

DATE: 5/ 8/2009
TIME: 16:16

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. J”reskog & Dag S”rbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Documents and Settings\pc\Desktop\data test\model k true.txt:

```
 TI
 DA NI=14 NO=715 MA=CM
 LA
 APT ACH ATT HEAD HEART HAND HEALTH INT GOOD HAP FSUP FARE FRRE TEACH
 KM
 1
 0.492726052 1
 0.330285323 0.551368642 1
 0.384559021 0.386402287 0.284578101 1
 0.359419011 0.373649788 0.272002235 0.618935948 1
 0.444533652 0.438672144 0.325702978 0.566446311 0.64397501 1
 0.359917881 0.40352763 0.288078003 0.477873499 0.561739166 0.582374691 1
 0.460590675 0.6085791 0.51112722 0.504498077 0.453495726 0.572550762 0.493704851 1
 0.398070328 0.58563024 0.549394042 0.398854899 0.421061918 0.498183442 0.438179055
0.633626686 1
 0.435461509 0.491687516 0.397925935 0.449167546 0.439553342 0.480330028 0.474319441
0.521748207 0.578197342 1
 0.436249564 0.433593681 0.35928855 0.313505103 0.353775143 0.355209841 0.348805024
0.463533041 0.474062709 0.446071367 1
 0.37707935 0.421013295 0.389339616 0.30739188 0.336734924 0.331171007 0.34193572
0.439281949 0.480301294 0.447141487 0.665165036 1
 0.399109893 0.377393085 0.333652363 0.358750139 0.336668833 0.371671761 0.326840046
0.432250775 0.453233486 0.438677159 0.612845166 0.611109467 1
 0.388152139 0.421825149 0.35731998 0.366354071 0.353795527 0.361983849 0.347352107
0.451822731 0.458833774 0.445191795 0.602682176 0.590007328 0.602565506 1
 MEAN
 4.349986111 3.891755952 3.707303571 3.888333333 3.984722222 4.014444444 4.012027778
3.849309524 3.855418651 4.020125 4.02485119 4.002147487 3.985708333 3.98974537
 SD
 0.540946117 0.499468996 0.577332863 0.540825619 0.581246017 0.554974692 0.613224043
0.518502153 0.530173921 0.509522306 0.453184294 0.451325468 0.451586863 0.46284019
 MO NX=4 NY=10 NK=1 NE=3 BE=FU GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY
 LE
 INF TLSM QULI
 LK
 OUTF
 FR LY(2,1) LY(3,1) LY(5,2) LY(6,2) LY(7,2) LY(9,3) LY(10,3) LX(2,1)
 FR LX(3,1) LX(4,1) BE(2,1) BE(3,1) BE(3,2) GA(1,1) GA(2,1) GA(3,1)
 VA 0.05 BE 1 2
 VA 0.8 LY(1,1)
 VA 0.8 LY(4,2)
 VA 0.8 LY(8,3)
 ST 0.8 LX 1 1
 fr te 9 1 te 3 1 te 5 4 te 8 1 te 9 3 te 2 1 te 8 5 te 10 8 te 10 1 te 10 2 te 10 3
 fr td 2 1
 PD
 OU MI ALL

 TI
```

Number of Input Variables 14
Number of Y - Variables 10
Number of X - Variables 4
Number of ETA - Variables 3
Number of KSI - Variables 1
Number of Observations 715

TI

Covariance Matrix

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
APT	0.29					
ACH	0.13	0.25				
ATT	0.10	0.16	0.33			
HEAD	0.11	0.10	0.09	0.29		
HEART	0.11	0.11	0.09	0.19	0.34	
HAND	0.13	0.12	0.10	0.17	0.21	0.31
HEALTH	0.12	0.12	0.10	0.16	0.20	0.20
INT	0.13	0.16	0.15	0.14	0.14	0.16
GOOD	0.11	0.16	0.17	0.11	0.13	0.15
HAP	0.12	0.13	0.12	0.12	0.13	0.14
FSUP	0.11	0.10	0.09	0.08	0.09	0.09
FARE	0.09	0.09	0.10	0.08	0.09	0.08
FRRE	0.10	0.09	0.09	0.09	0.09	0.09
TEACH	0.10	0.10	0.10	0.09	0.10	0.09

Covariance Matrix

	HEALTH	INT	GOOD	HAP	FSUP	FARE
HEALTH	0.38					
INT	0.16	0.27				
GOOD	0.14	0.17	0.28			
HAP	0.15	0.14	0.16	0.26		
FSUP	0.10	0.11	0.11	0.10	0.21	
FARE	0.09	0.10	0.11	0.10	0.14	0.20
FRRE	0.09	0.10	0.11	0.10	0.13	0.12
TEACH	0.10	0.11	0.11	0.10	0.13	0.12

Covariance Matrix

	FRRE	TEACH
FRRE	0.20	
TEACH	0.13	0.21

TI

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	INF	TLSM	QULI
APT	0	0	0
ACH	1	0	0
ATT	2	0	0
HEAD	0	0	0
HEART	0	3	0
HAND	0	4	0
HEALTH	0	5	0
INT	0	0	0
GOOD	0	0	6
HAP	0	0	7

LAMBDA-X

	OUTF
FSUP	0
FARE	8
FRRE	9
TEACH	10

BETA

	INF	TLSM	QULI
INF	0	0	0
TLSM	11	0	0
QULI	12	13	0

GAMMA

	OUTF

INF	14
TLSM	15
QULI	16

PHI

OUTF
17

PSI

	INF	TLSM	QULI
	18	19	20

THETA-EPS

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
APT	21					
ACH	22	23				
ATT	24	0	25			
HEAD	0	0	0	26		
HEART	0	0	0	27	28	
HAND	0	0	0	0	0	29
HEALTH	0	0	0	0	0	0
INT	31	0	0	0	32	0
GOOD	34	0	35	0	0	0
HAP	37	38	39	0	0	0

THETA-EPS

	HEALTH	INT	GOOD	HAP
HEALTH	30			
INT	0	33		
GOOD	0	0	36	
HAP	0	40	0	41

THETA-DELTA

	FSUP	FARE	FRRE	TEACH
FSUP	42			
FARE	43	44		
FRRE	0	0	45	
TEACH	0	0	0	46

TI

Initial Estimates (TSLS)

LAMBDA-Y

	INF	TLSM	QULI
APT	0.80	- -	- -
ACH	0.87	- -	- -
ATT	0.81	- -	- -
HEAD	- -	0.80	- -
HEART	- -	0.94	- -
HAND	- -	0.88	- -
HEALTH	- -	0.87	- -
INT	- -	- -	0.80
GOOD	- -	- -	0.78
HAP	- -	- -	0.66

LAMBDA-X

	OUTF
FSUP	0.80
FARE	0.80
FRRE	0.76
TEACH	0.76

BETA

	INF	TLSM	QULI

INF	- -	0.05	- -
TLSM	0.49	- -	- -
QULI	0.65	0.38	- -

GAMMA

	OUTF
INF	0.68
TLSM	0.28
QULI	0.17

Covariance Matrix of ETA and KSI

	INF	TLSM	QULI	OUTF
INF	0.23			
TLSM	0.16	0.25		
QULI	0.23	0.22	0.29	
OUTF	0.15	0.13	0.18	0.21

PHI

	OUTF
	0.21

PSI
Note: This matrix is diagonal.

INF	TLSM	QULI
0.11	0.13	0.02

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

INF	TLSM	QULI
0.49	0.47	0.92

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

INF	TLSM	QULI
0.47	0.33	0.55

Reduced Form

	OUTF
INF	0.71
TLSM	0.63
QULI	0.88

THETA-EPS

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
APT	0.15					
ACH	-0.02	0.08				
ATT	-0.04	- -	0.18			
HEAD	- -	- -	- -	0.13		
HEART	- -	- -	- -	0.01	0.12	
HAND	- -	- -	- -	- -	- -	0.12
HEALTH	- -	- -	- -	- -	- -	- -
INT	-0.02	- -	- -	- -	-0.02	- -
GOOD	-0.03	- -	0.02	- -	- -	- -
HAP	0.00	-0.01	-0.01	- -	- -	- -

THETA-EPS

	HEALTH	INT	GOOD	HAP
HEALTH	0.19			
INT	- -	0.09		
GOOD	- -	- -	0.10	
HAP	- -	-0.01	- -	0.13

THETA-DELTA

	FSUP	FARE	FRRE	TEACH
FSUP	0.07			
FARE	0.00	0.07		
FRRE	- -	- -	0.08	
TEACH	- -	- -	- -	0.09

Behavior under Minimization Iterations

Iter	Try	Abscissa	Slope	Function
1	0	0.00000000D+00	-0.64850882D-01	0.85375781D-01
	1	0.10000000D+01	0.61098994D-02	0.55596451D-01
2	0	0.00000000D+00	-0.48817902D-02	0.55596451D-01
	1	0.10000000D+01	0.37096843D-02	0.55300367D-01
	2	0.56821332D+00	0.42311280D-03	0.54387148D-01
3	0	0.00000000D+00	-0.55822589D-03	0.54387148D-01
	1	0.56821332D+00	-0.30171292D-03	0.54142376D-01
	2	0.11364266D+01	-0.34387484D-04	0.54046321D-01
4	0	0.00000000D+00	-0.11265332D-03	0.54046321D-01
	1	0.11364266D+01	0.34535527D-05	0.53984435D-01
5	0	0.00000000D+00	-0.35001189D-04	0.53984435D-01
	1	0.11364266D+01	-0.52416604D-05	0.53961463D-01
	2	0.22728533D+01	0.25701635D-04	0.53972970D-01
	3	0.13289324D+01	-0.87266649D-07	0.53960949D-01
6	0	0.00000000D+00	-0.78095334D-05	0.53960949D-01
	1	0.13289324D+01	-0.30947119D-06	0.53955561D-01
7	0	0.00000000D+00	-0.65009108D-06	0.53955561D-01
	1	0.13289324D+01	0.23159946D-06	0.53955284D-01
	2	0.97985297D+00	0.16631022D-09	0.53955243D-01
8	0	0.00000000D+00	-0.60092761D-07	0.53955243D-01
	1	0.97985297D+00	0.11575049D-07	0.53955219D-01
	2	0.82159717D+00	-0.64899046D-11	0.53955218D-01
9	0	0.00000000D+00	-0.53376085D-08	0.53955218D-01
	1	0.82159717D+00	-0.87080185D-09	0.53955216D-01
	2	0.16431943D+01	0.35955287D-08	0.53955217D-01
	3	0.98178423D+00	0.37338910D-13	0.53955216D-01
10	0	0.00000000D+00	-0.23688381D-09	0.53955216D-01
	1	0.98178423D+00	-0.16795868D-10	0.53955216D-01
11	0	0.00000000D+00	-0.79319236D-11	0.53955216D-01
	1	0.98178423D+00	-0.43899248D-12	0.53955216D-01

TI

Number of Iterations = 11

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	INF	TLSM	QULI
APT	0.80	- -	- -
ACH	0.76	- -	- -
	(0.05)		
	14.86		
ATT	0.72	- -	- -
	(0.06)		
	12.26		
HEAD	- -	0.80	- -
HEART	- -	0.95	- -
		(0.05)	
		20.22	
HAND	- -	0.98	- -

		(0.05)	
		18.73	
HEALTH	- -	0.94	- -
		(0.06)	
		16.87	
INT	- -	- -	0.80
GOOD	- -	- -	0.77
			(0.03)
			22.24
HAP	- -	- -	0.73
			(0.04)
			19.18

LAMBDA-X

	OUTF
FSUP	0.80
FARE	0.78
	(0.03)
	22.98
FRRE	0.78
	(0.04)
	20.54
TEACH	0.79
	(0.04)
	20.31

BETA

	INF	TLSM	QULI
INF	- -	0.05	- -
TLSM	0.35	- -	- -
	(0.06)		
	5.80		
QULI	0.60	0.40	- -
	(0.07)	(0.05)	
	8.06	7.74	

GAMMA

	OUTF
INF	0.76
	(0.06)
	13.62
TLSM	0.33
	(0.06)
	5.36
QULI	0.15
	(0.05)
	2.90

Covariance Matrix of ETA and KSI

	INF	TLSM	QULI	OUTF
INF	0.29			
TLSM	0.16	0.22		
QULI	0.26	0.20	0.28	
OUTF	0.16	0.12	0.17	0.20

PHI

	OUTF

	0.20
	(0.02)
	11.80

PSI
Note: This matrix is diagonal.

INF	TLSM	QULI
0.16	0.12	0.02
(0.03)	(0.01)	(0.01)
5.95	8.99	1.86

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

INF	TLSM	QULI
0.45	0.45	0.94

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

INF	TLSM	QULI
0.43	0.34	0.54

Reduced Form

	OUTF
INF	0.79
	(0.06)
	13.93
TLSM	0.61
	(0.05)
	11.98
QULI	0.87
	(0.05)
	16.54

THETA-EPS

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
APT	0.11					
	(0.02)					
	5.51					
ACH	-0.04	0.08				
	(0.01)	(0.01)				
	-3.37	9.38				
ATT	-0.06	- -	0.18			
	(0.01)		(0.01)			
	-5.29		15.23			
HEAD	- -	- -	- -	0.15		
				(0.01)		
				15.69		
HEART	- -	- -	- -	0.03	0.14	
				(0.01)	(0.01)	
				3.89	14.11	
HAND	- -	- -	- -	- -	- -	0.10
						(0.01)
						12.46
HEALTH	- -	- -	- -	- -	- -	- -
INT	-0.04	- -	- -	- -	-0.02	- -
	(0.01)				(0.01)	
	-4.60				-3.30	
GOOD	-0.05	- -	0.02	- -	- -	- -
	(0.01)		(0.01)			
	-5.54		3.12			

HAP	-0.03	-0.02	-0.02	- -	- -	- -
	(0.01)	(0.01)	(0.01)			
	-3.62	-3.21	-2.48			

THETA-EPS

	HEALTH	INT	GOOD	HAP
HEALTH	0.18			
	(0.01)			
	15.87			
INT	- -	0.09		
		(0.01)		
		12.57		
GOOD	- -	- -	0.12	
			(0.01)	
			16.15	
HAP	- -	-0.03	- -	0.11
		(0.01)		(0.01)
		-4.69		13.32

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
0.63	0.66	0.46	0.48	0.58	0.68

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

HEALTH	INT	GOOD	HAP
0.52	0.67	0.59	0.57

THETA-DELTA

	FSUP	FARE	FRRE	TEACH
FSUP	0.08			
	(0.01)			
	13.07			
FARE	0.01	0.08		
	(0.00)	(0.01)		
	2.27	13.50		
FRRE	- -	- -	0.08	
			(0.01)	
			14.42	
TEACH	- -	- -	- -	0.09
				(0.01)
				14.70

Squared Multiple Correlations for X - Variables

FSUP	FARE	FRRE	TEACH
0.63	0.60	0.60	0.59

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 59
Minimum Fit Function Chi-Square = 77.59 (P = 0.053)
Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 75.63 (P = 0.071)
Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 16.63
90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 43.11)

Minimum Fit Function Value = 0.11
Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.023
90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.060)
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.020
90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.032)
P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.23

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.21 ; 0.27)
ECVI for Saturated Model = 0.29
ECVI for Independence Model = 18.67

Chi-Square for Independence Model with 91 Degrees of Freedom = 13395.68
Independence AIC = 13423.68
Model AIC = 167.63
Saturated AIC = 210.00
Independence CAIC = 13501.79
Model CAIC = 424.28
Saturated CAIC = 795.82

Normed Fit Index (NFI) = 0.99
Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.00
Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.64
Comparative Fit Index (CFI) = 1.00
Incremental Fit Index (IFI) = 1.00
Relative Fit Index (RFI) = 0.99

Critical N (CN) = 808.77

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0057
Standardized RMR = 0.020
Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.97
Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.55

TI

Fitted Covariance Matrix

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
APT	0.29					
ACH	0.13	0.25				
ATT	0.10	0.16	0.33			
HEAD	0.10	0.10	0.09	0.29		
HEART	0.12	0.11	0.11	0.20	0.34	
HAND	0.13	0.12	0.11	0.17	0.20	0.31
HEALTH	0.12	0.11	0.11	0.17	0.20	0.20
INT	0.13	0.16	0.15	0.13	0.14	0.16
GOOD	0.11	0.15	0.17	0.12	0.15	0.15
HAP	0.12	0.12	0.12	0.12	0.14	0.14
FSUP	0.10	0.10	0.09	0.08	0.09	0.10
FARE	0.10	0.09	0.09	0.08	0.09	0.09
FRRE	0.10	0.09	0.09	0.08	0.09	0.09
TEACH	0.10	0.09	0.09	0.08	0.09	0.09

Fitted Covariance Matrix

	HEALTH	INT	GOOD	HAP	FSUP	FARE
HEALTH	0.38					
INT	0.15	0.27				
GOOD	0.15	0.17	0.28			
HAP	0.14	0.14	0.16	0.26		
FSUP	0.09	0.11	0.11	0.10	0.21	
FARE	0.09	0.11	0.10	0.10	0.14	0.20
FRRE	0.09	0.11	0.10	0.10	0.13	0.12
TEACH	0.09	0.11	0.11	0.10	0.13	0.12

Fitted Covariance Matrix

	FRRE	TEACH
FRRE	0.20	
TEACH	0.12	0.21

Fitted Residuals

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
APT	0.00					
ACH	0.00	0.00				
ATT	0.00	0.00	0.00			
HEAD	0.01	0.01	0.00	0.00		
HEART	-0.01	-0.01	-0.02	0.00	0.00	
HAND	0.01	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00
HEALTH	0.00	0.01	-0.01	-0.01	0.00	0.00
INT	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.01
GOOD	0.00	0.00	0.00	-0.01	-0.02	-0.01

HAP	0.00	0.00	0.00	0.01	-0.01	-0.01
FSUP	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01
FARE	-0.01	0.00	0.01	0.00	0.00	-0.01
FRRE	0.00	-0.01	0.00	0.01	0.00	0.00
TEACH	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00

Fitted Residuals

	HEALTH	INT	GOOD	HAP	FSUP	FARE
HEALTH	0.00					
INT	0.00	0.00				
GOOD	0.00	0.00	0.00			
HAP	0.01	0.00	0.00	0.00		
FSUP	0.01	0.00	0.01	0.00	0.00	
FARE	0.01	-0.01	0.01	0.00	0.00	0.00
FRRE	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
TEACH	0.01	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00

Fitted Residuals

	FRRE	TEACH
FRRE	0.00	
TEACH	0.00	0.00

Summary Statistics for Fitted Residuals

```
Smallest Fitted Residual =   -0.02
  Median Fitted Residual =    0.00
 Largest Fitted Residual =    0.01
```

Stemleaf Plot

```
-18|8
-16|9
-14|
-12|
-10|2
- 8|9897631
- 6|086431
- 4|4
- 2|8853973210
- 0|977753111099854311000000000
  0|1245579912333445566
  2|336034467
  4|13682359
  6|24779
  8|18
 10|013499
 12|
 14|5
```

Standardized Residuals

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
APT	0.22					
ACH	0.27	-0.24				
ATT	-0.77	0.72	1.06			
HEAD	1.58	1.30	-0.48	- -		
HEART	-1.44	-1.15	-2.43	-2.27	-2.89	
HAND	1.65	0.71	-1.34	-0.71	1.45	- -
HEALTH	-0.13	1.55	-0.79	-1.38	0.96	-1.28
INT	0.62	-0.49	0.42	2.39	-0.11	1.60
GOOD	2.24	1.04	0.00	-1.78	-3.35	-1.22
HAP	0.89	1.50	-0.99	1.10	-1.91	-1.93
FSUP	1.27	0.58	0.40	-0.20	0.09	-1.25
FARE	-1.57	0.34	2.07	-0.18	-0.36	-2.04
FRRE	-0.39	-2.07	-0.47	1.92	-0.39	-0.03
TEACH	-0.71	0.61	0.77	2.36	0.57	-0.29

Standardized Residuals

	HEALTH	INT	GOOD	HAP	FSUP	FARE
HEALTH	- -					
INT	0.87	2.42				
GOOD	-0.56	0.69	-1.21			
HAP	1.64	1.96	-0.27	-0.63		
FSUP	0.83	-0.72	1.50	0.30	- -	
FARE	0.80	-1.54	2.25	0.80	- -	- -

```
    FRRE       0.14      -1.97       0.81       0.34      -0.30       0.87
   TEACH       1.16      -0.54       1.35       0.92      -0.61      -0.63

        Standardized Residuals

              FRRE      TEACH
          --------   --------
    FRRE        - -
   TEACH       0.63        - -

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual =   -3.35
  Median Standardized Residual =    0.00
 Largest Standardized Residual =    2.42

Stemleaf Plot

- 3|4
- 2|9
- 2|43100
- 1|99865
- 1|443332210
- 0|8877766665555
- 0|444333222110000000000
  0|112333344
  0|66666777888889999
  1|00112333
  1|555566669
  2|0122444
Largest Negative Standardized Residuals
Residual for    HEART and    HEART  -2.89
Residual for     GOOD and    HEART  -3.35

TI
```

Qplot of Standardized Residuals

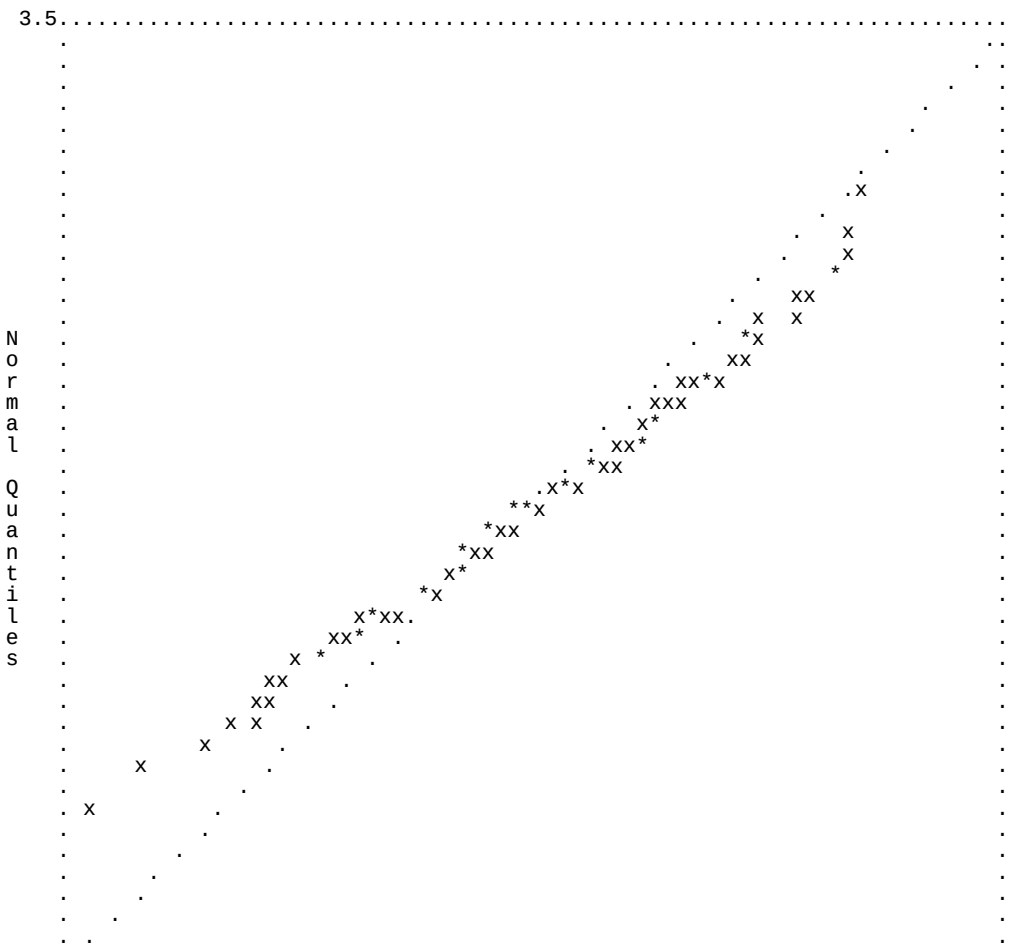

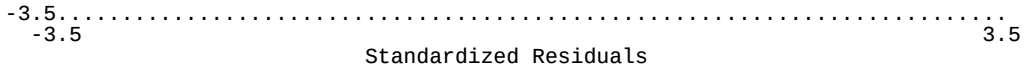

TI

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for LAMBDA-Y

	INF	TLSM	QULI
APT	- -	0.11	0.11
ACH	- -	1.82	1.83
ATT	- -	3.46	3.15
HEAD	5.81	- -	6.73
HEART	12.87	- -	13.42
HAND	0.60	- -	0.19
HEALTH	0.73	- -	1.21
INT	2.82	7.28	- -
GOOD	2.41	6.13	- -
HAP	0.06	0.09	- -

Expected Change for LAMBDA-Y

	INF	TLSM	QULI
APT	- -	0.03	0.12
ACH	- -	0.09	0.31
ATT	- -	-0.14	-0.44
HEAD	0.10	- -	0.16
HEART	-0.16	- -	-0.23
HAND	0.04	- -	0.03
HEALTH	0.04	- -	0.08
INT	-0.23	0.22	- -
GOOD	0.20	-0.19	- -
HAP	0.06	-0.03	- -

Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	INF	TLSM	QULI
APT	- -	0.02	0.07
ACH	- -	0.04	0.16
ATT	- -	-0.07	-0.23
HEAD	0.05	- -	0.08
HEART	-0.08	- -	-0.12
HAND	0.02	- -	0.02
HEALTH	0.02	- -	0.04
INT	-0.12	0.10	- -
GOOD	0.11	-0.09	- -
HAP	0.03	-0.01	- -

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-X

No Non-Zero Modification Indices for BETA

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

No Non-Zero Modification Indices for PSI

Modification Indices for THETA-EPS

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
APT	- -					
ACH	- -	- -				
ATT	- -	- -	- -			
HEAD	0.88	0.16	0.01	- -		
HEART	2.76	0.19	0.53	- -	- -	
HAND	3.90	0.01	0.28	0.99	4.23	- -
HEALTH	1.37	1.64	0.40	2.32	1.84	1.63
INT	- -	1.07	0.64	2.59	- -	1.44
GOOD	- -	0.27	- -	3.05	1.31	0.52
HAP	- -	- -	- -	2.07	1.15	3.43

Modification Indices for THETA-EPS

	HEALTH	INT	GOOD	HAP

HEALTH	- -					
INT	0.07	- -				
GOOD	0.19	0.01	- -			
HAP	3.40	- -	0.01	- -		

Expected Change for THETA-EPS

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
APT	- -					
ACH	- -	- -				
ATT	- -	- -	- -			
HEAD	0.01	0.00	0.00	- -		
HEART	-0.01	0.00	0.00	- -	- -	
HAND	0.01	0.00	0.00	-0.01	0.02	- -
HEALTH	-0.01	0.01	0.00	-0.01	0.01	-0.01
INT	- -	-0.01	0.01	0.01	- -	0.01
GOOD	- -	0.00	- -	-0.01	-0.01	0.00
HAP	- -	- -	- -	0.01	-0.01	-0.01

Expected Change for THETA-EPS

	HEALTH	INT	GOOD	HAP
HEALTH	- -			
INT	0.00	- -		
GOOD	0.00	0.00	- -	
HAP	0.01	- -	0.00	- -

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
FSUP	3.22	0.14	0.47	3.00	1.19	0.49
FARE	2.28	0.03	3.16	0.90	0.28	2.34
FRRE	0.12	2.96	0.13	3.09	0.74	1.03
TEACH	0.94	0.53	0.01	2.92	0.01	0.33

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	HEALTH	INT	GOOD	HAP
FSUP	0.15	0.07	0.19	0.21
FARE	0.97	1.36	1.31	0.24
FRRE	0.81	0.87	0.32	0.01
TEACH	0.05	0.09	0.06	0.06

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
FSUP	0.01	0.00	0.00	-0.01	0.00	0.00
FARE	-0.01	0.00	0.01	0.00	0.00	-0.01
FRRE	0.00	-0.01	0.00	0.01	0.00	0.00
TEACH	-0.01	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	HEALTH	INT	GOOD	HAP
FSUP	0.00	0.00	0.00	0.00
FARE	0.01	0.00	0.00	0.00
FRRE	0.00	0.00	0.00	0.00
TEACH	0.00	0.00	0.00	0.00

Modification Indices for THETA-DELTA

	FSUP	FARE	FRRE	TEACH
FSUP	- -			
FARE	- -	- -		
FRRE	0.15	0.72	- -	
TEACH	0.24	0.27	0.40	- -

Expected Change for THETA-DELTA

	FSUP	FARE	FRRE	TEACH
FSUP	- -			
FARE	- -	- -		
FRRE	0.00	0.00	- -	
TEACH	0.00	0.00	0.00	- -

Maximum Modification Index is 13.42 for Element (5, 3) of LAMBDA-Y

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	LY 2,1	LY 3,1	LY 5,2	LY 6,2	LY 7,2	LY 9,3
LY 2,1	0.00					
LY 3,1	0.00	0.00				
LY 5,2	0.00	0.00	0.00			
LY 6,2	0.00	0.00	0.00	0.00		
LY 7,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
LY 9,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LY 10,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LX 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LX 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LX 4,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
BE 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
BE 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
BE 3,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PH 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 5,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 5,5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 6,6	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 7,7	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,9	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	LY 10,3	LX 2,1	LX 3,1	LX 4,1	BE 2,1	BE 3,1
LY 10,3	0.00					
LX 2,1	0.00	0.00				
LX 3,1	0.00	0.00	0.00			
LX 4,1	0.00	0.00	0.00	0.00		
BE 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
BE 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01
BE 3,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PH 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 5,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 5,5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 6,6	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 7,7	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

TE 8,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,9	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	BE 3,2	GA 1,1	GA 2,1	GA 3,1	PH 1,1	PS 1,1
BE 3,2	0.00					
GA 1,1	0.00	0.00				
GA 2,1	0.00	0.00	0.00			
GA 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00		
PH 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
PS 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 5,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 5,5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 6,6	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 7,7	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,9	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	PS 2,2	PS 3,3	TE 1,1	TE 2,1	TE 2,2	TE 3,1
PS 2,2	0.00					
PS 3,3	0.00	0.00				
TE 1,1	0.00	0.00	0.00			
TE 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00		
TE 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
TE 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 5,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 5,5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 6,6	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 7,7	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,9	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

TE 10,10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	TE 3,3	TE 4,4	TE 5,4	TE 5,5	TE 6,6	TE 7,7
TE 3,3	0.00					
TE 4,4	0.00	0.00				
TE 5,4	0.00	0.00	0.00			
TE 5,5	0.00	0.00	0.00	0.00		
TE 6,6	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
TE 7,7	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,9	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	TE 8,1	TE 8,5	TE 8,8	TE 9,1	TE 9,3	TE 9,9
TE 8,1	0.00					
TE 8,5	0.00	0.00				
TE 8,8	0.00	0.00	0.00			
TE 9,1	0.00	0.00	0.00	0.00		
TE 9,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
TE 9,9	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	TE 10,1	TE 10,2	TE 10,3	TE 10,8	TE 10,10	TD 1,1
TE 10,1	0.00					
TE 10,2	0.00	0.00				
TE 10,3	0.00	0.00	0.00			
TE 10,8	0.00	0.00	0.00	0.00		
TE 10,10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	TD 2,1	TD 2,2	TD 3,3	TD 4,4
TD 2,1	0.00			
TD 2,2	0.00	0.00		
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00

TI

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	LY 2,1	LY 3,1	LY 5,2	LY 6,2	LY 7,2	LY 9,3
LY 2,1	1.00					
LY 3,1	0.68	1.00				
LY 5,2	0.00	0.00	1.00			
LY 6,2	0.00	0.00	0.57	1.00		
LY 7,2	0.00	0.00	0.52	0.61	1.00	
LY 9,3	0.04	0.13	0.06	0.00	0.00	1.00
LY 10,3	-0.09	-0.07	0.05	0.00	0.00	0.44
LX 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LX 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LX 4,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
BE 2,1	0.47	0.48	-0.16	-0.19	-0.16	0.04
BE 3,1	0.46	0.54	-0.01	0.00	0.00	-0.10
BE 3,2	-0.03	-0.11	0.21	0.27	0.25	-0.16
GA 1,1	-0.51	-0.47	0.02	0.02	0.02	-0.04
GA 2,1	-0.20	-0.22	-0.18	-0.21	-0.19	-0.02
GA 3,1	-0.03	-0.13	-0.01	0.00	0.00	-0.06
PH 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 1,1	-0.73	-0.73	0.01	0.01	0.01	-0.06
PS 2,2	-0.09	-0.09	-0.56	-0.65	-0.59	-0.01
PS 3,3	0.05	-0.08	-0.02	0.00	0.00	-0.21
TE 1,1	0.63	0.62	0.00	0.00	0.00	0.05
TE 2,1	0.42	0.55	0.00	0.00	0.00	0.05
TE 2,2	-0.08	0.24	0.00	0.00	0.00	0.04
TE 3,1	0.49	0.32	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 3,3	0.05	-0.17	0.00	0.00	0.00	-0.05
TE 4,4	0.00	0.00	0.16	0.24	0.20	0.00
TE 5,4	0.00	0.00	0.05	0.27	0.22	0.00
TE 5,5	0.00	0.00	-0.14	0.14	0.10	-0.01
TE 6,6	0.00	0.00	0.01	-0.26	-0.03	0.00
TE 7,7	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.17	0.00
TE 8,1	0.50	0.41	0.00	0.00	0.00	0.13
TE 8,5	0.00	0.00	-0.07	0.04	0.02	0.05
TE 8,8	0.00	0.02	0.01	0.00	0.00	0.26
TE 9,1	0.46	0.35	0.00	0.00	0.00	-0.11
TE 9,3	0.04	-0.16	0.00	0.00	0.00	-0.15
TE 9,9	-0.02	-0.05	0.00	0.00	0.00	-0.15
TE 10,1	0.44	0.37	0.00	0.00	0.00	0.01
TE 10,2	0.02	0.10	0.00	0.00	0.00	0.05
TE 10,3	0.08	-0.12	0.00	0.00	0.00	-0.02
TE 10,8	0.04	0.05	0.00	0.00	0.00	0.23
TE 10,10	0.04	0.05	0.00	0.00	0.00	0.07
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	LY 10,3	LX 2,1	LX 3,1	LX 4,1	BE 2,1	BE 3,1
LY 10,3	1.00					
LX 2,1	0.00	1.00				
LX 3,1	0.00	0.42	1.00			
LX 4,1	0.00	0.42	0.51	1.00		
BE 2,1	-0.06	0.00	-0.01	-0.01	1.00	
BE 3,1	-0.14	0.00	0.00	0.00	0.49	1.00
BE 3,2	-0.19	0.00	0.00	0.00	-0.36	-0.46
GA 1,1	0.01	0.28	0.34	0.33	-0.32	-0.29
GA 2,1	0.05	0.11	0.14	0.14	-0.66	-0.28
GA 3,1	-0.10	0.06	0.08	0.08	-0.11	-0.56
PH 1,1	0.00	-0.48	-0.57	-0.56	0.01	0.00
PS 1,1	0.06	0.00	-0.01	-0.01	-0.61	-0.68
PS 2,2	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.10
PS 3,3	-0.17	0.00	0.00	0.00	-0.08	-0.40
TE 1,1	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.61	0.58
TE 2,1	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.61	0.62
TE 2,2	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.28	0.46
TE 3,1	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.52	0.46
TE 3,3	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.03	0.02
TE 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.05	-0.01
TE 5,4	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.04	-0.01
TE 5,5	-0.01	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
TE 6,6	0.00	0.00	0.00	0.00	0.04	-0.03
TE 7,7	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	-0.01
TE 8,1	0.03	0.00	0.00	0.00	0.39	0.09
TE 8,5	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03
TE 8,8	0.18	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,1	-0.07	0.00	0.00	0.00	0.36	0.11

TE 9,3	-0.04	0.00	0.00	0.00	-0.07	-0.22
TE 9,9	0.05	0.00	0.00	0.00	-0.04	0.02
TE 10,1	-0.26	0.00	0.00	0.00	0.38	0.08
TE 10,2	-0.24	0.00	0.00	0.00	0.14	-0.11
TE 10,3	-0.17	0.00	0.00	0.00	0.03	-0.22
TE 10,8	-0.10	0.00	0.00	0.00	0.05	-0.08
TE 10,10	-0.26	0.00	0.00	0.00	0.06	-0.05
TD 1,1	0.00	0.18	0.31	0.30	-0.03	-0.01
TD 2,1	0.00	-0.01	0.29	0.28	-0.03	-0.01
TD 2,2	0.00	-0.19	0.14	0.13	-0.02	-0.01
TD 3,3	0.00	0.00	-0.26	-0.04	-0.01	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	-0.04	-0.25	-0.01	0.00

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	BE 3,2	GA 1,1	GA 2,1	GA 3,1	PH 1,1	PS 1,1
BE 3,2	1.00					
GA 1,1	0.05	1.00				
GA 2,1	0.13	0.21	1.00			
GA 3,1	-0.01	-0.03	0.09	1.00		
PH 1,1	0.00	-0.37	-0.16	-0.09	1.00	
PS 1,1	0.18	0.37	0.33	0.28	0.01	1.00
PS 2,2	-0.19	0.04	0.23	0.05	0.00	0.13
PS 3,3	0.23	0.01	0.06	0.37	0.00	0.11
TE 1,1	-0.19	-0.37	-0.36	-0.22	0.00	-0.81
TE 2,1	-0.25	-0.28	-0.39	-0.29	0.00	-0.77
TE 2,2	-0.28	-0.03	-0.21	-0.33	0.00	-0.31
TE 3,1	-0.16	-0.25	-0.32	-0.19	0.00	-0.66
TE 3,3	-0.02	0.02	-0.03	-0.02	0.00	-0.02
TE 4,4	0.11	0.01	-0.06	-0.01	0.00	0.00
TE 5,4	0.11	0.00	-0.06	-0.01	0.00	0.00
TE 5,5	0.05	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00
TE 6,6	0.05	0.00	0.03	-0.03	0.00	0.00
TE 7,7	0.02	0.00	0.01	-0.01	0.00	0.00
TE 8,1	0.05	-0.27	-0.22	0.07	0.00	-0.54
TE 8,5	-0.13	0.00	0.00	0.03	0.00	0.00
TE 8,8	-0.07	-0.01	0.01	-0.04	0.00	0.00
TE 9,1	0.08	-0.24	-0.21	0.08	0.00	-0.49
TE 9,3	0.16	0.02	0.05	0.17	0.00	0.08
TE 9,9	0.00	0.01	0.03	-0.02	0.00	0.05
TE 10,1	0.11	-0.23	-0.22	0.11	0.00	-0.50
TE 10,2	0.11	-0.02	-0.10	0.12	0.00	-0.15
TE 10,3	0.17	0.01	-0.03	0.19	0.00	-0.03
TE 10,8	0.04	-0.02	-0.04	0.07	0.00	-0.06
TE 10,10	0.08	-0.01	-0.04	0.07	0.00	-0.06
TD 1,1	-0.01	0.20	0.10	0.05	-0.28	-0.02
TD 2,1	-0.01	0.18	0.10	0.05	-0.24	-0.03
TD 2,2	-0.01	0.08	0.05	0.03	-0.09	-0.02
TD 3,3	0.00	-0.03	-0.01	0.00	0.07	-0.01
TD 4,4	0.00	-0.03	-0.01	0.00	0.07	-0.01

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	PS 2,2	PS 3,3	TE 1,1	TE 2,1	TE 2,2	TE 3,1
PS 2,2	1.00					
PS 3,3	0.03	1.00				
TE 1,1	-0.15	-0.09	1.00			
TE 2,1	-0.16	-0.17	0.77	1.00		
TE 2,2	-0.08	-0.33	0.28	0.50	1.00	
TE 3,1	-0.13	-0.06	0.62	0.67	0.18	1.00
TE 3,3	-0.01	0.02	0.01	-0.02	-0.12	0.09
TE 4,4	-0.21	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 5,4	-0.23	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 5,5	-0.11	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 6,6	0.03	-0.03	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 7,7	0.01	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,1	-0.09	0.13	0.54	0.53	0.00	0.53
TE 8,5	-0.01	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 8,8	0.00	-0.41	0.00	0.00	0.01	-0.01
TE 9,1	-0.09	0.21	0.46	0.48	-0.01	0.55
TE 9,3	0.02	0.33	-0.08	-0.14	-0.27	-0.03
TE 9,9	0.01	-0.07	-0.04	-0.05	-0.05	-0.04
TE 10,1	-0.09	0.21	0.50	0.44	0.02	0.42
TE 10,2	-0.04	0.25	0.14	0.19	0.10	0.11
TE 10,3	-0.01	0.37	0.02	-0.02	-0.18	0.12
TE 10,8	-0.02	-0.24	0.06	0.06	0.02	0.04
TE 10,10	-0.02	-0.10	0.06	0.05	0.02	0.04
TD 1,1	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	TE 3,3	TE 4,4	TE 5,4	TE 5,5	TE 6,6	TE 7,7
TE 3,3	1.00					
TE 4,4	0.00	1.00				
TE 5,4	0.00	0.49	1.00			
TE 5,5	0.00	0.15	0.50	1.00		
TE 6,6	0.00	-0.10	-0.18	-0.16	1.00	
TE 7,7	0.00	-0.03	-0.06	-0.05	-0.06	1.00
TE 8,1	0.01	0.00	0.01	0.00	-0.01	0.00
TE 8,5	0.00	0.01	0.10	0.02	-0.10	-0.03
TE 8,8	-0.04	0.00	0.00	0.01	-0.01	0.00
TE 9,1	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,3	0.35	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 9,9	0.07	0.00	-0.01	-0.01	0.01	0.00
TE 10,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,2	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,3	0.14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TE 10,8	-0.03	0.00	0.01	0.01	-0.01	0.00
TE 10,10	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	TE 8,1	TE 8,5	TE 8,8	TE 9,1	TE 9,3	TE 9,9
TE 8,1	1.00					
TE 8,5	0.03	1.00				
TE 8,8	0.05	-0.06	1.00			
TE 9,1	0.61	-0.02	-0.07	1.00		
TE 9,3	0.04	-0.02	-0.17	0.07	1.00	
TE 9,9	-0.06	-0.04	-0.04	-0.07	0.29	1.00
TE 10,1	0.52	-0.02	-0.06	0.56	0.05	-0.10
TE 10,2	0.20	-0.01	-0.09	0.17	0.01	-0.18
TE 10,3	0.16	0.00	-0.13	0.15	0.31	-0.09
TE 10,8	0.16	0.04	0.21	0.03	-0.11	-0.14
TE 10,10	0.08	-0.02	0.08	0.05	-0.06	-0.11
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	TE 10,1	TE 10,2	TE 10,3	TE 10,8	TE 10,10	TD 1,1
TE 10,1	1.00					
TE 10,2	0.43	1.00				
TE 10,3	0.26	0.40	1.00			
TE 10,8	0.21	0.32	0.16	1.00		
TE 10,10	0.26	0.26	0.13	0.27	1.00	
TD 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00
TD 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.53
TD 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.18
TD 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.14
TD 4,4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.13

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	TD 2,1	TD 2,2	TD 3,3	TD 4,4
TD 2,1	1.00			
TD 2,2	0.52	1.00		
TD 3,3	-0.17	-0.13	1.00	
TD 4,4	-0.16	-0.12	-0.04	1.00

TI

Covariances

Y - ETA

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND

INF	0.23	0.22	0.21	0.13	0.15	0.16
TLSM	0.13	0.12	0.12	0.18	0.21	0.21
QULI	0.21	0.20	0.19	0.16	0.19	0.20

Y - ETA

	HEALTH	INT	GOOD	HAP
INF	0.15	0.21	0.20	0.19
TLSM	0.21	0.16	0.16	0.15
QULI	0.19	0.23	0.22	0.20

Y - KSI

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
OUTF	0.13	0.12	0.11	0.10	0.12	0.12

Y - KSI

	HEALTH	INT	GOOD	HAP
OUTF	0.11	0.14	0.13	0.13

X - ETA

	FSUP	FARE	FRRE	TEACH
INF	0.13	0.12	0.12	0.13
TLSM	0.10	0.10	0.10	0.10
QULI	0.14	0.14	0.14	0.14

X - KSI

	FSUP	FARE	FRRE	TEACH
OUTF	0.16	0.16	0.16	0.16

TI

First Order Derivatives

LAMBDA-Y

	INF	TLSM	QULI
APT	0.00	0.00	0.00
ACH	0.00	-0.03	-0.01
ATT	0.00	0.03	0.01
HEAD	-0.08	0.00	-0.06
HEART	0.11	0.00	0.08
HAND	-0.02	0.00	-0.01
HEALTH	-0.02	0.00	-0.02
INT	0.02	-0.05	0.00
GOOD	-0.02	0.04	0.00
HAP	0.00	0.00	0.00

LAMBDA-X

	OUTF
FSUP	0.00
FARE	0.00
FRRE	0.00
TEACH	0.00

BETA

	INF	TLSM	QULI
INF	0.00	0.00	0.00
TLSM	0.00	0.00	0.00
QULI	0.00	0.00	0.00

GAMMA

	OUTF
INF	0.00
TLSM	0.00
QULI	0.00

PHI

	OUTF
	0.00

PSI

	INF	TLSM	QULI
INF	0.00		
TLSM	0.00	0.00	
QULI	0.00	0.00	0.00

THETA-EPS

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
APT	0.00					
ACH	0.00	0.00				
ATT	0.00	0.00	0.00			
HEAD	-0.20	-0.11	-0.02	0.00		
HEART	0.35	0.11	0.15	0.00	0.00	
HAND	-0.43	-0.03	0.12	0.21	-0.38	0.00
HEALTH	0.21	-0.29	0.11	0.29	-0.24	0.21
INT	0.00	0.23	-0.14	-0.40	0.00	-0.31
GOOD	0.00	-0.10	0.00	0.46	0.29	-0.20
HAP	0.00	0.00	0.00	-0.35	0.26	0.47

THETA-EPS

	HEALTH	INT	GOOD	HAP
HEALTH	0.00			
INT	0.06	0.00		
GOOD	0.10	-0.01	0.00	
HAP	-0.39	0.00	0.01	0.00

THETA-DELTA-EPS

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
FSUP	-0.50	-0.13	0.19	0.54	-0.34	0.24
FARE	0.41	-0.06	-0.48	0.29	-0.16	0.51
FRRE	-0.09	0.57	0.09	-0.52	0.26	-0.32
TEACH	0.24	-0.23	-0.03	-0.49	-0.03	0.18

THETA-DELTA-EPS

	HEALTH	INT	GOOD	HAP
FSUP	-0.10	-0.10	-0.15	0.15
FARE	-0.26	0.41	-0.39	-0.16
FRRE	0.23	0.32	-0.19	-0.03
TEACH	-0.06	0.10	0.08	-0.07

THETA-DELTA

	FSUP	FARE	FRRE	TEACH
FSUP	0.00			
FARE	0.00	0.00		
FRRE	0.12	-0.26	0.00	
TEACH	0.15	0.16	-0.17	0.00

TI

Factor Scores Regressions

ETA

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
INF	0.44	0.30	0.18	-0.03	-0.01	-0.06
TLSM	0.04	-0.01	-0.01	0.11	0.18	0.28
QULI	0.28	0.13	0.08	0.01	0.06	0.05

ETA

	HEALTH	INT	GOOD	HAP	FSUP	FARE

INF	-0.03	0.20	0.10	0.22	-0.02	-0.01
TLSM	0.15	0.12	0.05	0.07	0.00	0.00
QULI	0.03	0.27	0.14	0.23	0.02	0.01

ETA

	FRRE	TEACH
INF	-0.02	-0.02
TLSM	0.01	0.00
QULI	0.02	0.01

KSI

	APT	ACH	ATT	HEAD	HEART	HAND
OUTF	0.04	0.02	0.01	0.00	0.01	0.01

KSI

	HEALTH	INT	GOOD	HAP	FSUP	FARE
OUTF	0.00	0.05	0.03	0.04	0.24	0.22

KSI

	FRRE	TEACH
OUTF	0.25	0.23

TI

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	INF	TLSM	QULI
APT	0.43	- -	- -
ACH	0.41	- -	- -
ATT	0.39	- -	- -
HEAD	- -	0.37	- -
HEART	- -	0.45	- -
HAND	- -	0.46	- -
HEALTH	- -	0.44	- -
INT	- -	- -	0.42
GOOD	- -	- -	0.41
HAP	- -	- -	0.39

LAMBDA-X

	OUTF
FSUP	0.36
FARE	0.35
FRRE	0.35
TEACH	0.36

BETA

	INF	TLSM	QULI
INF	- -	0.04	- -
TLSM	0.40	- -	- -
QULI	0.61	0.35	- -

GAMMA

	OUTF
INF	0.63
TLSM	0.32
QULI	0.13

Correlation Matrix of ETA and KSI

	INF	TLSM	QULI	OUTF
INF	1.00			
TLSM	0.63	1.00		
QULI	0.92	0.81	1.00	
OUTF	0.66	0.58	0.73	1.00

PSI
Note: This matrix is diagonal.

INF	TLSM	QULI
0.55	0.55	0.06

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	OUTF
INF	0.66
TLSM	0.58
QULI	0.73

TI

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	OUTF
INF	0.79
	(0.06)
	13.93
TLSM	0.61
	(0.05)
	11.98
QULI	0.87
	(0.05)
	16.54

Indirect Effects of KSI on ETA

	OUTF
INF	0.03
	(0.00)
	11.98
TLSM	0.28
	(0.05)
	6.06
QULI	0.72
	(0.06)
	11.92

Total Effects of ETA on ETA

	INF	TLSM	QULI
INF	0.02	0.05	- -
	(0.00)	(0.00)	
	5.69	325.08	
TLSM	0.36	0.02	- -
	(0.06)	(0.00)	
	5.69	5.69	
QULI	0.75	0.44	- -
	(0.08)	(0.05)	
	8.90	8.67	

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.612

Indirect Effects of ETA on ETA

	INF	TLSM	QULI
INF	0.02	0.00	- -
	(0.00)	(0.00)	
	5.69	5.69	
TLSM	0.01	0.02	- -

	(0.00)	(0.00)	
	2.87	5.69	
QULI	0.15	0.04	- -
	(0.03)	(0.00)	
	5.71	8.90	

Total Effects of ETA on Y

	INF	TLSM	QULI
APT	0.81	0.04	- -
	(0.00)	(0.00)	
	325.08	325.08	
ACH	0.77	0.04	- -
	(0.05)	(0.00)	
	14.53	14.53	
ATT	0.74	0.04	- -
	(0.06)	(0.00)	
	12.04	12.04	
HEAD	0.29	0.81	- -
	(0.05)	(0.00)	
	5.69	325.08	
HEART	0.34	0.97	- -
	(0.06)	(0.05)	
	5.72	20.38	
HAND	0.35	1.00	- -
	(0.06)	(0.05)	
	5.76	18.90	
HEALTH	0.33	0.96	- -
	(0.06)	(0.06)	
	5.68	16.99	
INT	0.60	0.35	0.80
	(0.07)	(0.04)	
	8.90	8.67	
GOOD	0.58	0.33	0.77
	(0.07)	(0.04)	(0.03)
	8.59	8.60	22.24
HAP	0.55	0.32	0.73
	(0.06)	(0.04)	(0.04)
	8.70	8.59	19.18

Indirect Effects of ETA on Y

	INF	TLSM	QULI
APT	0.01	0.04	- -
	(0.00)	(0.00)	
	5.69	325.08	
ACH	0.01	0.04	- -
	(0.00)	(0.00)	
	4.64	14.53	
ATT	0.01	0.04	- -
	(0.00)	(0.00)	
	4.42	12.04	
HEAD	0.29	0.01	- -
	(0.05)	(0.00)	
	5.69	5.69	
HEART	0.34	0.02	- -
	(0.06)	(0.00)	
	5.72	5.72	
HAND	0.35	0.02	- -
	(0.06)	(0.00)	
	5.76	5.76	
HEALTH	0.33	0.02	- -

```
              (0.06)     (0.00)
                5.68       5.68

     INT        0.60       0.35        - -
              (0.07)     (0.04)
                8.90       8.67

    GOOD        0.58       0.33        - -
              (0.07)     (0.04)
                8.59       8.60

     HAP        0.55       0.32        - -
              (0.06)     (0.04)
                8.70       8.59


        Total Effects of KSI on Y

              OUTF
            --------
     APT        0.63
              (0.05)
               13.93

     ACH        0.60
              (0.04)
               14.38

     ATT        0.57
              (0.05)
               12.56

    HEAD        0.48
              (0.04)
               11.98

   HEART        0.58
              (0.05)
               12.53

    HAND        0.59
              (0.05)
               12.98

  HEALTH        0.57
              (0.05)
               12.22

     INT        0.69
              (0.04)
               16.54

    GOOD        0.67
              (0.04)
               15.64

     HAP        0.63
              (0.04)
               15.51


TI

Standardized Total and Indirect Effects

        Standardized Total Effects of KSI on ETA

              OUTF
            --------
     INF        0.66
    TLSM        0.58
    QULI        0.73

        Standardized Indirect Effects of KSI on ETA

              OUTF
            --------
     INF        0.03
    TLSM        0.26
    QULI        0.60

        Standardized Total Effects of ETA on ETA
```

	INF	TLSM	QULI
INF	0.02	0.04	- -
TLSM	0.41	0.02	- -
QULI	0.77	0.39	- -

Standardized Indirect Effects of ETA on ETA

	INF	TLSM	QULI
INF	0.02	0.00	- -
TLSM	0.01	0.02	- -
QULI	0.16	0.03	- -

Standardized Total Effects of ETA on Y

	INF	TLSM	QULI
APT	0.44	0.02	- -
ACH	0.41	0.02	- -
ATT	0.40	0.02	- -
HEAD	0.15	0.38	- -
HEART	0.18	0.45	- -
HAND	0.19	0.47	- -
HEALTH	0.18	0.45	- -
INT	0.32	0.16	0.42
GOOD	0.31	0.16	0.41
HAP	0.30	0.15	0.39

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	INF	TLSM	QULI
APT	0.01	0.02	- -
ACH	0.01	0.02	- -
ATT	0.01	0.02	- -
HEAD	0.15	0.01	- -
HEART	0.18	0.01	- -
HAND	0.19	0.01	- -
HEALTH	0.18	0.01	- -
INT	0.32	0.16	- -
GOOD	0.31	0.16	- -
HAP	0.30	0.15	- -

Standardized Total Effects of KSI on Y

	OUTF
APT	0.28
ACH	0.27
ATT	0.26
HEAD	0.22
HEART	0.26
HAND	0.27
HEALTH	0.26
INT	0.31
GOOD	0.30
HAP	0.28

Time used: 0.109 Seconds

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจุฬาลักษณ์ โสระพันธ์ เกิดเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2527 สำเร็จการศึกษา วิทยาศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยา) จากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(เกียรตินิยมอันดับ 2) เมื่อปีการศึกษา 2549 เข้าศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2550